



## Avrupa Birliği'nin Türkiye Üreme Sağlığı Programı

# Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Mezuniyet Öncesi Eğitimini Güçlendirme Projesi

## *Tıp Müfredatı*

Ankara 2006

Referans Numarası: EuropeAid/119970/C/SV/TR

Sözleşme Numarası: DELTUR/2005/104-731



**CSÜS** projesi **Avrupa Birliği** tarafından finanse edilmekte, **T.C Sağlık bakanlığı** işbirliği ile **Euro-Mediterranean Networks – Euromed sprl** tarafından konsorsiyum üyeleri ile birlikte uygulanmaktadır



## İçindekiler

<b>Çekirdek Müfredat Grubu ve Müfredat Danışma Grubu</b>	<b>ii</b>
<b>Kısaltmalar</b>	<b>iv</b>
<b>I. TEMEL İLKELER</b>	<b>1</b>
1. Giriş ve Gerekçe.....	1
2. CS/ÜS Mezuniyet Öncesi Müfredatının Genel Amacı.....	2
3. Müfredat Çalışmasının Yöntemi .....	2
4. Müfredatta ele alınan Birinci Basamak Hizmetler düzeyindeki CS/ÜS konuları.....	3
5. CS/ÜS Mezuniyet Öncesi Müfredatında eğitimle ilgili temel ilkeler ve kavramlar.....	5
6. Formatın kullanımına yönelik bilgiler.....	8
7. Müfredatta yer alan beceriler için “Öğrenme Rehberi” ve “Değerlendirme Rehberi” örnekleri.....	8
Kaynaklar.....	9
<b>II. MÜFREDATTA ELE ALINAN BİRİNCİ BASAMAK HİZMETLER DÜZEYİNDEKİ CS/ÜS YATAY PROGRAMLARI</b>	<b>10</b>
• CİNSEL SAĞLIK VE ÜREME SAĞLIĞINA GİRİŞ.....	11
• GÜVENLİ ANNELİK (ACİL DOĞUM BAKIMI DAHİL) .....	24
• DOĞURGANLIĞIN DÜZENLENMESİ (AİLE PLANLAMASI) .....	60
• ENFEKSİYONLAR (CYBE, HIV/AIDS) .....	81
• ADOLESAN VE GENÇLER İÇİN CİNSEL SAĞLIK VE ÜREME SAĞLIĞI.....	103
• İLERİ YAŞ CİNSEL SAĞLIK VE ÜREME SAĞLIĞI SORUNLARI .....	130

## ÇEKİRDEK MÜFREDAT GRUBU

Prof. Dr. Şevkat **BAHAR ÖZVARIŞ**  
Hacettepe Üniversitesi  
Halk Sağlığı A.B.D.Öğretim Üyesi

Doç. Dr. Sibel **KALACA**  
Marmara Üniversitesi  
Tıp Fakültesi Halk Sağlığı A.B.D.Öğretim Üyesi

Dr. A. Nilüfer **ÖZAYDIN**  
Marmara Üniversitesi  
Tıp Fakültesi Halk Sağlığı A.B.D.Öğretim Üyesi

## MÜFREDAT DANIŞMA GRUBU

Prof. Dr. Ayşe **AKIN**  
Hacettepe Üniversitesi  
Tıp Fakültesi Halk Sağlığı A.B.D.Öğretim Üyesi

Doç. Dr. Nuray **ÖZGÜLNAR**  
İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi  
Halk Sağlığı A.B.D. Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Şanda **ÇALI**  
Marmara Üniversitesi  
Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi A.B.D. Başkanı

Prof. Dr. Yusuf **ÖZTÜRK**  
Erciyes Üniversitesi  
Tıp Fakültesi Halk Sağlığı A.B.D .Başkanı

Yrd. Doç. Dr. Melis **NAÇAR**  
Erciyes Üniversitesi  
Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi A.B.D. Öğretim Üyesi

Dr. Elçin **BALCI**  
Erciyes Üniversitesi  
Tıp Fakültesi Halk Sağlığı A.B.D. Öğretim Görevlisi

Prof. Dr. Atilla **YILDIRIM**  
Osmangazi Üniversitesi Rektör Yardımcısı  
Tıp Fakültesi Kadın Doğum A.B.D. Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Figen **DORAN**  
Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekan Yardımcısı  
Fizyoloji A.B.D. Öğretim Üyesi

Dr. Mehtap **TÜRKAY**  
Akdeniz Üniversitesi  
Tıp Fakültesi Tıp Eğitimi A.B.D. Öğretim Görevlisi

Doç. Dr. Resul **BUĞDAYCI**  
Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi  
Halk Sağlığı A.B.D. öğretim Üyesi

Yrd.Doç.Dr.Günay **SAKA**  
Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi  
Halk Sağlığı A.B.D. Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Ateş **KADIOĞLU**  
İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi  
Üroloji A.B.D. Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Güzin **ÖZARMAĞAN**  
İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi  
Dermatoloji A.B.D. Öğretim Üyesi

Prof.Dr. Ayşen **BULUT**  
İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi  
Tıp Eğitimi A.B.D Başkanı

Prof. Dr. Sinan **ÖZALP**  
Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi  
Kadın Doğum A.B.D. Öğretim Üyesi

**TÜRKİYE ÜREME SAĞLIĞI PROGRAMI  
CSÜS MEZUNİYET ÖNCESİ EĞİTİMİNİ GÜÇLENDİRME PROJESİ  
TEKNİK DESTEK EKİBİ**

Prof.Dr.Sunday **UNER**  
Ekip Başkanı

Prof.Dr.Çiğdem **BUMİN**  
Tıbbi CSÜS Eğitim Koordinatörü

Dr.İffet **RENDA**  
Hemşirelik CSÜS Eğitim Koordinatörü

Maksude **ÇUHADAR**  
Ebelik CSÜS Eğitim Koordinatörü

## **Kısaltmalar**

<b>AÇSAP</b>	Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması
<b>AOB</b>	Acil Obstetrik Bakım
<b>AP</b>	Aile Planlaması
<b>ART</b>	Anti-retroviral Tedavi
<b>BEI</b>	Bilgi Eğitim İletişim
<b>CS/ÜS</b>	Cinsel Sağlık Üreme Sağlığı
<b>CYBE</b>	Cinsel Yolla Bulaşan Enfeksiyonlar
<b>ÇEP</b>	Çekirdek Eğitim Programı
<b>ÇST</b>	Çoktan Seçmeli Test
<b>DÖB</b>	Doğum Öncesi Bakım
<b>DSÖ</b>	Dünya Sağlık Örgütü
<b>GYE</b>	Genital Yol Enfeksiyonları
<b>ICPD</b>	Uluslararası Nüfus ve Kalkınma Konferansı (International Conference on Population and Development)
<b>IPPF</b>	Uluslararası Aile Planlaması Federasyonu (International Planned Parenthood Federation)
<b>KSF</b>	Kişisel Sağlık Fişi
<b>LAM</b>	Laktasyonel Amenore Metodu
<b>MR</b>	Menstruel Regülasyon
<b>OSCE</b>	Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav (YOKS) (Objective Structured Clinical Examination)
<b>PDÖ</b>	Probleme Dayalı Öğrenim
<b>PPS</b>	Power Point Sunum
<b>TKY</b>	Toplam Kalite Yönetimi
<b>TÜSP</b>	Türkiye Üreme Sağlığı Programı
<b>YBS</b>	Yönetim Bilgi Sistemi

# **TEMEL İLKELER**

## TEMEL İLKELER

### 1. Giriş ve Gerekçe

Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı ve Avrupa Komisyonu arasındaki anlaşma uyarınca, 2003-2007 yılları arasında, başta kadınlar ve gençler olmak üzere Türkiye nüfusunun cinsel sağlık ve üreme sağlığını (CS/ÜS) iyileştirmeyi ve hizmetlerden yararlanmayı artırmayı amaçlayan “Türkiye Üreme Sağlığı Programı” (TÜSP) uygulamaya koyulmuştur. Bu programla, kurumsal altyapı ve insangücü kapasitesi güçlendirilirken, hizmet kalitesi geliştirilecek ve sivil toplum kuruluşlarının bu süreci desteklemesi sağlanacaktır. Ülke sağlık verilerini, 1994 Kahire Uluslararası Nüfus ve Kalkınma Konferansı kararlarını ve 1998 Kadın Sağlığı ve Aile Planlaması Ulusal Stratejik Eylem Planı’nı temel alan TÜSP: acil doğum bakımı da dahil olmak üzere güvenli annelik, aile planlaması, cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar (HIV/AIDS de dahil) ve genç insanların üreme ve cinsel sağlığı konularını beş temel müdahale alanı olarak belirlemiştir.

2004 yılı ilk yarısında ülke gereksinimleri ve uluslararası standartlar dikkate alınarak üniversiteler ve çeşitli kurumlardan ulusal uzmanların katılımıyla “CS/ÜS Hizmet Çerçevesi” hazırlanmıştır. Hizmet Çerçevesi’nde sıralanan beş temel müdahale alanında özellikle birinci basamağa ağırlık verilerek, sunulması gereken temel hizmet etkinlikleri tek tek sıralanmış: iş/görev tanımları yapılarak bu hizmetlerin sunulabilmesi için hangi tür sağlık personelinin ne tür bilgi, tutum ve becerilere sahip olması gerektiği belirlenmiştir. Böylece, her düzeydeki yönetici ve uygulayıcıya çalışmalarında hedef alabilecekleri: hizmet performansını, kalite standartlarını, hizmetlere ulaşım ve yararlanmayı geliştirebilecekleri üzerinde fikir birliğine varılan bir yapı oluşturulmuştur.

Bir sonraki adım olarak 2004 yılı ikinci yarısında ise uluslararası standartların ülkemiz koşulları dikkate alınarak düzenlenmesiyle “CS/ÜS Hizmet Standartları” geliştirilmiştir. Hizmet Standartları, hizmet alanların ve sunanların hakları temelinde CS/ÜS Hizmet Çerçevesinde yer alan öncelikli beş müdahale alanını ve kesişen konuları da kapsayacak biçimde 10 ana başlık altında toplanmakta ve sıralanmaktadır. Bireyin CS/ÜS gereksinim ve hakları, bütüncül yaklaşımla, çevresindeki toplumsal (ekonomik, kültürel, hukuksal, vb.) belirleyicilerle birlikte değerlendirilmektedir.

Türkiye Üreme Sağlığı Programı’nın bir alt-projesi olan “CS/ÜS Mezuniyet Öncesi Eğitim Kapasitesini Güçlendirme Projesi”nin genel amacı: TÜSP’nin genel amacı ile aynı doğrultuda olup, Türkiye’deki üniversitelerin tıp fakülteleri, ebelik ve hemşirelik okullarında verilen hizmet/mezuniyet öncesi CS/ÜS eğitiminin güçlendirilmesine katkıda bulunmak ve CS/ÜS eğitimini, Avrupa Birliği mevzuatı/düzenlemeleri ile uyumlu hale getirmektir. Böylelikle Türkiye’nin cinsel sağlık ve üreme sağlığı sorunlarının çözümüne katkıda bulunulacak ve CS/ÜS hizmetlerinin kalitesi yükseltilerek bu hizmetlerin kullanılabilirlik ve erişilebilirliği artırılacaktır. Etkili ve standart bir mezuniyet öncesi eğitimle ülkenin temel sağlık sorunlarını çözecek standart bilgi ve beceriye sahip insangücünün yetiştirilmesiyle, hizmet-içi eğitiminin yükü hafifletilerek çok yönlü kaynak tasarrufu sağlanacaktır. Daha özgül bir ifadeyle projenin amacı: CS/ÜS eğitim ve öğretiminin daha yeterli biçimde yapılandırılması için, seçilen 9 okulda (üniversitelere bağlı 3 tıp fakültesi, 3 hemşirelik okulu ve 3 ebe okulu) CS/ÜS öğretim programlarını (müfredat) standardize ederek geliştirmek ve eğitim kapasitelerini güçlendirmek, böylelikle ulusal kalite ve standartların yükseltilmesine katkıda bulunmaktır.

## 2. CS/ÜS Mezuniyet Öncesi Müfredatının Genel Amacı

Uluslararası kuruluşlar tarafından tıp eğitimiyle ilgili olarak belirtilen mezuniyet öncesi CS/ÜS müfredatının genel amacı:

- Toplumun CS/ÜS düzeyinin geliştirilmesi
- CS/ÜS hizmetlerinin kalitesinin geliştirilmesi
- ICPD ve ICPD+5 de belirtilen hedefler doğrultusunda CS/ÜS konularının geliştirilmesi
- Yasalarda gereken değişikliklerin tanıtılması, yasal durumun geliştirilmesi
- CS/ÜS bilgi ve hizmetlerinin sağlanmasında yerel sosyal ve kültürel faktörlerin etkilerinin anlaşılması ve iyileştirilmesidir.

Tıp fakülteleri için hazırlanan bu müfredat çalışmasında: uluslararası kuruluşların 21. yy.da tüm sağlık profesyonelleri için CS/ÜS konusunda belirttikleri aşağıdaki özel amaçlar temel alınmıştır:

### 21. yy.da tüm sağlık profesyonelleri:

- CS/ÜS'nda temel bilimsel bilgileri kazanmalı (anatomi, fizyoloji, patoloji, mikrobiyoloji, farmakoloji, epidemiyoloji, psikoloji, sosyoloji vb. ilgili tüm disiplinlerde)
- İletişim becerilerine sahip olmalı
- Birey ve topluma yönelik koruma ve sağlığı geliştirme bilgi ve becerisine sahip olmalı
- Mesleki (veya profesyonel) becerilere sahip olmalı
- Profesyonel sorumluluklarını (koruma, hasta ve yakınları için savunuculuk, sağlık eğitimi, maliyet-etkili hizmetler için araştırma ve kanıta dayalı uygulamalar vb.) yerine getirmeli
- Etik, yasal ve insan haklarını gözeterek uygulamalar yürütmelidir.

## 3. Müfredat Çalışmasının Yöntemi

Tıp fakülteleri için hazırlanan bu müfredat çalışmasında, öncelikle yukarıda belirtilen: Türkiye Üreme Sağlığı Programı, CS/ÜS Hizmet Çerçevesi, CS/ÜS Hizmet Standartları, Üreme Sağlığı Hizmetlerinde İş Tanımları, CS/ÜS Hizmet-içi Eğitim Modülleri incelenerek, program hedefleri, iş tanımları ve hizmet standartlarıyla uyumlu bir çalışma yürütülmüştür. CS/ÜS Hizmet Çerçevesi'nde sıralanan beş temel müdahale alanında özellikle birinci basamağa ağırlık verildiği için, bu müfredat çalışmasında da birinci basamak hizmetlerde çalışacak hekimde olması gereken yeterlilikler temel alınmıştır.

Bunun yanısıra: Avrupa Birliği'nin ÜS konusunda tıp eğitimi için mezuniyet öncesi eğitim standartları, uluslararası kuruluşların geliştirdikleri ÜS müfredatları, genel olarak tıp eğitimi için belirtilen uluslararası standartlar, Türkiye'de Tıp Fakülteleri için hazırlanmış olan Çekirdek Eğitim Programı (ÇEP) incelenmiştir.

Tıp eğitimi mezuniyet öncesi müfredat programının yapısı oluşturulurken: kuramsal ve uygulama için CS/ÜS konularının yıllara göre sıralanışı: klinik öncesi dönem (ilk 3 yıl), klinik dönem (4. ve 5. yıllar) ve intörlük dönemi (6. yıl) şeklinde ele alınmış ve müfredatın yapısı:

- Basitten karmaşığa,
- Yüzeyselden derinlemesine,
- "Farkına vardırma" noktasından davranışa dönüştürmeye,



- Sağlıktan hastalığa,
- Bireyden topluma,
- Toplumdan kliniğe,
- Yataydan dikeye

olacak şekilde bilgi entegrasyonu oluşturması temel alınmıştır.

#### **4. Müfredatta ele alınan birinci basamak hizmetler düzeyindeki CS/ÜS konuları**

Müfredat hazırlanırken içeriğin (konular ve üniteler) Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı tanımıyla ilgili tüm konuları kapsamasına dikkat edilmiştir. Bunun yanısıra: müfredatta ele alınacak konuların CS/ÜS'nda ulusal ve uluslararası standartlarla uyumlu ve güncel olmasına, öğrenciye eğitiminin erken yıllarından başlayarak belli bir sıra içerisinde sunulmasına dikkat edilmiştir. Ayrıca: içerikte ÜS konusundaki ulusal istatistiklere ve epidemiyolojik ölçütlere yer verilmiş, tıp fakültesinden mezun bir pratisyen hekimin ÜS konusunda bireylere ve topluma daha iyi hizmet sunmasına yardım etmek üzere koruyucu, tedavi edici ve sağlığı geliştirici hizmetleri birarada ele alan bir yaklaşım temel alınmıştır.

Buna göre müfredatta yer alan birinci basamak hizmetler düzeyindeki CS/ÜS konuları ve üniteler aşağıda belirtilmiştir:

##### 1. KONU: Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığına Giriş

- Üreme Sağlığı ve Üreme Hakları
- Toplumsal Cinsiyet ve Sağlığa Etkileri
- Cinsellik, Cinsel Sağlık ve Sorunları
- Cinsel İstismar ve Şiddet
- Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Hizmetlerinde Kalite Yaklaşımı

##### 2. KONU: Güvenli Annelik (Acil Doğum Bakımı dahil)

- Güvenli Annelik
- Gebelik Öncesi Ve Doğum Öncesi Bakım
- Doğum Öncesi Bakımın (DÖB) Yönetimi
- Üreme Sağlığında Aneminin Tanı Ve Yönetimi
- Düşüklerin Tanı ve Yönetimi
- Doğum Eyleminin İzlemi Ve Doğumun Gerçekleştirilmesi
  - Vajinal Muayene
  - Doğum Eyleminin İzlenmesi
  - Doğum Eyleminin Üçüncü Ve Dördüncü Evreleri
- Epizyotomi Ve Perine Yırtıkları
- Postpartum Dönem Bakım Ve Yönetim
- Post Partum Kanama Yönetimi
- Emzirme Ve Bebek Beslenmesi
- Yeni Doğanın Değerlendirilmesi Ve Acil Durumların Yönetimi
- Acil Obstetrik Durumlarda Sevk

### 3. KONU: Doğurganlığın Düzenlenmesi (Aile Planlaması)

- Toplum Tanıma, Hedef Nüfusun Belirlenmesi, Kayıt ve İzlem
- Doğurganlığın Düzenlenmesi (Aile Planlaması) Hizmetlerinde Karşılama ve Kayıt
- Kontraseptif Yöntem Danışmanlığı
- Kontrasepsiyon İçin Başvuranlarda Muayene Ve Genital Yol Enfeksiyonları (GYE) Taraması
- Enfeksiyonların Önlenmesi Kurallarına Uygun Kontraseptif Yöntem Sunumu
- İstenmeyen Gebeliklere Yaklaşım
- İnfertilite

### 4. KONU: Enfeksiyonlar (CYBE, HIV/AIDS)

- CYBE/HIV/AIDS'in Toplum İçin Önemi
- CYBE Kontrolü Açısından Toplum İnceleme, Değerlendirme ve Bildirimler
- CYBE Açısından Başvuranın Değerlendirilmesi (Öykü Alma ve Muayene)
- GYE ve CYBE'in tanısı ve yönetimi
- HIV/AIDS tanısı ve HIV/AIDS' e yaklaşım
- CYBE-HIV/AIDS'in Önlenmesi
- Cinsel sağlık ve CYBE-HIV/AIDS danışmanlığı
- CYBE/HIV/AIDS'in önlenmesinde sektörler arası işbirliği

### 5. KONU: Adolesan ve Gençler için CS/ÜS Hizmetleri

- Adolesanın Fiziksel Büyümesi, Cinsel Ve Psikososyal Gelişimi
- Gençlerin Cinselliği
- Gençlerin Cinsel ve Üreme Hakları
- Gençlerin Cinsel Ve Üreme Sağlığı Gereksinimleri
- Gençlerde Sık Görülen Üreme Sağlığı Sorunları
- Gençlerde Sık Görülen Sistem Hastalıkları
- Gençlerle İletişim ve Danışmanlık Teknikleri
- Gençlere Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Danışmanlığı
- Gençler İçin Riskli Davranışlar ve Sağlığın Geliştirilmesi
- Adolesan Döneminde Bağışıklama

### 6. KONU: İleri Yaş Cinsel Ve Üreme Sağlığı Sorunları

- Menopoz/Andropoz dönemi sorunlarının yönetimi
- Üreme organları kanserleri

## 5. CS/ÜS mezuniyet öncesi müfredatında eğitimle ilgili temel ilkeler ve kavramlar

CS/ÜS mezuniyet öncesi müfredatında eğitimle ilgili temel ilkeler ve kavramlar aşağıda özet şekilde verilmiştir:

### ***Kullanılacak eğitim yöntemleri***

Türkiye’de genel bir eğilim olarak tıp eğitiminde:

- öğreneni merkeze alan,
  - öğrenenin etkin katılımını ve kendi kendine öğrenmesini özendiren,
  - gerçek yaşamda karşılaşılan sorunlara ve sorun çözmeye odaklı,
  - mesleki yeterliği objektif olarak değerlendiren yöntemler kullanılmaya/ özendirilmeye başlanmıştır.
- 
- Bu yaklaşım, genellikle küçük gruplarda yürütülen eğitim yöntemlerinin uygulanmasını gerektirir.
  - Fakültelerde bu yöntemlerin eğitimde ne kadar, nerede ve hangi isim altında uygulandığı ile ilgili farklılıklar vardır/olabilir.
  - Bu farklılıkları bilmek ve dikkate almakla birlikte, elinizde bulunan müfredat programında: yukarıda sözü edilen ilkelerini temel alan ve her bir konunun AMAÇ VE ÖĞRENİM HEDEFLERİNE EN UYGUN OLAN eğitim yöntemlerinin uygulanması önerilmektedir.
  - Bu yöntemler: sunum, role play, proje (toplum projeleri), ev ödevi, inceleme, rapor (alan çalışması), demonstrasyon, senaryo, vaka sunumu, grup çalışması, panel, forum, grup sunumları gibi interaktif yöntemlerdir.
  - Fakültelerdeki eğitimcilerin eğitim teknikleri ve ölçme-değerlendirme konularında mutlaka eğitilmeleri gerekir.

### ***CS/ÜS mezuniyet öncesi müfredatında öğrenme ve öğretme stratejileri***

- Tıp eğitiminde yetişkin eğitim (adult learning) ilkeleri kullanılmalı,
- Öğrencinin aktif katılımı sağlanmalı,
- Kendi kendine öğrenme stratejileri (Probleme dayalı öğrenme, Buluş yoluyla öğrenme, Göreve dayalı (task-based) öğrenme, Deneyerek ve tartışarak öğrenme, Küçük gruplarda öğrenme, Projeye dayalı öğrenme, Akran değerlendirmesi (peer evaluation) vb. kullanılmalı,
- Uygun olan konularda modüler yaklaşım ile birden çok sağlık disiplinleri ile birlikte öğrenme ortamı oluşturulmalı,
- Birinci basamakta CS/ÜS hizmetlerinin sunumunda ekip çalışmasının önemi vurgulanmalı,
- Eğitimde interaktif yöntemler kullanılmalı,
- İletişim becerileri, iletişim laboratuvarlarında akran çalışmaları ile, simüle hastalar ile kazanılmalı,
- Mesleki beceriler yeterlik düzeyine kadar, klinik beceri laboratuvarlarında, humanistik yaklaşımla modeller–maketler üzerinde kazanılmalı,
- Teorik ve uygulamalı derslerinin değerlendirme ağırlıkları, okulların eğitim modeline göre müfredat komiteleri tarafından düzenlenmelidir.

### **CS/ÜS konularının müfredattaki yerinin belirlenmesi**

CS/ÜS'nin ana müfredat içerisinde yerleştirilmesi aşağıdaki 3 yöntemle sağlanabilir:

1. Varolan müfredata "bağımsız" CS/ÜS modüllerinin eklenmesi
2. CS/ÜS yaklaşımının varolan derslere yansıtılması
3. Genel müfredat içerisine "entegre edilebilecek", yeni multidisipliner modüllerin (tercih edilen budur)

Ancak: ICPD'de de belirtildiği gibi: CS/ÜS'nin Temel Sağlık Hizmetleri içerisine entegrasyonu önem taşıdığı için: müfredatta entegrasyon mümkün olduğunca erken başlamalıdır. CS/ÜS konularının tıp müfredatındaki dağılımı, hem klasik eğitim yapan fakültelerde hem de entegre sistem uygulayan okullarda yıllara göre yapılmalıdır.

Bu nedenle temel ilke olarak,

- Öğrenciler CS/ÜS ile ilgili konularla eğitimlerinin en erken dönemlerinden başlayarak karşılaşmalı,
- Konular eğitimin ilerleyen dönemlerinde sarmal biçimde (aynı içeriğin edinilen diğer bilgi ve becerilerle birleştirilerek daha üst bir düzeyde işlenmesi) yinelenmeli,
- Konuların tekrarında önceki bilgilerin kullanılması/çağırılması özendirilmelidir.

### **Disiplinlerarası işbirliği**

- Sağlıkla ilgili her konuda olduğu gibi CS/ÜS konularının öğrenilmesi ve uygulanmasında da disiplinler arası işbirliği mutlakdır.
- Etkili bir işbirliği için "disiplin temelli" yaklaşım yerine, "sorun temelli" yaklaşım öncelenmelidir.
- Her bir disiplinin öğrenilecek konuya bütüncül olarak bakabilmesinin sağlanması için çaba harcamalıdır.
- Aynı konunun birden fazla disipline ele alınmasının özendirildiği bu müfredat programında, disiplinlere göre farklı yaklaşımların olmamasının sağlanması son derece önemlidir.
- Bu dokümanda yatay programda önerilen disiplinler o fakültede bulunmuyor ise, konuyla ilgili başka bir disiplin konunun sorumluluğunu alır.
- Fakültelerdeki "Tıp Eğitimi Anabilim Dalı veya eğitimden sorumlu birim" CS/ÜS konusundaki müfredatın uygulanmasında koordinasyonu yapar.

### **Süre**

Her bir konunun müfredat içinde ne kadar bir yer kaplayacağı (SÜRE): ilgili konunun amaç ve öğrenim hedeflerinin bilgi, tutum ve beceri hedeflerini ne oranda kapsadığına paralel olarak ve:

- Kullanılacak eğitim yöntemi,
- Eğitimin yapılacağı yer,
- Öğrenci sayısı ve,
- Kurumun olanakları göz önüne alınarak uygulayıcılar tarafından belirlenecektir.

## **Eğitim ortamları**

- Özellikle klinik öncesi dönemde, gerçek yaşamı simüle eden ortamlar kullanılmalı ve öğrenciler olabildiğince erken dönemde gerçek yaşamla karşılaşma olanağı bulabilmelidir. Bunun için:
  - Klinik beceri laboratuvarlarında maketler, modeller
  - Multidisipliner laboratuvarları
  - Vakalar, senaryolar
  - Saha kullanılmalıdır.
- Klinik dönemde ise, özellikle birinci basamak olmak üzere bütün hizmet basamaklarının kullanılması sağlanmalı,
- Klinik ya da saha uygulamaları için seçilen alanlar CS/ÜS ile ilgili toplumun genel özelliklerini yansıtabilmeli,
- Öğrenciler için, bireysel ya da grup eğitimi ve danışmanlığı vereceği uygulama planlamaları yapılmalı,
- Uygulama alanlarının, hem iyi hekimlik anlayışı ve uygulamalarının, hem de ekip çalışmasının özendirilmesi açısından iyi model olabilecek ortamlar olmasına dikkat edilmeli,
- Öğrencinin CS/ÜS nın, bireyler ve toplum düzeyinde önemini kavrayabilmesi amacı ile çeşitli proje çalışmaları yapmasını sağlayacak planlamalar yapılmalı (halk eğitim merkezleri, toplum merkezleri eğitim programları gibi),
- Öğrencilerin CS/ÜS le ilgili toplumsal sorunları tanımaları ve çözüm getirebilecekleri çalışmalar yapabilmeleri sağlanmalı,
- Her konu alanı ile ilgili ders araç-gereci konunun özelliğine göre öğretim elemanı tarafından seçilmelidir.

## **Değerlendirme**

Fakülteler arasında eğitim yönteminde olduğu gibi, kullanılan değerlendirme yöntemlerinde de farklılıklar söz konusudur. Ancak, bu müfredatın değerlendirmesinde:

- Amaç ve öğrenim hedefleri ile uyumlu,
- Objektif,
- Sürekli,
- Yalnızca sonucu değil süreci de içeren
- Katılımcı ve
- Yenilikçi değerlendirme yöntemlerinin kullanılmasını önerilmekte ve bunun için değerlendirme yöntemleriyle ilgili öneriler sunulmaktadır.

Bu ilkeler temel alındığında, ölçme değerlendirme yöntemleri: konunun öğrenme hedeflerine uygun olacak şekilde belirlenmelidir. Örneğin bilginin değerlendirilmesinde ÇST, açık uçlu testler, vakaya dayalı testler, vaka tartışmaları, rapor yazma, ödevler gibi yöntemler kullanılmalıdır. Klinik becerilerin değerlendirilmesinde öğrencinin performansı mutlaka "Değerlendirme Rehberleri" aracılığı ile değerlendirilmelidir. Ayrıca, dünyada tıp eğitiminde yaygın olarak kullanılmakta olan nesnel, güvenilir, yapılandırılmış klinik sınavlar (Objective Structured Clinical Exam-OSCE) da önerilmiştir. Farklı istasyonlarda (task-based station), standart veya simüle hastalardan yararlanılarak öğrencilerin klinik becerilerinin ve tıbbi pratiklerinin değerlendirildiği, bu tip yöntemler klinik beceriyi daha iyi değerlendirmekte, bilen öğrenci ile bilmeyeni daha iyi ayırabilmektedir.

Bu kapsamlı ve çok yönlü değerlendirmeler tıp eğitimi boyunca sürekli olarak yapılmalı ve verilen spesifik geribildirimler ile öğrencinin gelişmesini sağlamalıdır. Öğrencilerin değerlendirilmesinin yanısıra, eğitim programlarının ve eğitim programlarını uygulayan eğiticilerin de değerlendirilmesi önemlidir. Bu değerlendirmelerde öğrenci katılımı sağlanmalı ve öğrencilerin görüşleri mutlaka alınmalıdır.

## 6. Formatın kullanımına yönelik bilgiler

### a) Amaç ve Öğrenim Hedefleri

Tıp eğitiminde CS/ÜS müfredatı hazırlanırken önce her bir ana konu adı belirtilmiş, daha sonra ilgili konuya ait alt konuların amaç ve öğrenim hedefleri klinik öncesi dönem (ilk 3 yıl), klinik dönem (4. ve 5. yıllar) ve intörlük dönemi (6. yıl) düzeyinde belirtilmiştir. Bu düzenlemede, yukarıda belirtildiği gibi öğrencilerin CS/ÜS konularıyla eğitimlerinin olabildiğince erken dönemlerinden başlayarak karşılaşması temel alınmış, yıllar ilerledikçe öğrencilerin genel tıp eğitimi içinde edindikleri diğer bilgi ve beceriler de dikkate alınarak konuların daha üst düzeyde işlenmesi planlanmıştır.

ÜS/CS konularının her birinde, tıp eğitiminin bu üç dönemi ayrı ayrı belirtilmemiş olabilir. Kuşkusuz, klinik öncesi dönemde ve klinik dönemde edinilen bilgi ve beceriler intörlük dönemine de aktarılacaktır ve uygun ortam mevcutsa bu bilgi ve beceriler kullanılacaktır.

### b) Yatay Program

Müfredatta yer alacak olan her bir konu, yine tıp eğitiminin dönemlerine göre yatay program olarak gösterilmiştir. Burada aşağıdaki alt başlıklar bu müfredatı uygulayacak olan fakülterle “öneriler” olarak hazırlanmıştır:

- Konuyu planlaması, uygulaması ve değerlendirilmesi uygun olacak olan disiplinler (ayrı ayrı disiplinlerce ve/veya multidisipliner olarak)
- Konunun amaç ve öğrenim hedeflerine uygun olan eğitim yöntemleri
- Eğitimin yapılacağı eğitim ortamı
- Eğitim yöntemine uygun Araç - Gereçler
- Eğitim yöntemine uygun olan ölçme-değerlendirme yöntemleri

Yatay program ekte ayrıntılı olarak sunulmuştur.

## 7. Müfredatta yer alan beceriler için “Öğrenme Rehberi” ve “Değerlendirme Rehberi” örneklerine bakınız.

Ekte ayrıntılı olarak sunulmuştur.

## Kaynaklar

1. Türkiye Üreme Sağlığı Programı CS/ÜS Hizmet Çerçevesi, T.C. Sağlık Bakanlığı ve Avrupa Komisyonu İşbirliği Programı, Ankara, Türkiye, Haziran 2004
2. Türkiye’de CS/ÜS İçin Hizmet Standartları, T.C. Sağlık Bakanlığı ve Avrupa Komisyonu İşbirliği Programı, Ankara, Türkiye, Aralık 2004
3. Üreme Sağlığı Hizmetlerinde İş Tanımları, Türkiye Üreme Sağlığı Programı, T.C. Sağlık Bakanlığı ve Avrupa Komisyonu İşbirliği Programı, Ankara, Türkiye, Aralık 2004
4. CS/ÜS Hizmet-içi Eğitim Modülleri, Türkiye Üreme Sağlığı Programı, T.C. Sağlık Bakanlığı ve Avrupa Komisyonu İşbirliği Programı, Ankara, Türkiye, 2005
5. Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Ulusal Stratejiler ve Eylem Planı 2005-2015, Sağlık Bakanlığı AÇSAP Genel Müdürlüğü, Ankara, 2005
6. World Health Organization, Health for all in 21st century. (document WHA 51/5), 1999, Geneva
7. Sexual and Reproductive Health in the Medical Curriculum, Report on an expert consultation, Royal College of Obstetricians and Gynaecologists, London, 21-24 March 2001
8. Core Committee, Institute for International Medical Education. Global minimum essential requirements in medical education, *Medical Teacher*. 2002; March 24(2): 130-5.
9. Stern DT, Wojtczak A, Schwarz MR, IIME Task Force for Assessment. The assessment of global minimum essential requirements in medical education, *Medical Teacher*. 2003 Nov; 25(6):589-95
10. Statement on the Bologna Process and Medical Education, World Federation for Medical Education, AMEE, Feb. 2005
11. Clift A, Short RV. Medical education for the doctors of tomorrow. *Lancet*, 1999; Dec: 354 Suppl: SIV34
12. World Health Organization, Community-based education of health personnel. Report of a WHO study Group. WHO Technical Report Series 746. WHO, 2000
13. General Medical Council, Tomorrow’s doctors, UK, 1993.
14. Harden RM, Stevenson M, Downie WW, Wilson GM. Assessment of clinical competence using objective structured examination. *British Med J*. 1975; 1 (5955): 447-451.
15. Tıp Fakülteleri Ulusal Çekirdek Programı (ÇEP)
16. IPPF Charter on Sexual and Reproductive Rights, Vision 2000, International Planned Parenthood Federation, 1996, Benson

# **MÜFREDATTA ELE ALINAN BİRİNCİ BASAMAK HİZMETLER DÜZEYİNDEKİ CS/ÜS YATAY PROGRAMLARI**



# ***CİNSEL SAĞLIK VE ÜREME SAĞLIĞINA GİRİŞ***

## **KONU: Üreme Sağlığı ve Üreme Hakları**

**AMAÇ:** Tıp fakültesi eğitimi sonunda öğrenciler: birinci basamak sağlık kuruluşlarında bireylerin üreme ve cinsel haklarını dikkate alarak Temel Sağlık Hizmetlerinin bir parçası olarak Üreme Sağlığı hizmetlerini sunabileceklerdir.

### **ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

#### **Tıp öğrencileri, klinik öncesi dönemin sonunda:**

1. Üreme sağlığını tanımlayabilmeli
2. Üreme sağlığının amacını ve kapsamını açıklayabilmeli
3. Üreme haklarını sayabilmeli ve bireyler açısından önemini tartışabilmeli
4. Üreme hakları konusunda IPPF ile ilgili Türkiye'nin sorumluluklarını sayabilmeli
5. Yaşam dönemlerinde (intrauterin, çocukluk, adolesan, gençlik, erişkin, ileri yaş), kadın ve erkeğin potansiyel ve mevcut üreme sağlığı ve ilgili etik sorunları açıklayabilmeli
6. Yaşam dönemlerine uygun üreme sağlığı hizmet yaklaşımlarını açıklayabilmeli
7. Bireylerin üreme ve cinsel haklarına saygılı ve duyarlı bir tutum gösterebilmeli
8. Temel sağlık hizmetlerine entegre edilerek birinci basamakta verilebilecek üreme sağlığı hizmetlerini açıklayabilmeli

#### **Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. Yaşam dönemlerinde (çocukluk, adolesan, gençlik, erişkin, ileri yaş), kadın ve erkeğin potansiyel ve mevcut üreme sağlığı sorunlarını ve bu dönemlere uygun üreme sağlığı hizmet yaklaşımlarını bilerek Üreme Sağlığı hizmetlerini sunabilmeli
2. Üreme sağlığı hizmetlerini verirken, bireylerin üreme ve cinsel haklarına saygılı ve toplumsal cinsiyete duyarlı bir tutum gösterebilmeli

#### **Tıp öğrencileri, intörnlük döneminin sonunda:**

1. Yaşam dönemlerinde (çocukluk, adolesan, gençlik, erişkin, ileri yaş), kadın ve erkeğin potansiyel ve mevcut üreme sağlığı sorunlarını ve bu dönemlere uygun üreme sağlığı hizmet yaklaşımlarını bilerek hastanede ve birinci basamak sağlık kuruluşlarında "Üreme Sağlığı" hizmetlerini Temel Sağlık Hizmetlerinin bir parçası olarak sunabilmeli
2. Üreme sağlığı hizmetlerini verirken, bireylerin üreme ve cinsel haklarına saygılı bir tutum gösterebilmeli

**“Üreme Sağlığı ve Üreme Hakları” Yatay Program**

<b>ÖNERİLEN</b>					
<b>Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı</b>	<b>Disiplin(ler)</b>	<b>Eğitim Yöntemi</b>	<b>Ölçme / Değerlendirme</b>	<b>Eğitim Ortamı</b>	<b>Araç - Gereç</b>
Klinik öncesi dönem	-Kadın Doğum -Halk Sağlığı -Deontoloji ve Etik -Pediatri-Adolesan -Üroloji -Geriatric -Aile Hekimliği	-Sunum -Soru-yanıt -Vaka çalışması -Oyunlaştırma -Grup çalışması -PDÖ	-ÇST -Vakaya dayalı test -OSCE	-Fakülte	-Barko/tepegöz -Kağıt tahtası, -Yazı tahtası -Kaynak kitaplar -Asetat/pps -Tahta kalem -Vaka örnekleri -Oyunlaştırma senaryoları -PDÖ senaryoları
Klinik dönem	-Kadın Doğum -Pediatri-Adolesan -Üroloji -Geriatric -Aile Hekimliği	-Sunum -Demonstrasyon -Koçluk -Oyunlaştırma -PDÖ -Klinikte pratik	-Açık uçlu test -Vakaya dayalı test -OSCE	-Fakülte -Hastane	-Barko/tepegöz -Kağıt tahtası,-Yazı tahtası -Tahta kalem -Kaynak kitaplar -Asetat/pps -Oyunlaştırma senaryoları -PDÖ senaryoları -Poliklinik defteri -Kadın Doğum izlem formu
İntörnlük dönemi	-Kadın Doğum -Pediatri-Adolesan -Halk Sağlığı -Aile Hekimliği	-Sunum -Demonstrasyon -Koçluk -Vaka çalışması -Klinikte ve birinci basamakta pratik	-Açık uçlu test -Vakaya dayalı test -OSCE	-Fakülte -Hastane -Birinci basamak sağlık kuruluşu	-Barko/tepegöz -Kağıt tahtası, -Yazı tahtası -Tahta kalem -Kaynak kitaplar -Asetat/pps -Klinikten seçilmiş örnek vakalar -Poliklinik defteri -Kişisel Sağlık Fişi -15-49 kadın izlem formu -Kadın Doğum izlem formu

PDÖ: Probleme Dayalı Öğrenme ÇST: Çoktan Seçmeli Test OSCE: Objective Structured Clinical Exam (Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav)

## **KONU: Toplumsal Cinsiyet ve Sağlığa Etkileri**

**AMAÇ:** Tıp fakültesi eğitimi sonunda öğrenciler, cinsel sağlık ve üreme sağlığı hizmetlerini bireylerin toplumsal cinsiyet rollerinin üreme sağlığına olan etkilerinin farkında olarak, cinsiyetler arası eşit ve hakkaniyeti gözetten bir tutum içerisinde sunabileceklerdir.

### **ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

#### **Tıp öğrencileri, klinik öncesi dönemin sonunda:**

1. Toplumsal cinsiyet ile ilgili kavramları açıklayabilmeli
2. Toplumsal cinsiyet ayrımcılığının yaşam hakkına, sağlığa, özellikle üreme sağlığına etkilerini açıklayabilmeli
3. Sağlık hizmetlerinin sunumunda kadın ve erkeğin ihtiyaçlarını dikkate almanın önemini açıklayabilmeli
4. Sağlık göstergelerini toplumsal cinsiyete duyarlı bir bakış açısıyla değerlendirebilmeli
5. Cinsiyetler arası eşit ve hakkaniyeti gözetten ve toplumsal cinsiyete duyarlı bir tutum gösterebilmeli

#### **Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. Cinsiyetler arası eşit ve hakkaniyeti gözetten ve toplumsal cinsiyete duyarlı bir tutum ve davranış gösterebilmeli

#### **Tıp öğrencileri, intörlük döneminin sonunda:**

1. Hastanede ve birinci basamak sağlık kuruluşlarında, cinsiyetler arası eşit ve hakkaniyeti gözetten ve toplumsal cinsiyete duyarlı bir tutum içerisinde "Üreme Sağlığı" hizmetlerini sunabilmeli

**“Toplumsal Cinsiyet ve Sağlığa Etkileri” Yatay Program**

<b>ÖNERİLEN</b>					
<b>Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı</b>	<b>Disiplin(ler)</b>	<b>Eğitim Yöntemi</b>	<b>Ölçme / Değerlendirme</b>	<b>Eğitim Ortamı</b>	<b>Araç - Gereç</b>
Klinik öncesi dönem	-Kadın Doğum -Halk Sağlığı -Deontoloji ve Etik -Pediatri-Adolesan -Üroloji -Geriatric -Aile Hekimliği -Psikiyatri	-Sunum -Soru-yanıt -Vaka çalışması -Grup çalışması -PDÖ -Oyunlaştırma	-ÇST -Vakaya dayalı test -OSCE	-Fakülte	-Barko/tepegöz -Kağıt tahtası,-Yazı tahtası -Kaynak kitaplar -Asetat/pps -Tahta kalemi -Vaka örnekleri -Oyunlaştırma senaryoları -PDÖ senaryoları
Klinik dönem	-Kadın Doğum -Pediatri-Adolesan -Üroloji -Geriatric -Aile Hekimliği -Psikiyatri -Çocuk Psikiyatrisi	-Oyunlaştırma -Demonstrasyon -Koçluk -Klinikte pratik	-Vakaya dayalı test -OSCE	-Fakülte -Hastane	-Kaynak kitaplar -Oyunlaştırma senaryoları -Klinikten seçilmiş örnek vakalar
İntörnlük dönemi	-Kadın Doğum -Pediatri-Adolesan -Halk Sağlığı -Aile Hekimliği	-Sunum -Demonstrasyon -Koçluk -Vaka çalışması -Klinikte ve birinci basamakta pratik	-Açık uçlu test -Vakaya dayalı test -OSCE	-Fakülte -Hastane -Birinci basamak sağlık kuruluşu	-Barko/tepegöz -Kağıt tahtası, -Yazı tahtası -Tahta kalemi -Kaynak kitaplar -Asetat/pps -Klinikten seçilmiş örnek vakalar -Poliklinik defteri -Kişisel Sağlık Fişi -15-49 kadın izlem formu -Kadın Doğum izlem formu

PDÖ: Probleme Dayalı Öğrenme ÇST: Çoktan Seçmeli Test OSCE: Objective Structured Clinical Exam (Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav)

## **KONU: Cinsellik, Cinsel Sağlık ve Sorunları**

**AMAÇ:** Tıp fakültesi eğitimi sonunda, öğrenciler cinsellik ve cinsel sağlık kavramlarının birey ve toplum için önemini bilerek, başvuranın haklarına saygılı, cinsiyetler arası hakkaniyeti gözeterek özenli ve destekleyici bir tutumla, hizmet alanla cinsellikle ilgili konuları yargısız ve rahatça konuşarak ayrıntılı cinsel öykü alabilecektir.

### **ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

#### **Tıp öğrencileri, klinik öncesi dönemin sonunda:**

1. Cinsiyet, cinsel kimlik terimlerini tanımlayabilmeli
2. Cinsellik, cinsel sağlık ve ilgili terimleri tanımlayabilmeli ve üreme sağlığı ile ilişkilendirebilmeli
3. Erkek ve kadınlarda önemli cinsel organları ve işlevlerini açıklayabilmeli
4. Kadın ve erkeklerin cinsel gelişme süreçlerini ve benzerlikleri ve farkları açıklayabilmeli
5. Psikoseksüel gelişimdeki önemli aşamaları belirtebilmeli
6. Kadınlarda ve erkeklerde cinsel tepkiyi karşılaştırabilmeli
7. Toplumda cinselliğe bakış ve cinsellikle ilgili değerlerin oluşma süreçlerini açıklayabilmeli
8. Hizmet alanla cinsel sağlık konusundaki temel bilgileri ve cinsellikle ilgili konuları yargısız ve rahatça konuşabilmeli
9. Sır saklayan: yargılamayan, birey haklarına saygılı, cinsiyetler arası hakkaniyetle ve cinsel kimliklere gözeterek bir tutum gösterebilmeli
10. Cinsel öykü alma türlerini, cinsel öykü almanın ilkelerini ve adımlarını belirtebilmeli

#### **Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. Hizmet alanla cinsel sağlık konusundaki temel bilgileri ve cinsellikle ilgili konuları yargısız ve rahatça konuşabilmeli
2. Sır saklayan: yargılamayan, birey haklarına saygılı, cinsiyetler arası hakkaniyete gözeterek bir tutum gösterebilmeli
3. Hastane kliniklerinde başvuranlarda ayrıntılı bir cinsel öykü alabilmeli
4. Öyküyü yorumlayabilmeli, gerekli durumlarda sevk edebilmeli
5. Güvenli cinsel davranış konusunda bilgi verebilmeli

#### **Tıp öğrencileri, intörnlük döneminin sonunda:**

1. Hizmet alanla cinsel sağlık konusundaki temel bilgileri ve cinsellikle ilgili konuları yargısız ve rahatça konuşabilmeli
2. Sır saklayan: yargılamayan, birey haklarına saygılı, cinsiyetler arası hakkaniyete gözeterek bir tutum gösterebilmeli
3. Hastanede ve birinci basamak sağlık kuruluşunda başvuranın cinsel öyküsünü alabilmeli

**“Cinsellik, Cinsel Sağlık ve Sorunları” Yatay Program**

<b>ÖNERİLEN</b>					
<b>Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı</b>	<b>Disiplin(ler)</b>	<b>Eğitim Yöntemi</b>	<b>Ölçme / Değerlendirme</b>	<b>Eğitim Ortamı</b>	<b>Araç - Gereç</b>
Klinik öncesi dönem	-Anatomi -Kadın Doğum -Üroloji -Pediatri-Adolesan -Psikiyatri -Halk Sağlığı -Deontoloji ve Etik -Aile Hekimliği	-Sunum -Soru-yanıt -Vaka çalışması -Grup çalışması -Cinsel davranış ve değerler alıştırmaları -Oyunlaştırma -PDÖ	-ÇST -Vakaya dayalı test -OSCE	-Fakülte	-Barko/tepegöz -Kağıt tahtası,-Yazı tahtası -Kaynak kitaplar -Asetat/pps -Tahta kalem -Vaka örnekleri -Oyunlaştırma senaryoları -PDÖ senaryoları -Cinsel davranış ve değerler alıştırmaları listesi
Klinik dönem	-Kadın Doğum -Pediatri-Adolesan -Üroloji -Aile Hekimliği	-Sunum -Demonstrasyon -Koçluk -Oyunlaştırma -Klinikte pratik	-Açık uçlu test -Vakaya dayalı test -OSCE	-Fakülte -Hastane	-Barko/tepegöz -Kağıt tahtası,-Yazı tahtası -Tahta kalem -Kaynak kitaplar -Asetat/pps -Klinikten seçilmiş örnek vakalar -Poliklinik defteri
İntörlük dönemi	-Kadın Doğum -Pediatri-Adolesan -Halk Sağlığı -Aile Hekimliği	-Sunum -Demonstrasyon -Koçluk -Vaka çalışması -Klinikte ve birinci basamakta pratik	-Açık uçlu test -Vakaya dayalı test -OSCE	-Fakülte -Hastane -Birinci basamak sağlık kuruluşu	-Barko/tepegöz -Kağıt tahtası, -Yazı tahtası -Tahta kalem -Kaynak kitaplar -Asetat/pps -Klinikten seçilmiş örnek vakalar -Poliklinik defteri -Kişisel Sağlık Fişi -15-49 formu

PDÖ: Probleme Dayalı Öğrenme ÇST: Çoktan Seçmeli Test OSCE: Objective Structured Clinical Exam (Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav)

## **KONU: Cinsel İstismar ve Şiddet**

**AMAÇ:** Tıp Fakültesi eğitimi sonunda, öğrenciler, cinsel istismar ve şiddete uğrayan olgulara yaklaşım, muayene koşullarının oluşturulması, muayene yöntemleri, materyal alımı, uygun disiplinler arası işbirliğini sağlayabilme ve adli rapor düzenleme konularında bilgi ve beceri kazanacaklardır.

### **ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

#### **Tıp öğrencileri, klinik öncesi dönemin sonunda:**

1. Şiddetin tanımını söyleyebilmeli
2. Şiddet çeşitlerini sayabilmeli ve önlenmesi için öneriler geliştirebilmeli
3. Şiddet bulgularını sayabilmeli
4. Cinsel istismar ve cinsel şiddetin farklı biçimlerini ayırtedebilmeli
5. Aile içi şiddet tanımı ve sınıflamasını yapabilmeli
6. Kendi değerlerinin farkına varabilmeli
7. Cinsel istismar ve cinsel şiddet konusunda duyarlı olmalı
8. Şiddet mağdurlarına genel yaklaşımı söyleyebilmeli
9. Şiddet ile ilgili öykü alabilmeli
10. Sistematik muayenenin yanısıra cinsel saldırı olgularının değerlendirilmesinde gerekli muayene yöntemlerini söyleyebilmeli
11. Klinik tanıya yönelik muayene yöntemlerini sayabilmeli
12. Örnek alma, saklama yöntemlerini sayabilmeli
13. Disiplinlerarası işbirliğinin ilkelerini söyleyebilmeli
14. Hastanın yönlendirilmesi –bilgilendirilmesi, farkına vardırılması- gerektiğini kavramalı
15. Şiddet ile ilgili yasal durumu açıklayabilmeli (Türk Ceza Kanunu, Kanun No 5237, Kabul Tarihi: 26.9.2004, cinsel suçlarla ilgili maddeleri ve Nüfus Planlaması Hakkında Kanun, Kanun No: 2827, Kabul Tarihi: 24/5/1983)
16. Adli rapor düzenleme kurallarını açıklayabilmeli



**Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. Öykü+fizik muayene+basit Laboratuvar sonuçlarını birlikte yorumlayabilmeli
2. Uygun örnek alımı, saklama, merkeze gönderme ve basit Laboratuvar uygulamalarını yapabilmeli
3. Gebelik ve doğumla ilgili adli sorunları tanımlayabilmeli
4. Çocuk düşürme ile ilgili adli tıp sorunlarını söyleyebilmeli
5. Uygun muayene koşullarının oluşturulmasını sağlayacak ilkeleri söyleyebilmeli
6. Sağlık kuruluşuna başvuran kişiler arasında cinsel istismar ve şiddet vakalarını farkedebilmeli (Cinsel istismar ve cinsel şiddet konusunda duyarlı olmalı)
7. Gebelik, doğum ve düşük ile ilgili iddialarda, muayene ile gerekli bulguları kaydedebilmeli
8. Konsültasyon gereklerini söyleyebilmeli
9. Cinsel saldırıya uğrayan olgulara “doğru” yaklaşımda bulunabilmeli
10. Bir cinsel saldırıda, birinci basamak muayenesini yapabilmeli
11. Tüm bulgu ve sonuçları değerlendirerek adli rapor yazabilmeli
12. Konsültasyon ve sevk zincirini işletebilmeli
13. Olası komplikasyonları, tanı, tedavi, korunma yaklaşımını bilmeli
14. Uygun disiplinler arası işbirliği sağlayarak, bir cinsel saldırı sonrası olası komplikasyonların önlenmesi ve/veya tedavisi için hastayı yönlendirebilmeli

**Tıp öğrencileri, intörlük döneminin sonunda:**

1. Türk Ceza Kanununa göre (Kanun No 5237, Kabul Tarihi: 26.9.2004) cinsel suçlarla ilgili maddeleri sayabilmeli
2. Nüfus Planlaması Hakkında Kanun, Kanun No: 2827, Kabul Tarihi: 24/5/1983, ayrıntılarını sayabilmeli
3. Adölesanların üreme ve cinsel sağlık sorunları ile ilgili yasal durumu tartışabilmeli, yorumlayabilmeli
4. Her muayenede şiddete özgü bulguları ayırdedebilmeli
5. Cinsel şiddete maruz kalanları ayırdedebilmeli (duyarlılık kazanıp, her muayenede bulguları yakalayabilmeli)
6. Cinsel şiddet mağdurlarına tıbbi ve adli yaklaşımındaki sınırlarını ayırdedebilmeli
7. Cinsel şiddet mağdurlarına tıbbi ve adli rapor verebilmeli
8. Cinsel şiddet mağdurlarına tıbbi müdahale edebilmeli (–tedavi, koruma: acil kontrasepsiyon, CYBE’den koruma, psikolojik koruma ve destek)

**“Cinsel İstismar ve Şiddet” Yatay Program**

<b>ÖNERİLEN</b>					
<b>Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı</b>	<b>Disiplin(ler)</b>	<b>Eğitim Yöntemi</b>	<b>Ölçme / Değerlendirme</b>	<b>Eğitim Ortamı</b>	<b>Araç Gereç</b>
Klinik öncesi dönem	-Adli Tıp -Sosyal Antropoloji -Kadın doğum -Üroloji -Adolesan -Psikiyatri	-Sunum -Vaka çalışması -Grup çalışması -Grup tartışması -Pratik	-ÇST -Senaryoya dayalı vaka çözümleme -Tutum ölçer	-Fakülte -Laboratuvar	-Barko vizyon -Tepegöz -Saydam -Saydam kalemleri
Klinik dönem	-Adli Tıp -Çocuk Psikiyatrisi -Adolesan -Pediatri -Kadın Doğum -Üroloji -Acil Tıp (erişkin ve çocuk)	-Sunum -Vaka çalışması -Grup çalışması -Konuk -mağdur	-ÇST -Senaryoya dayalı vaka çözümleme	-Hastane	-Barko vizyon -Tepegöz -Saydam -Saydam kalemleri
İntörnlük dönemi	-Adli Tıp -Adolesan -Pediatri -Kadın Doğum -Üroloji -Acil Tıp (erişkin ve çocuk)	-Sunum -Grup tartışması -Vaka çalışması	-Senaryoya dayalı vaka çözümleme	-Hastane	-Flipchart -Flipchart kağıdı -Tahta kalemi kalemler -Kanun maddeleri

ÇST: Çoktan Seçmeli Test

**KONU: Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Hizmetlerinde Kalite Yaklaşımı**

**AMAÇ:** Tıp fakültesi eğitimi sonunda, öğrenciler: CS/ÜS hizmetlerinde sürekli kalite geliştirme yaklaşımını uygulayabileceklerdir.

**ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

**Tıp öğrencileri, klinik öncesi dönemin sonunda:**

1. Kalite kavramını tanımlayabilmeli
2. Cinsel sağlık ve üreme sağlığı kapsamındaki hizmetleri sıralayabilmeli
3. Hizmet alanların haklarını sıralayabilmeli
4. Hizmet alanların haklarının sağlanması kapsamında yapılması gereken faaliyetleri açıklayabilmeli
5. Mevcut mevzuata göre CS/ÜS hizmeti veren personelin görevlerini, yasal sorumluluklarını ve haklarını sıralayabilmeli

**Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. Temel kalite kavramlarını, kaliteli hizmet modeli, yönetim bilgi sistemi (YBS), toplam kalite yönetimi (TKY) ve kalite kriterlerini tanımlayabilmeli
2. Sürekli kalite geliştirme yaklaşımının bileşenlerini açıklayabilmeli
3. Hizmet alanların kalite sistemi içerisinde gereksinimlerinin neler olduğunu açıklayabilmelidir
4. Üreme sağlığında hizmet alan odaklı, hizmet sunanın verimliliğini gözeterek yaklaşımı tartışabilmeli
5. Üreme haklarını da kapsayan bütüncül bir yaklaşıma sahip olmanın önemini ve hizmetlerin kapsamını tartışabilmeli
6. Sektörlerarası (kamu, özel ve sivil toplum kuruluşları) işbirliğinin önemini tartışabilmeli

**Tıp öğrencileri, intörnlük döneminin sonunda:**

1. Hastanede ve birinci basamak sağlık kuruluşlarında, hizmet alana odaklı, hizmet sunanın verimliliğini gözeterek ve üreme haklarını da kapsayan bütüncül bir yaklaşımla hizmet sunabilmeli
2. Sektörlerarası (kamu, özel ve sivil toplum kuruluşları) işbirliğini dikkate alarak kalite izleme ve değerlendirme çalışmalarını yürütebilmeli
3. Üreme sağlığı hizmetlerini tanıtabilmeli ve kullanımını özendirilebilmeli
4. Üreme sağlığı hizmetlerinde sürekli kalite geliştirme yaklaşımını uygulayabilmeli
5. CS/ÜS hizmetlerinin kalitesini değerlendirebilmeli (Türkiye Üreme Sağlığı Programı: Hizmet Standartlarını Değerlendirme Formları ile), geliştirilmesi için öneriler getirebilmeli

**“Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Hizmetlerinde Kalite Yaklaşımı” Yatay Program**

<b>ÖNERİLEN</b>					
<b>Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı</b>	<b>Disiplin(ler)</b>	<b>Eğitim Yöntemi</b>	<b>Ölçme / Değerlendirme</b>	<b>Eğitim Ortamı</b>	<b>Araç - Gereç</b>
Klinik öncesi dönem	-Kadın Doğum -Halk Sağlığı -Deontoloji ve Etik -Pediatri-Adolesan -Üroloji -Geriatri -Aile Hekimliği -Adli Tıp	-Sunum -Soru-yanıt -Vaka çalışması -Oyunlaştırma -Grup çalışması	-ÇST	-Fakülte	-Barko/tepegöz -Kağıt tahtası, -Yazı tahtası -Kaynak kitaplar -Asetat/pps -Vaka senaryoları -Oyunlaştırma senaryoları -Tahta kalemi
Klinik dönem	-Kadın Doğum -Psikiyatri -Pediatri-Adolesan -Üroloji -Geriatri -Aile Hekimliği	-Sunum -Soru-yanıt -Vaka çalışması -Grup çalışması -Başvuran/hizmet sunanla görüşme (memnuniyet araştırması) -Hastane yönetim biriminde gözlem	-Açık uçlu test -Vakaya dayalı test	-Fakülte -Hastane	-Barko/tepegöz -Kağıt tahtası, -Yazı tahtası -Tahta kalemi, -Kaynak kitaplar, -Asetat/pps -Vaka senaryoları -Oyunlaştırma senaryoları -Klinikten seçilmiş örnek vakalar, -İlgili kayıt formları -Hastane istatistikleri
İntörnlük dönemi	-Kadın Doğum -Pediatri-Adolesan -Halk Sağlığı -Aile Hekimliği	-Sunum -Demonstrasyon -Koçluk -Vaka çalışması -Hizmet istatistiklerini inceleme -Başvuran/hizmet sunanla görüşme (memnuniyet araştırması) -Klinikte ve birinci basamakta pratik	-Açık uçlu test -Vakaya dayalı test	-Fakülte -Hastane -Birinci basamak sağlık kuruluşu	-Barko/tepegöz -Kağıt tahtası, -Yazı tahtası -Tahta kalemi, -Kaynak kitaplar -Asetat/pps, -Klinikten seçilmiş örnek vakalar -Kişisel Sağlık Fişi -15-49 kadın izlem formu -Kadın Doğum izlem formu -İlgili kayıt formları -Hizmet istatistikleri

ÇST: Çoktan Seçmeli Test

# ***GÜVENLİ ANNELİK (ACİL DOĞUM BAKIMI DAHİL)***

## **KONU: Güvenli Annelik**

**AMAÇ:** Tıp Fakültesi eğitimi sonunda öğrenciler, güvenli Annelik kavramı, hizmet kapsamı, ilgili göstergeler, Türkiye'deki durum, öncelikler ve hedefler konusunda bilgi kazanacaktır.

## **ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

### **Tıp öğrencileri, klinik öncesi dönemin sonunda:**

1. Güvenli annelik kavramını ve önemini açıklayabilmeli
2. Güvenli annelik kapsamında anne-bebek paketine giren, anneye ve bebeğe yönelik temel hizmetleri sayabilmeli
3. Dünyada ve Türkiye'de anne ölüm nedenlerini ve anne ölüm hızlarını karşılaştırabilmeli
4. Anne ölüm nedenlerini sınıflandırabilmeli
5. Dünyada ve Türkiye'de bebek ölüm nedenlerini ve bebek ölüm hızlarını karşılaştırabilmeli
6. Anne ölüm hızını, bebek ölüm hızını ve perinatal ölüm hızını tanımlayabilmeli
7. Başta anne ve bebek ölüm hızları olmak üzere, güvenli anneliğe ilişkin göstergeler açısından Türkiye'nin durumunu değerlendirebilmeli
8. Güvenli Annelik Programı Kapsamındaki anne bebek paketi müdahale alanlarını sayabilmeli
9. Anne ölümüne neden olan hazırlayıcı faktörleri açıklayabilmeli
10. Güvenli annelik kapsamında hedef nüfusun izlenme sıklığını ve kullanılan kayıt formlarını tanımlayabilmeli
11. Doğru, nitelikli ve sürekli kayıt tutmanın önemini açıklayabilmeli

### **Tıp öğrencileri, intörlük döneminin sonunda:**

1. Güvenli annelik kavramının tanımını-önemini ve anne-bebekle ilgili kapsadığı hizmet alanlarını bilerek:
  - a. Türkiye'deki öncelikli sorunları sayabilmeli
  - b. Sorunların çözümüne yönelik olarak belirlenmiş olan ulusal hedefleri ve temel müdahale stratejilerini açıklayabilmeli
2. Ulusal hedef ve stratejilerin gerçekleştirilmesinde birinci basamak hekimi olarak kendi görev ve sorumluluklarının farkında olması
3. Güvenli annelik kapsamında anne-bebek paketine giren anne ve bebeğe ilişkin temel hizmetlerle ilgili olarak hizmet sunacağı toplumda:
  - a. hedef nüfusun belirleyebilmeli,
  - b. hedef nüfusun izlenme sıklığını ve ilgili kayıtları bilerek, kayıtları değerlendirebilmeli
  - c. anne ve bebek ölümü ile ilgili kayıtları doldurabilmeli

**“Güvenli Anneliğe Giriş” Yatay Program**

<b>ÖNERİLEN</b>					
<b>Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı</b>	<b>Disiplin(ler)</b>	<b>Eğitim Yöntemi</b>	<b>Ölçme / Değerlendirme</b>	<b>Eğitim ortamı</b>	<b>Araç - Gereç</b>
Klinik öncesi dönem	-Halk Sağlığı -Kadın Doğum -Aile Hekimliği	-Soru cevap -Eğitmen Sunumu -Vaka çalışması -PDÖ	-ÇST -Klasik yazılı sınav -Boşluk doldurma	-Fakülte	-Asetat/pps -Vaka örnekleri /senaryolar -Alıştırma kağıtları
İntörlük dönemi	-Halk Sağlığı -Kadın - Doğum	-Soru cevap -Vaka çalışması -Kayıtların incelenmesi -Grup çalışması	-Geri bildirim (formatif değerlendirme)	-Sağlık ocağı -AÇSAP Merkezi	-Kayıtlar -Vaka örnekleri/ senaryolar

PDÖ: Probleme Dayalı Öğrenme ÇST: Çoktan Seçmeli Test



## **KONU: Gebelik Öncesi ve Doğum Öncesi Bakım**

**AMAÇ:** Tıp Fakültesi eğitimi sonunda öğrenciler, gebelik öncesi ve doğum öncesi bakımın önemi, Türkiye'deki durum, öncelikler, gebelik ve doğum öncesi bakımın bileşenleri hakkında bilgi ve danışmanlık becerisi kazanacaktır.

### **ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

#### **Tıp öğrencileri, klinik öncesi dönemin sonunda:**

1. Gebelik öncesi değerlendirmenin ve gebelik öncesi danışmanlığın önemini açıklayabilmeli
2. Doğum öncesi bakım (DÖB) dan yararlanmayı etkileyen faktörleri sayabilmeli
3. Gebelik ve doğum öncesi bakımın önemini açıklayabilmeli
4. Türkiye'de doğum öncesi bakım ile ilgili durumu açıklayabilmeli ve öncelikleri sıralayabilmeli
5. Gebelik öncesi bakımın içerdiği başlıkları sayabilmeli (genetik dahil danışmanlık, kan grubu tayini, folik asit ve D vitamini desteği, sık görülen kronik hastalıkların değerlendirilmesi, ağız sağlığı, madde bağımlılığı konusunda davranış değişimi gibi)
6. Doğum öncesi bakım takvimini anlatabilmeli
7. Tetanos toksoid aşılmasının bebek ve anne sağlığı açısından önemini açıklayabilmeli
8. Gebelikte tehlike işaretlerini sayabilmeli
9. Gebelikte beslenme ve diyet, hijyen, alınması gereken vitamin ve mineraller, tetanos aşısı, fiziksel ve cinsel yaşam, diş bakımı, ilaç kullanma, sigara, alkol ve madde bağımlılığı konularında verilecek mesajları sayabilmeli

#### **Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. Gebelik öncesi dönemde başvurana danışmanlık verebilmeli
2. Gebeliğe bağlı olağan yakınmalarla ilgili danışmanlık yapabilmeli
3. Gebelikte beslenme ve diyet, alınması gereken vitamin ve mineraller, tetanos aşısı, hijyen, fiziksel ve cinsel yaşam, diş bakımı, ilaç kullanma, sigara, alkol ve madde bağımlılığı hakkında danışmanlık verebilmeli
4. Tetanos toksoid aşısı yapabilmeli
5. Postpartum dönem için aile planlaması danışmanlığı verebilmeli
6. Doğumun yapılacağı yer ve zaman ile ilgili planlama yapabilmeli

**Tıp öğrencileri, intörnlük döneminin sonunda:**

1. Türkiye’de doğum öncesi bakım ile ilgili durumu açıklayabilmeli ve öncelikleri sıralayabilmeli
2. Doğum öncesi bakım (DÖB) dan yararlanmayı etkileyen faktörleri sayabilmeli
3. Gebelik öncesi dönemde başvurana danışmanlık verebilmeli
4. Gebelikte beslenme ve diyet, alınması gereken vitamin ve mineraller, tetanos aşısı, hijyen, fiziksel ve cinsel yaşam, diş bakımı, ilaç kullanma, sigara, alkol ve madde bağımlılığı hakkında danışmanlık verebilmeli
5. Tetanos toksoid aşısı yapabilmeli
6. Gebeliğe bağlı olağan yakınmalarla ilgili danışmanlık yapabilmeli
7. Postpartum dönem için aile planlaması danışmanlığı verebilmeli
8. Doğumun yapılacağı yer ve zaman ile ilgili planlama yapabilmeli

**“Gebelik Öncesi ve Doğum Öncesi Bakım” Yatay Program**

<b>ÖNERİLEN</b>					
<b>Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı</b>	<b>Disiplin(ler)</b>	<b>Eğitim Yöntemi</b>	<b>Ölçme / Değerlendirme</b>	<b>Eğitim ortamı</b>	<b>Araç - Gereç</b>
Klinik öncesi dönem	- Halk Sağlığı - Kadın Doğum - Aile hekimliği	-Soru cevap -Eğitmen Sunumu -Vaka çalışması -PDÖ -Oyunlaştırma	-ÇST -Klasik yazılı sınav -Değerlendirme rehberleri aracılığı ile izleme	-Fakülte -Klinik beceri lab.	-Asetat/pps -Vaka örnekleri /senaryolar -Alıştırma kağıtları -DÖB takvimi
Klinik dönem	- Kadın Doğum	-Oyunlaştırma -Vaka çalışması -Demonstrasyon -Koçluk	-OSCE -Değerlendirme rehberleri aracılığı ile gözlem	-Hastane (Üniversite ve Devlet hst) -Sağlık Ocağı ve/veya AÇSAP klinikleri	-Vaka örnekleri ve senaryolar -Enjektör, kol maketi, aşı -Üreme çağındaki kadınlar için Sağlık Bakanlığı aşı rehberi -DÖB eğitim ve değerlendirme rehberi -Postpartum AP danışmanlığı eğitim ve değerlendirme rehberi -Aile planlaması yöntemleri -DÖB ve AP resimli rehberi
İntörnlük dönemi	-Halk Sağlığı -Kadın Doğum	-Oyunlaştırma -Vaka çalışması -Demonstrasyon -Koçluk	-Değerlendirme rehberleri ile geri bildirim	-Sağlık Ocağı ve/veya AÇSAP klinikleri -Devlet hst	-DÖB eğitim ve değerlendirme rehberi -Postpartum AP danışmanlığı eğitim ve değerlendirme rehberi -Aile planlaması yöntemleri -DÖB ve AP resimli rehberi -Enjektör, kol maketi, aşı -Üreme çağındaki kadınlar için Sağlık Bakanlığı aşı rehberi

PDÖ: Probleme Dayalı Öğrenme, ÇST: Çoktan Seçmeli Test

OSCE: Objective Structured Clinical Exam (Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav) DOB: Doğum Öncesi Bakım

## **KONU: Doğum Öncesi Bakım (DÖB)'ın Yönetimi**

**AMAÇ:** Tıp Fakültesi eğitimi sonunda öğrenciler, DÖB almayı etkileyen faktörler konusunda bilgi: gebelikte öykü alma, gebe muayenesi ve izlemi yapılan gebe kadının kayıt altına alınması konusunda bilgi ve beceri kazanacaktır.

### **ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

#### **Tıp öğrencileri, klinik öncesi dönemin sonunda:**

1. Riskli gebelik kavramını ve önemini açıklayabilmeli
2. Doğum öncesi değerlendirmenin temel bileşenlerini sayabilmeli
3. DÖB almayı olumlu ve olumsuz olarak etkileyecek faktörleri açıklayabilmeli
4. Gebenin değerlendirilmesinde öykü almanın önemini açıklayabilmeli
5. Doğru, düzenli ve sürekli kayıt tutmanın önemini açıklayabilmeli, gebe izleminde kayıt edilecek bilgileri sıralayabilmeli
6. DÖB' da ekip hizmetinin önemini açıklayabilmeli
7. DÖB hizmeti sunan ekibin üyelerinin görev ve sorumluluklarını sayabilmeli

#### **Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. Gebenin değerlendirmesinde öykü alabilmeli
2. Riskli gebelikleri tanıyabilmeli
3. Gebelikte erken tanısı önemli olan hastalıkları sıralayabilmeli
4. Gebenin genel muayenesini yapabilmeli
5. Gebede karın muayenesi yapabilmeli
6. Gebede vajinal muayene yapabilmeli
7. Gebede istenilecek rutin testleri sayabilmeli
8. Gebe muayenesinin kayıt altına alınmasında temel ilkeleri sayabilmeli
9. Muayene ettiği bir gebenin kaydını doğru olarak tutabilmeli
10. Sevk endikasyonu koyabilmeli ve gebeyi uygun biçimde sevk edebilmeli

**Tıp öğrencileri, intörnlük döneminin sonunda:**

1. Bir gebenin muayenesini yapabilmeli
2. Gebelikte sistemik hastalıkların erken tanı ve yönetimini yapabilmeli
3. Gebelik komplikasyonlarının erken tanı ve yönetimini yapabilmeli
4. Gebeleri izleyebilmeli, danışmanlık verebilmeli ve gerekli kayıt formlarını (Gebe izlem fişi: Form 005) doğru-eksiksiz olarak doldurabilmeli
5. Sevk endikasyonu koyabilmeli ve gebeyi uygun biçimde sevk edebilmeli

**“DÖB’ın Yönetimi” Yatay Program**

<b>ÖNERİLEN</b>					
<b>Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı</b>	<b>Disiplin(ler)</b>	<b>Eğitim Yöntemi</b>	<b>Ölçme / Değerlendirme</b>	<b>Eğitim ortamı</b>	<b>Araç - Gereç</b>
Klinik öncesi dönem	-Halk Sağlığı -Kadın Doğum -Aile hekimliği	-Soru cevap -Eğitmen Sunumu -Vaka çalışması -PDÖ	-ÇST -Klasik yazılı sınav	-Fakülte	-Asetat/pps -Vaka örnekleri /senaryolar
Klinik dönem	-Kadın Doğum	-Oyunlaştırma -Demonstrasyon -Koçluk	-OSCE -Modelde veya kişide yapılan uygulamanın değerlendirme rehberi ile değerlendirilmesi	-Hastane (Üniversite ve Devlet hst) -Sağlık Ocağı ve/veya AÇSAP klinikleri	-Pelvik model -Gebe muayenesi eğitim ve değerlendirme rehberi -Gebe izlem fişi (Form 005)
İntörlük dönemi	-Halk Sağlığı -Kadın Doğum	-Oyunlaştırma -Demonstrasyon ve koçluk	-Değerlendirme rehberleri ile geri bildirim	-Sağlık Ocağı ve/veya AÇSAP klinikleri -Devlet hst.	-Pelvik model -Gebe muayenesi eğitim ve değerlendirme rehberi -Gebe-lohusa izleme fişi

ÇST: Çoktan Seçmeli Test OSCE: Objective structured clinical examination (yapılandırılmış, objektif, klinik sınav)

T.C.  
SAĞLIK BAKANLIĞI  
Form No: 005

GEBE – LOHUSA İZLEME FİŞİ  
Kurumu :.....  
Sağlık Evi :.....

Soyadı :   
Adı : .....  
Eşinin Adı : .....  
Eşinin Akrabalık D : .....  
Doğum Tarihi : .....  
Öğrenim Durumu : .....  
İşi : .....  
Evllenme Yaşı : .....  
İlk Gebelik Yaşı : .....

Sıra No : .....  
Muhtarlığı : .....  
Sokağı : .....  
Ev No : .....  
Telefon No : .....

Düzenlendiği Tarih

.../.../.....

Boyu :..... cm

Kaçıncı Gebeliği	Canlı Doğum Sayısı	Ölü Doğum Sayısı	Yaşayan Çocuk Sayısı	Düşük Sayısı	Ölen Çocuk Sayısı	Gebelik Öncesi Annenin Sistemik Hastalığı Varsa Yazınız	Pelvis Durumu	Kan Grubu -Rh	Eşinin Kan Grubu -Rh	Bir Önceki Gebeliğin Sonlanma Tarihi	Bir Önceki Gebeliğin Sonucu, Yeri ve Biçimi	Doğumla İlgili Karar
							Uygun Dar Şüpheli			..... gün ..... ay ..... yıl	Canlı doğum <input type="checkbox"/> Ölü doğum <input type="checkbox"/> Düşük <input type="checkbox"/> Yer : ..... Biçim : .....	Sağlık evi, <input type="checkbox"/> Sağlık Ocağında <input type="checkbox"/> Hastanede <input type="checkbox"/>

Gebelik Öncesi Kullandığı Koruyucu Yöntem	Doğum ve Doğan Çocukla İlgili Bilgiler				
	Gebelik Sonucu ve Tarihi	Doğum Nasıl Yapıldı	Doğuma Yardım Eden	Doğan Bebek	Doğuştan Şekil Bozukluğu
RİA <input type="checkbox"/> Hap <input type="checkbox"/> Kondom <input type="checkbox"/> Yok <input type="checkbox"/> Diğer: ..... ..... ..... .....	Düşük <input type="checkbox"/> Ölü doğum <input type="checkbox"/> Canlı doğum <input type="checkbox"/> ...../...../.....	Spontan <input type="checkbox"/> Vakum <input type="checkbox"/> Sezaryen <input type="checkbox"/> Forseps <input type="checkbox"/> ..... ..... .....	Hastane <input type="checkbox"/> Hekim <input type="checkbox"/> Ebe <input type="checkbox"/> Diğer Sağ. Personeli <input type="checkbox"/> Sağlık Pers. Yardımı <input type="checkbox"/> Olmadan <input type="checkbox"/>	Cinsiyeti ..... Kilosu .....gr. Boyu .....cm Geliş Biçimi: ..... ..... Çoğul Doğum <input type="checkbox"/>	Yok <input type="checkbox"/> Var: ..... ..... Notlar: ..... ..... .....

Ebenin Adı Soyadı : .....

Hekimin Adı Soyadı : .....





## **KONU: Üreme Sağlığında Aneminin Tanı ve Yönetimi**

**AMAÇ:** Tıp Fakültesi eğitimi sonunda öğrenciler, üreme sağlığında aneminin tanısı ve yönetimi hakkında bilgi kazanacaktır.

### **ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

#### **Tıp öğrencileri, klinik öncesi dönemin sonunda:**

1. Aneminin tanımı yapabilmeli
2. Güvenli annelik programında aneminin tanı ve tedavisinin önemini açıklayabilmeli
3. Gebelikte anemi tanı yöntemlerini sayabilmeli
4. Gebelikte alınması gereken demir miktarını söyleyebilmeli
5. Anemi sınıflamasını söyleyebilmeli
6. Birinci basamakta anemi tanı ve tedavisi için yapılması gerekenleri sıralayabilmeli
7. Anemik hastalarda sevk kriterlerini söyleyebilmeli

#### **Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. Gebelikte anemi tanı yöntemlerini ve alınması gereken demir miktarını söyleyebilmeli
2. Birinci basamakta anemi tanı ve tedavisi için yapılması gerekenleri sıralayabilmeli
3. Sevk endikasyonu koyabilmeli

#### **Tıp öğrencileri, intörnlük döneminin sonunda:**

1. Gebelikte anemi tanı yöntemlerini ve alınması gereken demir miktarını söyleyebilmeli
2. Birinci basamakta anemi tanı ve tedavisi için yapılması gerekenleri sıralayabilmeli
3. Sevk endikasyonu koyabilmeli

**“Üreme Sağlığında Aneminin Tanı ve Yönetimi” Yatay Program**

<b>ÖNERİLEN</b>					
<b>Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı</b>	<b>Disiplin(ler)</b>	<b>Eğitim Yöntemi</b>	<b>Ölçme / Değerlendirme</b>	<b>Eğitim ortamı</b>	<b>Araç - Gereç</b>
Klinik öncesi dönem	-Halk Sağlığı -Aile hekimliği -Hematoloji (Dahiliye) -Kadın -Doğum	-PDÖ -Vaka çalışması -Soru-cevap -Eğitmen sunumu	-ÇST -Klasik yazılı sınav -Boşluk doldurma	-Fakülte	-Vaka örnekleri /senaryolar -Asetat/pps
Klinik dönem	-Kadın Doğum -Hematoloji (Dahiliye) -Aile hekimliği	-PDÖ -Vaka çalışması -Soru-cevap -Eğitmen sunumu -Oyunlaştırma -Hasta başı eğitim	-OSCE -Değerlendirme rehberleri aracılığı ile gözlem	-Hastane (Üniversite ve Devlet hst) -Sağlık Ocağı ve/veya AÇSAP klinikleri	-Vaka örnekleri /senaryolar -Asetat/pps -DÖB eğitim ve değerlendirme rehberi
İntörnlük dönemi	-Kadın Doğum -Hematoloji (Dahiliye) -Aile hekimliği	-PDÖ -Vaka çalışması -Soru-cevap -Eğitmen sunumu -Oyunlaştırma -Hasta başı eğitim	-OSCE -Değerlendirme rehberleri aracılığı ile gözlem	-Sağlık Ocağı ve/veya AÇSAP klinikleri -Devlet hst.	-Vaka örnekleri /senaryolar -Asetat/pps -DÖB eğitim ve değerlendirme rehberi

PDÖ: Probleme Dayalı Öğrenme ÇST: Çoktan Seçmeli Test

OSCE: Objective Structured Clinical Exam (Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav)

## **KONU: Düşüklerin Tanı ve Yönetimi**

**AMAÇ:** Tıp Fakültesi eğitimi sonunda öğrenciler, düşüklerin yönetimi hakkında bilgi ve beceri kazanacaktır.

### **ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

#### **Tıp öğrencileri, klinik öncesi dönemin sonunda:**

1. İsteyerek düşük tanımını yapabilmeli ve Türkiye'deki isteyerek düşük hızını söyleyebilmeli
2. Dünyada ve Türkiye'de isteğe bağlı düşüklerde yasal düzenlemeleri açıklayabilmeli
3. Güvenli ve güvenli olmayan düşük kavramlarını ve anne sağlığı açısından önemini açıklayabilmeli
4. Güvenli ve güvenli olmayan düşüklerin neler olduğunu sayabilmeli
5. Güvenli ve güvenli olmayan düşüklerin nedenlerini sayabilmeli
6. Kendiliğinden düşük tanımı ve sınıflamasını açıklayabilmeli
7. Enfeksiyonların önlenmesi ve kontrolü için evrensel ilkeleri ve temel terminolojiyi sayabilmeli
8. Düşük hizmetlerinin nereden sağlanabileceğini sayabilmeli

#### **Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. Düşüklerde ayırıcı tanı ve klinik yaklaşımı açıklayabilmeli
2. Birinci basamakta düşüklere yaklaşımı sıralayabilmeli
3. Düşük komplikasyonlarını ve şok yönetimini sıralayabilmeli
4. Düşük hizmetlerinin nereden sağlanabileceğini sayabilmeli
5. Düşük sonrası bakımı açıklayabilmeli
6. Düşük sonrası aile planlaması danışmanlığı verebilmeli

#### **Tıp öğrencileri, intörnlük döneminin sonunda:**

1. Düşük işleminin hazırlık aşamasını gerçekleştirebilmeli
2. Düşükte şok yönetimini sıralayabilmeli
3. Düşük sonrası bakım yapabilmeli
4. Düşük sonrası aile planlaması danışmanlık verebilmeli

**“Düşüklerin Yönetimi” Yatay Program**

ÖNERİLEN					
Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı	Disiplin(ler)	Eğitim Yöntemi	Ölçme / Değerlendirme	Eğitim ortamı	Araç - Gereç
Klinik öncesi dönem	-Halk Sağlığı -Kadın Doğum	-Soru cevap -Vaka çalışması -PDÖ -Eğitmen sunumu	-ÇST -Klasik yazılı sınav	-Fakülte	-Asetat/pps/slayt -Vaka örnekleri / senaryolar
Klinik dönem	-Kadın Doğum	-Vaka /PDÖ/ gerçek hasta çalışması -Eğitmen sunumu	-Klasik yazılı sınav -Aile Planlaması (AP) Danışmanlığı Değerlendirme rehberleri eşliğinde gözlem	-Hastane (Üniversite ve/veya Devlet hst) -AÇSAP Merkezleri	-Vaka örnekleri / senaryolar -Asetat/pps -AP danışmanlığı eğitim ve değerlendirme rehberi -Aile planlaması yöntemleri
İntörnlük dönemi	-Kadın Doğum		- AP Danışmanlığı Değerlendirme rehberleri eşliğinde gözlem	-Hastane (Üniversite ve/veya Devlet hst) -AÇSAP Merkezleri	-Vaka örnekleri / senaryolar -Asetat/pps -AP Danışmanlığı eğitim ve değerlendirme rehberi -Aile Planlaması yöntemleri

PDÖ: Probleme Dayalı Öğrenme ÇST: Çoktan Seçmeli Test

## **KONU: Doğum Eyleminin İzlemi Ve Doğumun Gerçekleştirilmesi**

### **1.1 Vajinal Muayene**

**AMAÇ:** Tıp Fakültesi eğitimi sonunda öğrenciler, gebelik süresince, doğum sırasında ve doğum sonrasında vajinal muayene yapacaktır.

### **ÖĞRENİM HEDEFLERİ**

#### **Tıp öğrencileri, klinik öncesi dönemin sonunda:**

1. Uygun bir vajinal muayene yapılabilmesi için gereken koşulları sıralayabilmeli
2. Elle vajinal muayenenin kontrendike olduğu durumları sıralayabilmeli
3. Vajinal muayene basamaklarını sıralayabilmeli
4. Model üzerinde vajinal muayeneyi gerçekleştirebilmeli

#### **Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. Uygun bir vajinal muayene yapılabilmesi için gereken koşulları sıralayabilmeli
2. Gebelik, doğum ve lohusalıkta vajinal muayene uygulanmasının amaçlarını açıklayabilmeli
3. Gebelik ve lohusalıkta vajinal muayene basamaklarını sıralayabilmeli
4. Elle vajinal muayenenin kontrendike olduğu durumları sıralayabilmeli
5. Vajinal muayene basamaklarını sıralayabilmeli
6. Vajinal muayene sonrasında kaydedilmesi gereken bulguları açıklayabilmeli
7. Vajinal muayenede gelen kısmın ayırıcı tanısını açıklayabilmeli
8. Hasta üzerinde vajinal muayene yapabilmeli

#### **Tıp öğrencileri, intörnlük döneminin sonunda:**

1. Elle vajinal muayenenin kontrendike olduğu durumları sıralayabilmeli
2. Hasta üzerinde vajinal muayene yapabilmeli
3. Vajinal muayenede gelen kısmın ayırıcı tanısını açıklayabilmeli
4. Vajinal muayene sonrasında kaydedilmesi gereken bulguları açıklayabilmeli

## “Doğum Eyleminin İzlemi ve Doğumun Gerçekleştirilmesi” Yatay Program

### 1.1 Vajinal Muayene

ÖNERİLEN					
Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı	Disiplin(ler)	Eğitim Yöntemi	Ölçme / Değerlendirme	Eğitim ortamı	Araç - Gereç
Klinik öncesi dönem	-Aile hekimliği -Kadın Doğum	-Demonstrasyon -Koçluk	-Değerlendirme rehberi ile gözlem	-Klinik beceri laboratuvarı	-Slayt/ppt/video -Pelvik model -Gebe modeli -Vajinal muayene eğitim ve değerlendirme rehberi
Klinik dönem	-Kadın Doğum	-Demonstrasyon -Koçluk -Eğitmen sunumu	-Değerlendirme rehberleri ile gözlem	-Klinik beceri laboratuvarı -Hastane (Üniversite veya Devlet Hst) -Sağlık Ocağı AÇSAP Merkezi	-Slayt/ppt/video -Pelvik model -Gebe modeli -Gebe muayenesi eğitim ve değerlendirme rehberi
İntörnlük dönemi	-Kadın Doğum	-Demonstrasyon -Koçluk	-Değerlendirme rehberleri ile gözlem	-Hastane (Üniversite veya Devlet Hst) -Sağlık Ocağı AÇSAP Merkezi	-Pelvik model -Gebe modeli -Gebe muayenesi eğitim ve değerlendirme rehberi

## **Konu: Doğum Eyleminin İzlemi ve Doğumun Gerçekleştirilmesi**

### **1.2. Doğum Eyleminin İzlenmesi**

**Amaç:** Tıp Fakültesi eğitimi sonunda öğrenciler, doğum eyleminin izlenmesi ve doğumun gerçekleştirilmesi konusunda bilgi ve beceri kazanacaktır.

#### **ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

##### **Tıp öğrencileri, klinik öncesi dönemin sonunda:**

1. Doğum eylemi başlamadan önce gebede meydana gelen değişiklikleri sayabilmeli
2. Doğum eyleminin evrelerini sayabilmeli
3. Doğum eyleminin evrelerini izlemede partograf (doğum izleme grafiği) kullanmanın amacını ve önemini açıklayabilmeli
4. Enfeksiyonların önlenmesi, güvenli ve hijyenik bir doğum için tıbbi malzemelerde ve doğumun yapılacağı ortamda sağlanması gereken koşulları sayabilmeli

##### **Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. Eylemde bir gebenin ilk değerlendirilmesinin nasıl yapılacağını açıklayabilmeli
2. Doğum eyleminin birinci evresinde gebe izlemine açıklayabilmeli
3. İkinci evrenin başladığını gösteren belirti ve bulguları sayabilmeli
4. İkinci evrede doğum eylemi takibini açıklayabilmeli
5. Partografin başlatılacağı doğum evresini belirleyebilmeli
6. Doğum eylemi sırasında sağlık çalışanının partograf üzerine kaydedeceği bulgu ve gözlemleri sıralayabilmeli
7. Partografa anneye ait bilgileri ve gözlemleri eksiksiz olarak kaydedebilmeli
8. Partografa bebeğin sağlık durumuna ait gözlem ve bulguları eksiksiz olarak kaydedebilmeli
9. Eylem sırasında ortaya çıkan değişiklikleri kaydedebilmeli
10. Aksiyon çizgisi ve uyarı çizgisinin eylem takibinde ne anlama geldiğini açıklayabilmeli
11. Doğum eyleminin partografle nasıl değerlendirileceğini açıklayabilmeli
12. Hijyenik ve güvenli bir doğum için ortamın özelliklerini ve gerekli malzemeleri sayabilmeli
13. Enfeksiyonun önlenmesi ve enfeksiyonlardan korunma ilkelerini uygulayabilmeli
14. Vajinal doğumun gerçekleştirilmesini maket üzerinde gösterebilmeli

**Tıp öğrencileri, intörlük döneminin sonunda:**

1. Doğum izleminde partograf kullanabilmeli
2. Hijyenik ve güvenli bir doğum ortamı hazırlayabilmeli
3. Enfeksiyonun önlenmesi ve enfeksiyonlardan korunma ilkelerini uygulayabilmeli
4. Vajinal doğum yaptırabilmeli



## “Doğum Eyleminin İzlemi ve Doğumun Gerçekleştirilmesi” Yatay Program

### 1.2. Doğum Eyleminin İzlenmesi

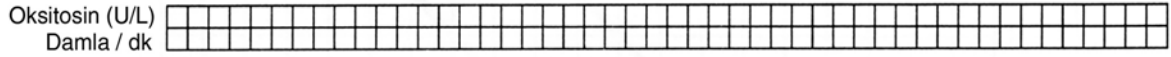
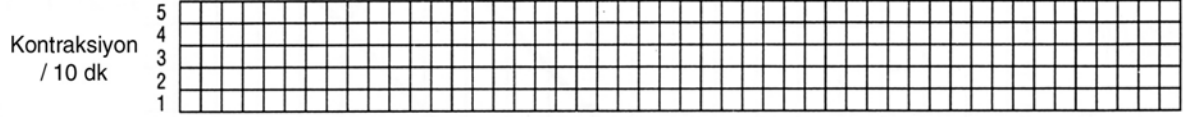
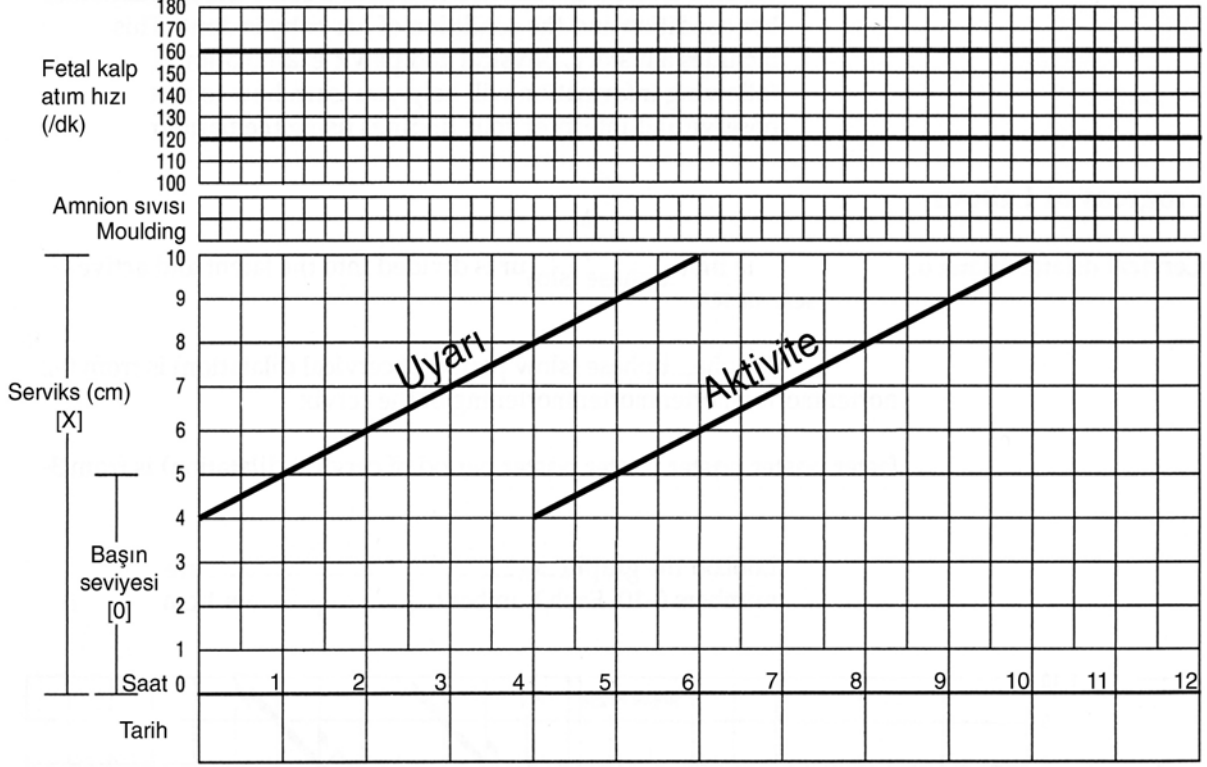
ÖNERİLEN					
Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı	Disiplin(ler)	Eğitim Yöntemi	Ölçme / Değerlendirme	Eğitim ortamı	Araç - Gereç
Klinik öncesi dönem	-Kadın Doğum	-Eğitmen sunumu	-Çoktan seçmeli test	-Fakülte	-Asetat/pps/slayt/video
Klinik dönem	-Kadın Doğum	-Demonstrasyon -Koçluk -Eğitmen sunumu	-OSCE -Değerlendirme rehberleri ile gözlem -Klasik yazılı sınav (Kısa) -Çoktan seçmeli test	-Klinik beceri laboratuvarı -Hastane	-Slayt/ Video -Partograf -Boş ve doldurulmuş partograf örnekleri -Vaka, veya hasta dosyası örnekleri -Partograf doldurma eğitim rehberi -Enfeksiyonların önlenmesi ve kontrolü için gerekli Araç - Gereçler -Enfeksiyonların önlenmesi ve kontrolü eğitim rehberleri -Normal doğum eğitim ve değerlendirme rehberi
İntörnlük dönemi	-Kadın Doğum	-Demonstrasyon -Koçluk		-Hastane (Üniversite ve/veya Devlet hst) -Sağlık Ocağı -AÇSAP Merkezi	-Partograf -Partograf doldurma eğitim rehberi -Doğum eylemini gerçekleştirmek için gerekli malzemeler -Doğum maketi -Normal doğum eğitim ve değerlendirme rehberi

OSCE: Objective structured clinical examination (yapılandırılmış, objektif, klinik sınav: YOKS)

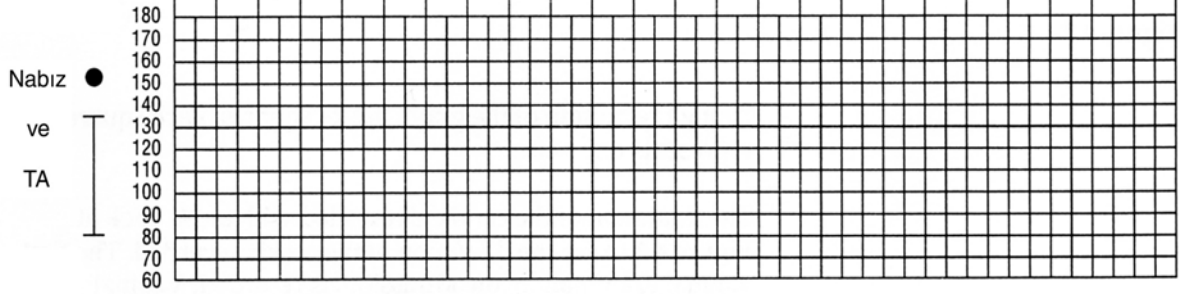
## PARTOGRAF

Hasta Adı \_\_\_\_\_ Gravida \_\_\_\_\_ Parite \_\_\_\_\_ Protokol No. \_\_\_\_\_

Yatış Tarihi \_\_\_\_\_ Yatış Saati \_\_\_\_\_ Membran rüptürü: \_\_\_\_\_ Saat: \_\_\_\_\_



İntravenöz sıvı ve ilaçlar



Vücut ısısı (°C)

İdrar { protein, aseton, miktar

## **Konu: Doğum Eyleminin İzlemi ve Doğumun Gerçekleştirilmesi**

### **1.3. Doğum Eyleminin Üçüncü ve Dördüncü Evrelerinin Yönetimi**

**AMAÇ:** Tıp Fakültesi eğitimi sonunda öğrenciler, doğum eyleminin üçüncü ve dördüncü evrelerini yönetmek, olası bir problemin çözümüne yönelik bilgi ve beceri kazanacaktır.

#### **ÖĞRENİM AMAÇLARI:**

##### **Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. Doğum eyleminin üçüncü ve dördüncü evrelerini tanımlayabilmeli
2. Doğum eyleminin üçüncü evresinin aktif ve değişik (kombine ve pasif) yönetimleriyle karşılaştırmalı olarak tartışabilmeli
3. Plasental ayrılma mekanizmasını açıklayabilmeli
4. Doğum eyleminin üçüncü evresinin aktif yönetimi konusunda yeterli bilgiye sahip olduğunu model üzerinde gösterebilmeli
5. Doğum eyleminin üçüncü evresinin aktif yönetimini öğrenim rehberine uygun olarak model üzerinde yapabilmeli
6. Doğum eyleminin üçüncü evresinin komplikasyonlarını tartışabilmeli
7. Plasentanın doğumundan hemen sonra anneye ve bebeğe yapılacak bakımı açıklayabilmeli (Doğum eyleminin dördüncü evresi)
8. Yenidoğanın ilk bakımının bileşenlerini belirleyebilmeli
9. Emzirmenin erken başlamasının önemini tanımlayabilmeli

##### **Tıp öğrencileri, intörnlük döneminin sonunda:**

1. Doğum eyleminin dördüncü evresinde anne ve bebeğin gerekli bakımını yapabilmeli

**“Doğum Eyleminin Üçüncü ve Dördüncü Evreleri” Yatay Program**

**1.3. Doğum Eyleminin Üçüncü ve Dördüncü Evrelerinin Yönetimi**

<b>ÖNERİLEN</b>					
<b>Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı</b>	<b>Disiplin(ler)</b>	<b>Eğitim Yöntemi</b>	<b>Ölçme / Değerlendirme</b>	<b>Eğitim ortamı</b>	<b>Araç - Gereç</b>
Klinik dönem	-Kadın Doğum	-Grup çalışması -Vaka çalışması -Eğitmen sunumu -Demonstrasyon -Koçluk	-Rehber eşliğinde değerlendirme -Klasik yazılı sınav -Boşluk doldurma	-Derslik -Klinik beceri laboratuvarı -Hastane	-Video, slaty, ppt, asetat -Vaka, senaryo -Maket ve modeller -Doğumun Üçüncü Evresinin Yönetimi Öğrenim ve Değerlendirme Rehberi
İntörnlük dönemi	-Kadın Doğum	-Demonstrasyon -Koçluk	-Değerlendirme rehberi eşliğinde gözlem	-Hastane (Üniversite ve/veya Devlet Hastanesi) -Sağlık Ocağı -AÇSAP Merkezi	-Doğumun Üçüncü Evresinin Yönetimi Öğrenim ve Değerlendirme Rehberi

**Konu: Epizyotomi ve Perine Yırtıkları**

**AMAÇ:** Tıp Fakültesi eğitimi sonunda öğrenciler, epizyotomi ve perine yırtıklarının tanı ve tedavisi hakkında bilgi ve beceri kazanacaktır.

**ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

**Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. Epizyotomi tanımlayabilmeli
2. Epizyotomi endikasyonlarını açıklayabilmeli
3. Epizyotomi çeşitlerini sıralayabilmeli
4. Epizyotomi basamaklarını sıralayabilmeli
5. Lokal anestezi tekniğini model üzerinde gösterebilmeli
6. Epizyotomi sütür tekniğini model üzerinde gösterebilmeli
7. Perine yırtıklarını ayırt edebilmeli
8. Perine yırtıklarının onarım basamaklarını sıralayabilmeli
9. Epizyotomi ve perine yırtıklarındaki komplikasyonlar ve sevk gerektiren durumları sıralayabilmeli

**Tıp öğrencileri, intörnlük döneminin sonunda:**

1. Epizyotomi yapabilmeli
2. Komplike olmayan perine yırtıklarını onarabilmeli

**“Epizyotomi ve Perine Yırtıkları” Yatay Program**

<b>ÖNERİLEN</b>					
<b>Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı</b>	<b>Disiplin(ler)</b>	<b>Eğitim Yöntemi</b>	<b>Ölçme / Değerlendirme</b>	<b>Eğitim ortamı</b>	<b>Araç - Gereç</b>
Klinik dönem	-Kadın Doğum -Genel Cerrahi -Aile hekimliği	-Eğitmen sunumu -Grup çalışması -Demonstrasyon -Koçluk	-Rehber eşliğinde değerlendirme -Klasik yazılı sınav -Boşluk doldurma	-Derslik -Klinik beceri laboratuvarı -Hastane (Üniversite ve/veya Devlet Hastanesi) -Sağlık Ocağı -AÇSAP Merkezi	-Video, slaty, ppt, asetat -Vaka, senaryo -Maket ve modeller -Lokal anestezi Eğitim ve değerlendirme rehberleri -Epizyotomi eğitim ve değerlendirme rehberler
İntörnlük Dönemi	-Kadın Doğum	-Demonstrasyon -Koçluk	-Rehber eşliğinde değerlendirme	-Hastane (Üniversite ve/veya Devlet Hastanesi) -Sağlık Ocağı -AÇSAP Merkezi	-Maket ve modeller -Lokal anestezi Eğitim ve değerlendirme rehberleri -Epizyotomi eğitim ve değerlendirme rehberler

**Konu: Postpartum Dönem Bakım ve Yönetimi**

**AMAÇ:** Tıp Fakültesi eğitimi sonunda öğrenciler, postpartum dönem bakım ve yönetim becerisi kazanacaktır.

**ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

**Tıp öğrencileri, klinik öncesi dönemin sonunda:**

1. Doğum sonu ve lohusalık terimlerini açıklayabilmeli
2. Doğum sonu bakımın önemini açıklayabilmeli
3. Emzirmenin özendirilmesi, başlatılması, ideal emzirme uygulaması, annenin beslenmesi, meme bakımı, emzirmeyen annelerde bebek beslenmesi, laktasyonel amenore (LAM), tetanos toksoid aşılması ve kanamanın önlenmesini içeren doğum sonrası danışmanlık bileşenlerini sıralayabilmeli
4. Postpartum depresyonun tanımını yapabilmeli, görülme sıklığını ve bulgularını açıklayabilmeli

**Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. Doğum sonrası dönemde kanama veya enfeksiyon ve sepsis riskini artıran durumları sıralayabilmeli
2. Doğum sonu muayene hazırlık basamaklarını sıralayabilmeli
3. Doğum sonu anne muayenesi basamaklarını sıralayabilmeli
4. Fizyolojik değişiklikleri açıklayabilmeli
5. Postpartum depresyonun tanımını yapabilmeli, görülme sıklığını ve bulgularını açıklayabilmelidir
6. Postpartum model üzerinde doğum sonrası karın muayenesi yapabilmeli
7. Postpartum model üzerinde doğum sonrası perine muayenesi yapabilmeli
8. Meme muayenesi yapabilmeli
9. Emzirmenin özendirilmesi, başlatılması, ideal emzirme uygulaması, annenin beslenmesi, meme bakımı, emzirmeyen annelerde bebek beslenmesi, laktasyonel amenore (LAM), tetanos toksoid aşılması ve kanamanın önlenmesini içeren doğum sonrası danışmanlık bileşenlerini sıralayabilmeli

**Tıp öğrencileri, intörnlük döneminin sonunda:**

1. Doğum sonrası annenin genel muayenesini yapabilmeli
2. Doğum sonu muayenesini komplikasyonlar açısından (enfeksiyon, tromboemboli, fundus involüsyonu) değerlendirebilmeli
3. Doğum sonrası dönemde perine muayenesi ve yara bakımı yapabilmeli
4. Emzirmenin özendirilmesi, başlatılması, ideal emzirme uygulaması, annenin beslenmesi, meme bakımı, emzirmeyen annelerde bebek beslenmesi, laktasyonel amenore (LAM), tetanos toksoid aşılması ve kanamanın önlenmesini içeren doğum sonrası danışmanlık bileşenlerini uygulayabilmeli
5. Doğum sonrasında izlem takvimi oluşturabilmeli
6. Lohusayı postpartum depresyon açısından değerlendirebilmeli



**“Postpartum Bakım ve Yönetim” Yatay Program**

ÖNERİLEN					
Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı	Disiplin(ler)	Eğitim Yöntemi	Ölçme / Değerlendirme	Eğitim ortamı	Araç - Gereç
Klinik öncesi dönem	-Halk Sağlığı -Kadın doğum -Aile Hekimliği	-Eğitmen sunumu -Soru-cevap -Grup çalışması -PDÖ	-Klasik yazılı sınav -Boşluk doldurma -ÇST	-Fakülte	-Video, slaty, ppt, asetat
Klinik dönem	-Kadın Doğum	-Eğitmen sunumu -Grup çalışması -Demonstrasyon -Koçluk	-Rehber eşliğinde değerlendirme -OSCE	-Klinik beceri laboratuvarı -Hastane	-Video, slaty, ppt, asetat -Meme modeli -Postpartum model -Meme muayenesi öğrenim ve değerlendirme rehberi -Doğum sonrası bakım öğrenim ve değerlendirme rehberi
İntörnlük dönemi	-Kadın Doğum	-Demonstrasyon -Koçluk	-Geri bildirim (formatif değerlendirme)	-Hastane -AÇSAP veya Sağlık Ocağı	-Meme modeli -Postpartum model -Meme muayenesi öğrenim ve değerlendirme rehberi -Doğum sonrası bakım öğrenim ve değerlendirme rehberi

PDÖ: Probleme Dayalı Öğrenme ÇST:Çoktan seçmeli test

OSCE:Objective structured clinical examination (yapılandırılmış, objektif, klinik sınav: YOKS)

**KONU: Postpartum Kanama Yönetimi**

**AMAÇ:** Tıp Fakültesi eğitimi sonunda öğrenciler, obstetrik acil bir durum olan ve hayatı tehdit eden doğum sonrası kanamanın tanınması ve durdurulması için bilgi ve beceri kazanacaktır.

**ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

**Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. Postpartum kanamaya yaklaşımda kanıta dayalı akış şemasını açıklayabilmeli
2. Kanamanın durdurulması için maket üzerinde kompresyon tekniklerini uygulayabilmeli
3. Maket üzerinde ve hastada damar yolu açabilmeli
4. Şok ve hipotansiyonla baş edebilmeli
5. İçeride plasenta ve parçaları kalması durumunda maket üzerinde elle halas ve kontrol yapabilmeli

**Tıp öğrencileri, intörnlük döneminin sonunda:**

1. Postpartum kanama ile başvuran bir hastanın acil tanısını hızla koyabilmeli
2. Postpartum kanamaya yaklaşımda kanıta dayalı akış şemasını karşılaştığı duruma göre uygulayabilmeli
3. Kanamanın durdurulması için kompresyon tekniklerini uygulayabilmeli
4. Damar yolu açabilmeli
5. Şok ve hipotansiyonla baş edebilmeli
6. İçeride plasenta ve parçaları kalması durumunda maket üzerinde elle halas ve kontrol yapabilmeli
7. Hastayı uygun biçimde sevk edebilmeli

**“Postpartum Kanama Yönetimi” Yatay Program**

<b>ÖNERİLEN</b>					
<b>Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı</b>	<b>Disiplin(ler)</b>	<b>Eğitim Yöntemi</b>	<b>Ölçme / Değerlendirme</b>	<b>Eğitim ortamı</b>	<b>Araç - Gereç</b>
Klinik dönem	-Kadın Doğum -İlk ve acil yardım	-Vaka çalışması -Grup çalışması -Demonstrasyon -Koçluk	-Rehber eşliğinde değerlendirme -OSCE	-Klinik beceri laboratuvarı -Hastane	-Video, slaty, ppt, asetat -Maket ve modeller -Enjektör -Postpartum kanama öğrenim rehberi
İntörnlük dönemi	-İlk ve acil yardım -Kadın Doğum	-Vaka çalışması -Demonstrasyon -Koçluk	-Geri bildirim (formatif değerlendirme)	-Klinik beceri laboratuvarı -Hastane	-Vaka örnekleri -Maket ve modeller -Enjektör, mai -Postpartum kanama öğrenim rehberi

OSCE: Objective structured clinical examination (yapılandırılmış, objektif, klinik sınav: YOKS)

**KONU: Emzirme ve Bebek Beslenmesi**

**AMAÇ:** Tıp Fakültesi eğitimi sonunda öğrenciler, emzirme ve bebek beslenmesi hakkında bilgi ve danışmanlık becerisi kazanacaktır.

**ÖĞRENİM HEDEFLERİ**

**Tıp öğrencileri, klinik öncesi dönemin sonunda:**

1. Laktasyon fizyolojisini açıklayabilmeli
2. Emzirmenin anne ve bebek sağlığı yönünden yararlarını sıralayabilmeli
3. Anne sütünün yapısını ve besin değerini ve koruyucu özelliklerini açıklayabilmeli
4. Bebeğin annenin ilk sütünü almasının önemini açıklayabilmeli
5. Emzirmenin ve anne sütü almanın bebek ve anne yönünden yararlarını açıklayabilmeli
6. Türkiye’de emzirme ile ilgili durumu, sorunları ve temel hedefleri açıklayabilmeli
7. Emzirme ve anne sütü almanın anne ve bebek için uygun olmadığı durumları açıklayabilmeli

**Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. Emzirme prensiplerini ve tekniğini açıklayabilmeli
2. Annenin emzirme öncesi ve sonrası yapması gerekenleri açıklayabilmeli
3. Emziren annenin dikkat etmesi gereken durumları açıklayabilmeli
4. Emzirme sırasında karşılaşılan sorunları açıklayabilmeli
5. Başarılı bir emzirme programı oluşturmak için gereken şartları sıralayabilmeli
6. Laktasyonun baskılanması gereken durumları sıralayabilmeli
7. Bebek modeli üzerinde emzirme tekniğini gösterebilmeli
8. Danışmanlık becerilerini emzirme danışmanlığında kullanabilmeli

**Tıp öğrencileri, intörnlük döneminin sonunda:**

1. Bebek modeli üzerinde emzirme tekniğini gösterebilmeli
2. Emzirme danışmanlığı yapabilmeli

**“Emzirme ve Bebek Beslenmesi” Yatay Program**

<b>ÖNERİLEN</b>					
<b>Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı</b>	<b>Disiplin(ler)</b>	<b>Eğitim Yöntemi</b>	<b>Ölçme / Değerlendirme</b>	<b>Eğitim ortamı</b>	<b>Araç - Gereç</b>
Klinik öncesi dönem	-Halk Sağlığı -Kadın doğum -Pediatri -Aile Hekimliği	-Eğitmen sunumu -Soru-cevap -Grup çalışması -PDÖ	-Klasik yazılı sınav -Boşluk doldurma -ÇST	-Fakülte	-Video, slaty, ppt, asetat -Vaka ve senaryo örnekleri
Klinik dönem	-Kadın Doğum -Pediatri -Halk Sağlığı -Aile hekimliği	-Eğitmen sunumu -Grup çalışması -Demonstrasyon -Koçluk	-Rehber eşliğinde değerlendirme -OSCE	-Klinik beceri laboratuvarı -Hastane -AÇSAP ve/veya Sağlık ocağı	-Video, slaty, ppt, asetat -Yenidoğan modeli -Emzirme ve bebek beslenmesi öğrenim ve değerlendirme rehberi
İntörnlük dönemi	-Halk Sağlığı -Pediatri (Sosyal pediatri, Neonatoloji) -Kadın Doğum	-Demonstrasyon -Koçluk	-Geri bildirim (formatif değerlendirme)	-Hastane -AÇSAP veya Sağlık Ocağı	-Yenidoğan modeli -Emzirme ve bebek beslenmesi öğrenim ve değerlendirme rehberi

PDÖ: Probleme dayalı öğrenim ÇST: Çoktan Seçmeli Test

OSCE: Objective structured clinical examination (yapılandırılmış, objektif, klinik sınav: YOKS)

**KONU: Yeni Doğanın Değerlendirilmesi ve Acil Durumların Yönetimi**

**AMAÇ:** Tıp Fakültesi eğitimi sonunda öğrenciler, yeni doğanın değerlendirilmesi ve acil durumların yönetimi hakkında beceri kazanacaktır.

**ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

**Tıp öğrencileri, klinik öncesi dönemin sonunda:**

1. Bebek ölüm hızı ve komponentlerine ait hızların nasıl hesaplandığını açıklayabilmeli
2. Türkiye’de bebek ölüm hızı değerini söyleyebilmeli ve değerlendirebilmeli
3. Aşılama ve izlem takvimini söyleyebilmeli

**Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. Yeni doğanın değerlendirilmesi basamaklarını sayabilmeli
2. Doğum anında ve doğumdan sonra yenidoğana yaklaşım basamaklarını sıralayabilmeli
3. Apgar skorunu açıklayabilmeli
4. Doğum sonrası yenidoğanın ilk değerlendirmesini açıklayabilmeli
5. Yenidoğan bakımı kapsamında yapılacak tıbbi uygulamaları sıralayabilmeli
6. Yenidoğanın eve gönderilmeden önce tam olarak muayene edilmesinin önemini açıklayabilmeli
7. Yenidoğanın tepeden tırnağa muayene basamaklarını uygulayabilmeli
8. Aşılama ve izlem takvimini söyleyebilmeli
9. Birinci basamak sağlık kuruluşlarında yeni doğan resüsitasyonu ve sevk kriterlerini açıklayabilmeli
10. Yenidoğan resüsitasyon basamaklarını sayabilmeli
11. Yenidoğan bakım ve değerlendirilmesi rehberini kullanarak yenidoğan bakım ve değerlendirilmesini gerçekleştirebilmeli

**Tıp öğrencileri, intörnlük döneminin sonunda:**

1. Yenidoğan bakım ve değerlendirilmesi rehberini kullanarak yenidoğan bakım ve değerlendirilmesini gerçekleştirebilmeli
2. Yenidoğan için bir izlem takvimi hazırlayabilmeli

“Yeni Doğanın Değerlendirilmesi ve Acil Durumların Yönetimi” Yatay Program

ÖNERİLEN					
Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı	Disiplin(ler)	Eğitim Yöntemi	Ölçme / Değerlendirme	Eğitim ortamı	Araç - Gereç
Klinik öncesi dönem	-Halk Sağlığı	-Eğitmen sunumu -Soru-cevap -Grup çalışması -PDÖ	-Klasik yazılı sınav -Boşluk doldurma -ÇST	-Fakülte	-Video, slaty, ppt, asetat -Vaka ve senaryo örnekleri -Alıştırma kağıtları
Klinik dönem	-Pediatri -Halk Sağlığı -Kadın Doğum -Aile hekimliği	-Eğitmen sunumu -Grup çalışması -Demonstrasyon -Koçluk	-Rehber eşliğinde değerlendirme -OSCE	-Klinik beceri laboratuvarı -Hastane -AÇSAP ve/veya Sağlık ocağı	-Video, slaty, ppt, asetat -Yenidoğan modeli -Yenidoğan bakım ve değerlendirilmesi öğrenim rehberi -Bebek izlem fişi -Aşı kartı
İntörnlük dönemi	-Pediatri (Sosyal pediatri, Neonatoloji)	-Demonstrasyon -Koçluk	-Geri bildirim (formatif değerlendirme)	-Hastane -AÇSAP veya Sağlık Ocağı	-Yenidoğan modeli -Yenidoğan bakım ve değerlendirilmesi öğrenim rehberi -Bebek izlem fişi -Aşı kartı

PDÖ: Probleme dayalı öğrenim ÇST: Çoktan Seçmeli Test

OSCE: Objective structured clinical examination (yapılandırılmış, objektif, klinik sınav: YOKS)

**KONU: Acil Obstetrik Durumlarda Sevk**

**AMAÇ:** Tıp Fakültesi eğitimi sonunda öğrenciler, birinci basamak sağlık kuruluşlarında acil obstetrik bakım (AOB) gerektiren vakaların sevk ihtiyaçlarını değerlendirecek ve vakaları rehberine uygun olarak sevk edecektir.

**ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

**Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. Acil obstetrik durumlarda sevk önemini açıklayabilmeli
2. Gebelik, doğum ve doğumdan sonra bir üst basamaktaki bir sağlık kuruluşuna sevk gerektirebilecek yüksek risk faktörlerini ve yüksek risk taşıyan semptom ve işaretleri sayabilmeli
3. AOB anne ve bebeklerinin sevkinde birinci basamak sağlık hizmeti sunucularının izlemesi gereken rehberi açıklayabilmeli
4. AOB anne ve bebeklerinin nakli için ambulansla bulunması gereken farklı malzemeleri sayabilmeli.
5. Standart sevk koşullarını ve bunların taşıdığı önemi açıklayabilmeli

**Tıp öğrencileri, intörnlük döneminin sonunda:**

1. Buldukları ilde sunulan AOB hizmetlerinin basamaklarını tanımlayabilmeli
2. Gebelik, doğum ve doğumdan sonra birinci basamak sağlık hizmeti sunucularının karşılaşabileceği önemli AOB sorunlarının listesini çıkarabilmeli
3. Gebelik, doğum esnasında ve doğumdan sonra sevk gerektiren önemli acil obstetrik durumların yönetiminde ve sevkinde birinci basamak sağlık hizmeti sunucularının rolünü açıklayabilmeli.
4. AOB gerektiren vakaların sevk ihtiyaçlarını değerlendirebilmeli ve vakaları rehberine uygun olarak sevk edebilmeli



**“Acil Obstetrik Durumlarda Sevk” Yatay Program**

<b>ÖNERİLEN</b>					
<b>Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı</b>	<b>Disiplin(ler)</b>	<b>Eğitim Yöntemi</b>	<b>Ölçme / Değerlendirme</b>	<b>Eğitim ortamı</b>	<b>Araç - Gereç</b>
Klinik dönem	-Kadın Doğum	-Vaka çalışması -Grup çalışması -Beyin fırtınası -PDÖ	-Klasik yazılı sınav -Çoktan seçmeli test -Vaka değerlendirme	-Fakülte -Hastane	-Video, slaty, ppt, asetat -Sevk formu
İntörnlük dönemi	-Kadın Doğum -İlk ve Acil yardım	-PDÖ -Çeşitli senaryolar -Vaka çalışması	-Rehber eşliğinde değerlendirme	-Hastane -Sağlık Ocağı -AÇSAP Merkezi	-Çeşitli senaryolar/ vakalar -Sevk formu -Acil obstetric durumlarda sevk için eğitim ve değerlendirme rehberi

PDÖ: Probleme Dayalı Öğrenim

# ***DOĞURGANLIĞIN DÜZENLENMESİ (AİLE PLANLAMASI)***

**Konu : Toplum Tanıma, Hedef Nüfusun Belirlenmesi, Kayıt ve İzlem**

**Amaç:** Tıp Fakültesi eğitimi sonunda, öğrenciler hizmet sunulan bir toplumu tanıyabilecek, üreme sağlığı hizmetlerinde hedef nüfusu, hizmet sunulan toplumun temel sosyo-demografik özelliklerini belirleyebilecektir.

**ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

**Tıp öğrencileri, klinik öncesi dönemin sonunda:**

1. Hizmet sunulan toplumu tanımının önemini açıklayabilmeli
2. Hizmet sunulan toplumu tanımak için ihtiyaç duyulan bilgileri listeleyebilmeli
3. Hizmet sunulan toplumu tanımak için ihtiyaç duyulan bilgileri nereden-nasıl elde edeceğini özetleyebilmeli
4. Halen içinde bulunulan bir küçük toplumun –sınıf/ fakülte v.b.- temel sosyo-demografik özelliklerini (toplam nüfus, yaş grupları ve cinsiyete dağılım, medeni durum, eğitim ve yaşanılan yer) belirleyebilmeli
5. Hizmet sunulan toplumda “aile planlamasında karşılanamayan gereksinim”i tanımlayabilmeli
6. Türkiye’deki ve dünyadaki karşılanamayan gereksinimleri karşılaştırabilmeli

**Tıp öğrencileri, intörnlük döneminin sonunda:**

1. Hizmet sunulan toplumu tanımak için ihtiyaç duyulan bilgileri elde edebilmeli
2. Ulusal standartlara uygun, doğurganlığın düzenlenmesi (AP) ile ilgili kayıt ve bildirim sistemini sınıflandırabilmeli
3. Bu sistemi “doğru-tam ve zamanında” işletebilmeli
4. Bu sistemden elde edeceği bilgileri tanımlayabilmeli, yorumlayabilmeli, değerlendirebilmeli
5. Halen içinde bulunulan bir gerçek toplumun –ilçe/il v.b.- temel sosyo-demografik özelliklerini (toplam nüfus, yaş grupları ve cinsiyete dağılım, medeni durum, eğitim ve yaşanılan yer) belirleyebilmeli

“Toplumu Tanıma, Hedef Nüfusun Belirlenmesi, Kayıt ve İzlem” Yatay Program

ÖNERİLEN					
Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı	Disiplin(ler)	Eğitim Yöntemi	Ölçme / Değerlendirme	Eğitim Ortamı	Araç - Gereç
Klinik öncesi dönemde	-Aile Hekimliği -Halk Sağlığı -Sosyal Pediatri -Adolesan -Kadın Doğum -Geriatri	-Sunum -Demonstrasyon -Koçluk	-ÇST	-Fakülte	-Data projektör/tepegöz -Saydam/pps -Nüfus piramidi örnekleri -Anket, tablo, grafik örnekleri
İntörnlük döneminde	-Halk Sağlığı	-Sunum -Koçluk -Rapor yazma	-Beceri Değerlendirme reh.	-Saha çalışması (1. basamak Sağlık Kuruluşu)	-Data projektör/tepegöz -Saydam/pps -Rapor taslağı

ÇST: Çoktan Seçmeli Test

**Konu : Doğurganlığın Düzenlenmesi (AİLE PLANLAMASI) Hizmetlerinde Karşılama ve Kayıt**

**Amaç:** Tıp Fakültesi eğitimi sonunda, öğrenciler başvurana odaklı hizmet sunumunun farkında ve başvuranın haklarını dikkate alarak ayrıntılı doğurganlık/kontraseptif öyküsü alabilecek, kaydedebilecek ve bunları yorumlayabileceklerdir.

**ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

**Tıp öğrencileri, klinik öncesi dönemin sonunda:**

1. Doğurganlığını düzenleyebilmek amacıyla başvuranlarla etkili iletişim kurabilmeli (insan hakları, hasta hakları ve üreme haklarına saygılı)
2. Saygılı, yargılamayan, başvuranın haklarını dikkate alan, cinsiyetlerarası hakkaniyete özenli tutum içinde olmalı
3. Tam öykü almanın önemini ve nasıl öykü alındığını açıklayabilmeli
4. Öykü alabilmeli
5. Öyküyü, başvuranın ilgili temel sağlık kayıtlarına kaydedebilmeli

**Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. Ayrıntılı doğurganlık öyküsü almanın önemini açıklayabilmeli
2. Doğurganlık öyküsündeki bileşenleri, anlamını ve önemini açıklayabilmeli
3. İlgili kayıtları listeleyebilmeli
4. Doğurganlığını düzenleyebilmek amacıyla başvuranlarla etkili iletişim kurabilmeli
5. Saygılı, yargılamayan, başvuranın haklarını dikkate alan, cinsiyetlerarası hakkaniyete özenli tutum içinde olmalı
6. Ayrıntılı doğurganlık öyküsü alabilmeli
7. Doğurganlık öyküsünü, başvuranın ilgili temel sağlık kayıtlarına kaydedebilmeli

**Tıp öğrencileri, intörnlük döneminin sonunda:**

1. Doğurganlığını düzenleyebilmek amacıyla başvuranlarla etkili iletişim kurabilmeli
2. Saygılı, yargılamayan, başvuranın haklarını dikkate alan, cinsiyetlerarası hakkaniyete özenli tutum içinde olmalı
3. Doğurganlık öyküsünü, başvuranın ilgili temel sağlık kayıtlarına kaydedebilmeli

**“Doğurganlığın Düzenlenmesi AP Hizmetlerinde Karşılama ve Kayıt” Yatay Program**

<b>ÖNERİLEN</b>					
<b>Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı</b>	<b>Disiplin(ler)</b>	<b>Eğitim Yöntemi</b>	<b>Ölçme / Değerlendirme</b>	<b>Eğitim Ortamı</b>	<b>Araç - Gereç</b>
Klinik öncesi dönem	-Halk Sağlığı -Kadın Doğum -Aile Hekimliği	-Sunum -Demonstrasyon -Koçluk -Oyunlaştırma -PDÖ	-ÇST -İletişim-Becerisini Değerlendirme (OSCE) deg.	-Fakülte (iletişim) Beceri Lab.	-Data projektör/ tepegöz -Poliklinik def. t. -KSF -Saydam/pps -Beceri Öğrenim rehberleri -Doğru kayıt örneği
Klinik dönem	-Kadın Doğum -Halk Sağlığı -Aile Hekimliği	-Sunum -Demonstrasyon -Koçluk -Oyunlaştırma -PDÖ	-ÇST -İletişim-Becerisini Değerlendirme (OSCE)	-Klinik	-Data projektör/ tepegöz -Saydam/pps -Beceri Öğrenim Reh -Doğru kayıt örnekleri
İntörnlük dönemi	-Kadın Doğum -Halk Sağlığı -Aile Hekimliği	-Demonstrasyon -Koçluk -Saha çalışması	-Proje raporu	-Klinik -Sağlık Ocağı ve/veya AÇSAP Merkezi	-Poliklinik def. t. -KSF -15-49 formu -Kadın Doğum izlem fişi

PDÖ: Probleme Dayalı Öğrenme ÇST: Çoktan Seçmeli Test

OSCE: Objective Structured Clinical Exam (Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav-YOKS)

## **Konu: Kontraseptif Yöntem Danışmanlığı**

**Amaç:** Tıp Fakültesi eğitimi sonunda, öğrenciler: kontraseptif yöntem kullanımı için, başvuran kadın ve erkeklerin, yöntemlere uygunluğunu, kontraseptif yöntem kullanımının izleminde yöntemlere devam durumunu değerlendirebilmek için gereken “danışmanlık” bilgi ve becerisini kazanacaklardır.

### **ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

#### **Tıp öğrencileri, klinik öncesi dönemin sonunda:**

1. İyi bir danışman için gereken temel iletişim yaklaşımını bilmeli ve uygulayabilmeli;
  - I. İletişimin önemini açıklayabilmeli
  - II. Sözlü ve sözsüz İletişimin öğelerini sayabilmeli
  - III. Olumlu bir danışmanlık oturumu için gereken (sözlü ve sözsüz) iletişim tekniklerini uygulayabilmeli
  - IV. Etkin dinleme yapabilmeli
  - V. Başvuranların haklarına ve bilgilendirilmiş onama saygı gösteren: empati duyan: mahremiyete özenli: uygun beden dili kullanabilen: yargılamayan: cinsiyetler arası hakkaniyete dikkat eden bir tutum içinde davranabilmeli

#### **Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. Kontraseptif danışmanlığını tanımlayabilmeli
2. Kontraseptif danışmanlığının önemini açıklayabilmeli
3. Kontraseptif danışmanlığının ilkelerini tanımlayabilmeli
4. İyi bir kontraseptif (AP) danışmanının özelliklerini açıklayabilmeli
5. İyi bir danışmanlık ortamı oluşturabilmeli
6. Kontraseptif danışmanlığının çeşitlerini (genel, yönetime özel ve izlem) ve bunların özelliklerini, nasıl uygulandığını açıklayabilmeli
7. KAYNAK adımlarına uygun danışmanlık yapabilmeli
8. Bütün kontraseptif yöntemlerin danışmanlığı için, gereken fizik mekan ve ilgili malzemeleri hazırlayabilmeli, BEİ (bilgi, eğitim, iletişim: resimli rehber, posterler, broşür, model, maket, kontraseptif malzemeler v.b.) materyallerini etkili kullanabilmeli
9. Başarılı bir kontraseptif danışmanlığı yapabilmek için;
  - I. “Güncel DSÖ kontraseptif tıbbi uygunluk kriterlerini” yorumlayabilmeli
  - II. “Vaka yönetimi”ni açıklayabilmeli

- III. Acil kontrasepsiyon dahil, bütün geri dönüşümlü ve dönüşümsüz kontraseptif yöntemlerin:
  - a. Etki mekanizmasını açıklayabilmeli
  - b. Başvuranın yöntemine uygunluğunu değerlendirebilmeli
  - c. Endikasyonlarını, görel ve kesin kontrendikasyonlarını (DSÖ I, II, III ve IV ) sayabilmeli
  - d. Yöntemin etkililiğini yorumlayabilmeli, yöntemin başarısızlık oranlarını değerlendirebilmeli
  - e. Avantajlarını ve dezavantajlarını açıklayabilmeli
  - f. Gelecekteki doğurganlık üzerine etkisini açıklayabilmeli
  - g. Kullanım kurallarını açıklayabilmeli
  - h. Uygulanmasını açıklayabilmeli
  - i. Varsa metabolik etkilerini değerlendirebilmeli
  - j. Uyarı işaretleri, yan etkileri, varsa komplikasyonları ve alınması gerekli önlemleri sayabilmeli
  - k. Yöntemin nereden / hangi sağlık kuruluşundan-hangi sağlık personelinin v.b. temin edilebileceği
  - l. Yöntemin izlem ziyaretinin ne zaman, nereye, ne sıklıkta ve nasıl yapılacağı
  - m. Sevk zinciri (ne zaman, nereye, nasıl)
  - n. Yöntemin maliyeti hakkında bilgi verebilmeli
  - o. Uygulama sürecini en az bir kez baştan sona izlemiş olmalı
10. Doğum sonu doğurganlığın düzenlenmesi (AP) danışmanlığının özelliklerini sayabilmeli
11. Düşük sonu doğurganlığın düzenlenmesi (AP) danışmanlığının özelliklerini açıklayabilmeli
12. Gençlere doğurganlığın düzenlenmesi (AP) danışmanlığının özelliklerinin farklarını saptayabilmeli
13. Türkiye'deki kadın ve erkeklerin kontraseptiflerle ilgili yaklaşımlarını, tercihlerini, kullanım sıklığını, yöntem terk hızı ve yöntem terk nedenlerini (güncel TNSA) yorumlayabilmeli
14. Kontraseptif kullanımında erkek katılımının önemini ve bunu etkileyen faktörleri açıklayabilmeli
15. Herhangibir kontraseptif yöntem almak için başvuran kadın ve erkeğin sorunlarını/ihtiyaçlarını anlayarak, yönlendirebilmeli
16. Bütün geri dönüşümlü ve dönüşümsüz kontraseptif yöntemlerin her birine özgü danışmanlık öğrenim rehberi'ne uygun bir şekilde "yönteme özel" danışmanlık yapabilmeli
17. Bütün geri dönüşümlü ve dönüşümsüz kontraseptif yöntemlerin her birine özgü danışmanlık öğrenim rehberi'ne uygun bir şekilde "izlem" danışmanlığı yapabilmeli
18. Antenatal dönemde, postnatal dönemde, düşük sonrasında, "özel" gruplara, ihtiyaçlarına uygun ve 'danışmanlık öğrenim rehberi'ne uygun' kontraseptif danışmanlık hizmeti verebilmeli (gençlere, doğum sonu, düşük sonu, perimenapozal dönemdeki kadınlara, erkeklere v.b.)
19. Öğrenim rehberine uygun olarak maket üzerinde erkek kondomu uygulamasını gösterebilmeli
20. Öğrenim rehberine uygun olarak maket üzerinde kadın kondomu uygulamasını gösterebilmeli
21. Başvuranların haklarına ve bilgilendirilmiş onama saygı gösteren: empati duyan: mahremiyete özenli: uygun beden dili kullanabilen: yargılamayan: cinsiyetler arası hakkaniyete dikkat eden bir tutum içinde davranabilmeli



**Tıp öğrencileri, intörlük döneminin sonunda:**

1. Başvuranların haklarına ve bilgilendirilmiş onama saygılı, mahremiyete özenli: yargılamayan: cinsiyetler arası hakkaniyete dikkat eden bir tutum içinde Türkiye’de mevcut tüm kontrseptif yöntemlerin, güncel DSÖ tıbbi uygunluk kriterlerine ve ilgili öğrenim rehberlerine uygun “genel, özel ve izlem danışmanlığını” yapabilmeli

**“Kontraseptif Yöntem Danışmanlığı” Yatay Program**

<b>ÖNERİLEN</b>					
<b>Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı</b>	<b>Disiplin(ler)</b>	<b>Eğitim Yöntemi</b>	<b>Ölçme / Değerlendirme</b>	<b>Eğitim Ortamı</b>	<b>Araç - Gereç</b>
Klinik öncesi dönemde	-Psikoloji -Sosyal Antropoloji -Etik -Kadın Doğum -Halk Sağlığı -Aile Hekimliği	-Sunum -PDÖ -Demonstrasyon -Koçluk -Oyunlaştırma -Akran eğitimi -Simule hasta	-ÇST -OSCE -Değerlendirme rehberleri	-Fakülte -İletişim beceri lab. -Beceri lab.	-Data-show/tepegöz -Uygun, gerçeğe yakın danışmanlık ortamı -Öğrenme rehberleri -Kadın /Erkek Kondom modelleri
Klinik dönemde	-Kadın Doğum -Halk Sağlığı	-Sunum -Demonstrasyon -Koçluk -Oyunlaştırma -1. basamak ziyareti	-ÇST -OSCE -Değerlendirme rehberleri	-Klinik	-Uygun, gerçeğe yakın danışmanlık ortamı -Resimli rehber -KAYNAK posterleri -CD -Kontraseptif yöntem posterleri -Yöntem broşürleri -Yöntemlerin gerçek örnekleri -AP poliklinik defteri -AP izlem kartı -Uterus el modeli -Öğrenim rehberi
İntörnlük döneminde	-Kadın Doğum -Halk Sağlığı	-Uygulama		-Klinik -Sağlık Ocağı /AÇSAP	-Danışmanlık BEİ malzemeleri

PDÖ: Probleme Dayalı Öğrenme ÇST: Çoktan Seçmeli Test

OSCE: Objective Structured Clinical Exam (Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav)

## **Konu: Kontrasepsiyon İçin Başvuranlarda Muayene ve Genital Yol Enfeksiyonları (GYE) Taraması**

**Amaç:** Tıp Fakültesi eğitimi sonunda, öğrenciler: kontraseptif yöntem kullanımı için, başvuran kadın ve erkeklerin, yöntemlere uygunluğunu, kontraseptif yöntem kullanımının izleminde yöntemlere devam durumunu değerlendirebilmek için gereken muayene ve genital yol enfeksiyonlarının taramalarını, ve sevk işlemlerini yapabileceklerdir.

### **ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

#### **Tıp öğrencileri, klinik öncesi dönemin sonunda:**

1. Meme, erkek ve kadın genital ve pelvik organlarının anatomisini genel komşuluklar düzeyinde tanıyabilmeli
2. Meme, erkek ve kadın genital ve pelvik organlarını makette, modelde, kadavra üzerinde ayırdedebilmeli
3. Meme, erkek ve kadın genital sistemin fizyolojisini açıklayabilmeli
4. Kadın ve erkek üreme organlarının/sisteminin histoloji ve embriyolojisini açıklayabilmeli
5. Kadın ve erkek üreme organlarının/sisteminin gelişimini, olgunlaşma evrelerini açıklayabilmeli
6. Başvuranın mahremiyetine ve üreme haklarına saygılı bir yaklaşımla, genel fizik muayene ilkelerini bilmeli
7. Maket üzerinde, başvuranın mahremiyetine ve üreme haklarına saygılı bir yaklaşımla, genel fizik muayene yapabilmeli
8. Maket üzerinde memenin inspeksiyonunu ve palpasyonunu yapabilmeli
9. Maket üzerinde kadında genital bölgenin inspeksiyonunu, palpasyonunu ve jinekolojik muayenesini yapabilmeli
10. Maket üzerinde kadında genital yol enfeksiyonlarını tarama işlemlerini yapabilmeli
11. Maket üzerinde erkekte genital bölgenin inspeksiyonunu ve palpasyonunu yapabilmeli
12. Öykü, jinekolojik muayene ve Laboratuvar ile kadında gebelik tanısı koyabilmeli
13. Standart kan basıncı (KB) ölçme kurallarına uygun olarak başvuranların KB ölçebilmeli
14. Diastolik ve sistolik KB değerlerini (normal ve patolojik) yorumlayabilmeli

#### **Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. Doğurganlığın düzenlenmesi (AP) yöntemlerinin kullanılabilmesi için kadın ve erkeklerin yöntemlere uygunluğunu değerlendirme kriterlerini sayabilmeli
2. Doğurganlığın düzenlenmesi (AP) hizmeti almak için ilk başvuran ve izlemdeki kadın ve erkekleri yöntemlere uygunluk açısından değerlendirebilmeli
3. Doğurganlığın düzenlenmesi (AP) hizmeti almak için ilk başvuran ve izlemdeki kadın ve erkeklere "sır saklayan, yargılayıcı olmayan, mahremiyete dikkat eden, kişi hakları ve rahatına saygılı, nazik muayene eden, bilgilendirici" tutum ile davranabilmeli

4. Bebeklik, adolesan, doğurgan çağ ve perimenapozal dönemde sık görülen meme hastalıklarının semptomlarını, bulgularını, tanı, tedavi ve sevk kriterlerini, standart uygulamaları sayabilmeli
5. Sık görülen meme hastalıklarının önlenmesi için bireysel ve toplumsal bazda yapılabilecekleri açıklayabilmeli
6. Meme muayenesi yapabilmeli
7. Her sağlıklı kadın ve erkeğe, adolesan dönemden itibaren kendi kendine meme muayesi yapmayı öğretebilmeli
8. Sık görülen erkek üreme sağlığı sorunlarının önlenmesi için bireysel ve toplumsal önlemleri açıklayabilmeli
9. Sık görülen erkek üreme sağlığı sorunlarını semptom, bulguları ile değerlendirebilmeli, uygun tedaviye yönlendirebilmeli, sevk edebilmeli
10. Sık görülen kadın üreme sağlığı sorunlarının önlenmesi için bireysel ve toplumsal önlemleri açıklayabilmeli
11. Sık görülen kadın üreme sağlığı sorunlarını semptom, bulguları ile değerlendirebilmeli, uygun tedaviye yönlendirebilmeli, sevk edebilmeli
12. AIDS'li, Hepatit B'li hastada danışmanlık özelliklerini açıklayabilmeli
13. Doğurganlığın düzenlenmesi (AP) hizmeti almak / kontrol için başvuranlarda, GYE ve CYBE vakalarına müdahale noktalarını sayabilmeli

**Tıp öğrencileri, intörnlük döneminin sonunda:**

1. Doğurganlığın düzenlenmesi (AP) hizmeti almak için ilk başvuran ve izlemdeki kadın ve erkekleri yöntemlere uygunluk açısından (öykü, fizik muayene, genital muayene, GYE taraması dahil) değerlendirebilmeli
2. Başvuranları mahremiyete ve üreme haklarına saygılı bir tutum gösterebilmeli

**“Kontrasepsiyon İçin Başvuranlarda Muayene ve Genital Yol Enfeksiyonları (GYE) Taraması” Yatay Programı**

<b>ÖNERİLEN</b>					
<b>Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı</b>	<b>Disiplin(ler)</b>	<b>Eğitim Yöntemi</b>	<b>Ölçme / Değerlendirme</b>	<b>Eğitim Ortamı</b>	<b>Araç - Gereç</b>
Klinik öncesi dönem	-Anatomi -Fizyoloji -Histoloji -Embriyoloji -Mikrobiyoloji -Patoloji -Üroloji -Dermatoloji -Etik	-Sunum -Demonstrasyon -Koçluk -Uygulama -PDÖ	-ÇST -Değerlendirme reh.	-Fakülte -Klinik beceri laboratuvarı -Anatomi lab.	-Data projektör/ Tepegöz -Saydam/pps -Maketler -Modeller -Kadavra -CD/Video kaset -Öğrenim rehberleri
Klinik dönem	-Kadın Doğum -Genel Cerrahi -Enfeksiyon -Mikrobiyoloji -Dermatoloji -Üroloji -Patoloji -Etik -Halk Sağlığı	-Sunum -Demonstrasyon -Koçluk -Uygulama -PDÖ	-ÇST -Değerlendirme reh. (OSCE)	-Klinik	-Data projektör/ Tepegöz -Saydam/pps -Maketler -Modeller -Simüle hasta -Gerçek hasta -CD/Video kaset -Öğrenim rehberleri
İntörnlük döneminde	-Kadın Doğum -Üroloji -Enfeksiyon -Mikrobiyoloji -Dermatoloji -Genel Cerrahi -Halk Sağlığı	-Demonstrasyon -Koçluk -Uygulama	-Değerlendirme reh. İle değerlendirme	-Klinik	-Öğrenim rehberleri -Resimli Rehber -Broşürler -Posterler

PDÖ: Probleme Dayalı Öğrenme ÇST: Çoktan Seçmeli Test

OSCE: Objective Structured Clinical Exam (Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav-YOKS)

## **Konu: Enfeksiyonların Önlenmesi Kurallarına Uygun Kontraseptif Yöntem Sunumu**

**Amaç:** Tıp Fakültesi eğitimi sonunda, öğrenciler: enfeksiyonların önlenmesi kurallarına saygılı: 'enfeksiyonları önlemenin' öneminin farkında olan bir sağlık personeli olabilecek ve gönüllü öğrenciler enfeksiyonun önlenmesi kurallarına uygun olarak (uygun danışmanlık hizmeti dahil) model üzerinde kontraseptif yöntem (enjekte edilen hormonal yöntemler, implant, RİA ve vazektomi) uygulayabileceklerdir.

### **ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

#### **Tıp öğrencileri, klinik öncesi dönemin sonunda:**

1. Sağlık personelinin enfeksiyon risklerini listeleyebilmeli ve bu risklerden nasıl korunulabileceğini açıklayabilmeli
2. Sağlık personelinin aşılmasının önemini, hangi aşuları, ne sıklıkta yaptıracağını söyleyebilmeli
3. Sağlık personeli olarak kendilerinin Hepatit B aşısı gereksinimini belirleyebilmeli, aşısı takvimini uygulayabilmeli
4. Delici-kesici yaralanmalarla karşılaşan sağlık personelinin ne yapacağını-nereye başvuracağını sayabilmeli
5. Enfeksiyonların önlenmesinde geçerli kuralları listeleyebilmeli
6. Enfeksiyonların önlenmesi terminolojisini tanımlayabilmeli, enfeksiyonları önleme basamaklarını sıralayabilmeli
7. Enfeksiyonların önlenmesi yöntemlerinin her birinin etki mekanizmasını ve nasıl uygulandığını açıklayabilmeli
8. Kurallarına uygun ellerini yıkayabilmeli, önlük giyebilmeli, eldiven giyebilmeli, maske kullanabilmeli
9. Enfeksiyonların önlenmesi basamaklarının tümünü öğrenim rehberlerine uygun olarak yerine getirebilmeli
10. Enfeksiyonların önlenmesi kurallarına saygılı: 'Enfeksiyonları önlemenin' öneminin farkında olan bir sağlık personeli olabilmeli
11. Model üzerinde doğru kas-içi enjeksiyon yapabilmeli
12. Kas içi ilaç emilim mekanizmasını, etkileyen faktörleri açıklayabilmeli
13. Enjeksiyon sonrası kullanılan atıkları kurallara uygun olarak yok edebilmeli
14. Dekontaminasyonun önemini ve nasıl yapıldığını açıklayabilmeli
15. Antiseptiklerin ve dezenfektanların etkilerini, nasıl ve nerelerde kullanıldıklarını, uygun dezenfektanları ve antiseptikleri sayabilmeli, farklarını açıklayabilmeli
16. Birinci basamak düzeyinde, kullanılmış araç ve gereci tekrar kullanıma hazır hale getirebilmeli
17. Çalışılan ortamın nasıl enfeksiyonlardan arındırılabilirliğini açıklayabilmeli
18. Birinci basamak düzeyinde, bir çalışma ortamını enfeksiyonlardan arındırabilmeli

**Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda (Seçmeli staj olarak):**

1. Kurallarına uygun ellerini yıkayabilmeli, önlük giyebilmeli, eldiven giyebilmeli, maske kullanabilmeli
2. Enfeksiyonların önlenmesi basamaklarının tümünü öğrenim rehberlerine uygun olarak yerine getirebilmeli
3. Başvuranların haklarına ve bilgilendirilmiş onama saygılı, mahremiyete özenli: yargılamayan: cinsiyetler arası hakkaniyete dikkat eden bir tutum içinde Türkiye’de mevcut tüm kontrseptif yöntemlerin, güncel DSÖ tıbbi uygunluk kriterlerine ve ilgili öğrenim rehberlerine uygun “genel, özel ve izlem danışmanlığını” yapabilmeli
4. (Uygun danışmanlık hizmetini almış olan) Kadınlara enjekte edilen (sadece progesteron içeren ve kombine) hormonal kontraseptifleri (ilgili öğrenim rehberine uygun olarak) uygulayabilmeli
5. Model üzerinde deri altı implant uygulayabilmeli:
  - a. İmplantın nasıl uygulandığını ve çıkarıldığını açıklayabilmeli
  - b. İmplant uygulama öncesi ve sonrası önerileri, uyarı işaretlerini sayabilmeli
  - c. İmplantın komplikasyonlarını, bunlara yaklaşımı, sevk koşullarını ve nereye-nasıl sevk edilebileceğini söyleyebilmeli
  - d. İmplant izlemlerinin ne zaman, nerede, kim tarafından, ne sıklıkta v.b. yapıldığını açıklayabilmeli
  - e. Öğrenim rehberine uygun olarak kol maketi üzerinde implant takabilmeli ve çıkarabilmeli
6. Model üzerinde rahim içi araç uygulayabilmeli:
  - a. RİA (Cu T 380 A) paket içinde el değmeden hazırlama özelliklerini açıklayabilmeli
  - b. RİA uygulamasını ve çıkarılmasını açıklayabilmeli
  - c. RİA uygulama öncesi ve sonrası önerileri, uyarı işaretlerini sayabilmeli
  - d. RİA'nın komplikasyonlarını, bunlara yaklaşımı, sevk koşullarını ve nereye-nasıl sevk edilebileceğini söyleyebilmeli (RİA ve gebelik, uterus perforasyonu, enfeksiyon ve anormal vajinal kanama)
  - e. RİA izlemlerinin ne zaman, nerede, kim tarafından, ne sıklıkta v.b. yapıldığını açıklayabilmeli
  - f. El değmeden, kapalı paket içinde RİA'yı uygulamaya hazır hale getirebilmeli
  - g. Öğrenim rehberine uygun olarak Zoe modeli üzerinde RİA uygulayıp, çıkarabilmeli
7. Model üzerinde vazektomi uygulayabilmeli:
  - a. Türkiye’deki isteğe bağlı gönüllü cerrahi sterilizasyon ile ilgili yasal durumu ve uygulamayı tanımlayabilmeli (2827 sayılı yasa ve izin belgesi)
  - b. Vazektomi için bilgilendirilmiş onam/izin belgesi hazırlayıp-uygulayabilmeli
  - c. Vazektominin nasıl yapıldığını açıklayabilmeli
  - d. Vazektomi uygulamasının ne zaman, nerede, kim tarafından yapıldığını açıklayabilmeli
  - e. Vazektomi uygulama öncesi ve sonrası önerileri, uyarı işaretlerini sayabilmeli
  - f. Vazektominin komplikasyonlarını, bunlara yaklaşımı, sevk koşullarını, nereye-nasıl sevk edilebileceğini söyleyebilmeli
  - g. Vazektomi izleminin ne zaman, nerede, kim tarafından, ne sıklıkta v.b. yapıldığını açıklayabilmeli
  - h. Öğrenim rehberine uygun olarak model üzerinde vazektomi yapabilmeli

**Tıp öğrencileri, intörnlük döneminin sonunda:**

1. Enfeksiyonların önlenmesi kurallarına saygılı: 'Enfeksiyonları önlemenin' önemini farkında olan bir sağlık personeli olabilmeli
2. Sağlık personelinin aşı takvimini uygulayabilmeli, kayıt ve bildirimini yapabilmeli
3. Delici-kesici yaralanmalarla karşılaşan sağlık personelinin doğru yönlendirebilmeli, kayıt ve bildirimini yapabilmeli
4. Kurallara uygun olarak ellerini yıkayabilmeli, önlük giyebilmeli, eldiven giyebilmeli, maske kullanabilmeli
5. Enfeksiyonların önlenmesi basamaklarının tümünü öğrenim rehberlerine uygun olarak yerine getirebilmeli
6. Doğru kas-ıçi enjeksiyon yapabilmeli
7. Enjeksiyon sonrası kullanılan atıkları kurallara uygun olarak yok edebilmeli
8. Birinci basamak düzeyinde, kullanılmış araç ve gereci tekrar kullanıma hazır hale getirebilmeli
9. Birinci basamak düzeyinde, bir çalışma ortamını enfeksiyonlardan arındırabilmeli



**“Enfeksiyonların Önlenmesi Kurallarına Uygun Kontraseptif Yöntem Sunumu” Yatay Program**

<b>ÖNERİLEN</b>					
<b>Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı</b>	<b>Disiplin(ler)</b>	<b>Eğitim Yöntemi</b>	<b>Ölçme / Değerlendirme</b>	<b>Eğitim Ortamı</b>	<b>Araç - Gereç</b>
Klinik öncesi dönem	-Fizyoloji -Farmakoloji -Mikrobiyoloji -Enfeksiyon -Dahiliye -Kadın Doğum -Üroloji -Kardiyoloji (Aile hekimliği)	-PDÖ -Sunum -Vaka -Demonstrasyon -Koçluk -Uygulama (akran, simule hasta)	-ÇST -OSCE -Vaka çözümleme -Değerlendirme rehberleri	-Fakülte -Klinik beceri lab	-Data projektör/ tepegöz -Saydam /pps, Maket / Model -Tansiyon aleti, -Enjektör / Atık kutusu -Enfeksiyonları Engelleyelim Posteri -Plastik Kova Maşrapa -YDD’de Kullanılan Kimyasal Maddeler -Çeşitli Eldivenler, -Fırça – Sabun -Gömlek – Siperlik, -Kağıt havlu -Önlük / Maske, -Sabun
Klinik dönem: seçmeli stajlar	-Kadın doğum -Üroloji	-Sunum -Demonstrasyon -Koçluk -Uygulama -Vaka	-ÇST -Yeterliğe dayalı değerlendirme	-Fakülte -Klinik beceri lab.	-Data projektör/tepegöz -Saydam /pps, -El uterus modeli -Zoe modeli, -Kol Modeli -Erkek genital organ modeli -İmplant uygulama seti -RIA uygulama seti -Vazektomi uygulama seti
İntörnlük dönemi	-Kadın Doğum -Üroloji -Acil Tıp -Enfeksiyon -Mikrobiyoloji -Adli Tıp -Etik (Halk Sağlığı) (Aile Hekimliği)	-Demonstrasyon -Koçluk -Uygulama	-ÇST -Yeterliğe dayalı değerlendirme	-Klinik -Sağlık Ocağı /AÇSAP	-Kişisel koruyucular -Enfeksiyon önlenmesi seti -İlgili kayıtlar

PDÖ: Probleme Dayalı Öğrenme ÇST: Çoktan Seçmeli Test

OSCE: Objective Structured Clinical Exam (Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav)

## **Konu : İstenmeyen Gebeliklere Yaklaşım**

**Amaç:** İstenmeyen gebeliklerin başta kadın sağlığına olmak üzere olumsuz etkilerini tanımlayabilecek ve istenmeyen gebelikle başvuran kadına danışmanlık yapabilecektir.

### **ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

#### **Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. İstenmeyen gebeliklerin başta kadın sağlığına olmak üzere olumsuz etkilerini açıklayabilmeli,
2. Doğurganlığın düzenlenmesinin(AP) / kontraseptif kullanmanın istenmeyen gebeliklerin önlenmesindeki rolünü açıklayabilmeli,
3. Dünyadaki ve Türkiye'deki gebelik sonlandırma ile ilgili yasal durumu açıklayabilmeli,
4. İsteyerek çocuk düşürme ile ilgili dünyada ve Türkiye'deki durumu karşılaştırabilmeli,
5. İstenmeyen gebeliklerin sonlandırılması yöntemlerinin farklarını, olumlu ve olumsuz yönlerini sayabilmeli
6. İstemediği gebeliğini sonlandırmak için başvuran kadına “Bilgilendirici, güven veren: bütüncül gereksinim değerlendirmesi yapabilen: üreme haklarını değerlendiren: yargılayıcı olmayan: rahatlatan” bir tutumla yaklaşabilmeli,
7. İstenmeyen gebelikle başvuran kadınlara “işlem öncesi danışmanlığın” basamaklarını ayırdedebilmeli (istenmeyen gebeliğin sonlandırılması işlemi hk)
8. “İstenmeyen gebeliğin sonlandırılması işlemi sonrasında başvuran kadının izlem danışmanlığı”nın basamaklarını ayırdedebilmeli:
  - a. İstenmeyen gebeliklerin sonlandırılması işlemi sonrasındaki izlemin özelliklerini söyleyebilmeli (enfeksiyonların önlenmesi, izoimmünizasyon ve doğurganlığın düzenlenmesi (AP)),
  - b. Erken-geç komplikasyonlarını ve bunları nasıl tanı/tedavi ve/veya nereye/nasıl/ne zaman sevk edileceğini sayabilmeli,

#### **Tıp öğrencileri, intörnlük döneminin sonunda:**

1. İstemediği gebeliğini sonlandırmak için başvuran kadına “Bilgilendirici, güven veren: bütüncül gereksinim değerlendirmesi yapabilen: üreme haklarını değerlendiren: yargılayıcı olmayan: rahatlatan” bir tutumla yaklaşabilmeli,
2. İstenmeyen gebelikle başvuran kadınlara işlem (istenmeyen gebeliği sonlandırma işlemi uygulaması hk) öncesinde danışmanlık verebilmeli,
3. “İstenmeyen gebeliğin sonlandırılması” işlemi sonrasında başvuran kadının izlem danışmanlığını yapabilmeli,
4. İstenmeyen gebelikle başvuran kadınlara uygun zamanda, doğurganlığın düzenlenmesi (AP) ve CYBE'dan korunma yöntemleri ile ilgili danışmanlık verebilmeli.

**“İstenmeyen Gebeliklere Yaklaşım” Yatay Program**

<b>ÖNERİLEN</b>					
<b>Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı</b>	<b>Disiplin(ler)</b>	<b>Eğitim Yöntemi</b>	<b>Ölçme / Değerlendirme</b>	<b>Eğitim Ortamı</b>	<b>Araç - Gereç</b>
Klinik dönemde	-Kadın Doğum -Adli Tıp -Etik -Acil Tıp -(Aile Hekimliği) -Halk Sağlığı	-PDÖ -Sunum -Soru-cevap -Vaka -Tartışma -Demonstrasyon -Koçluk -Oyunlaştırma -Simule hasta	-ÇST -OSCE -Yeterliğe dayalı ölçme	-Klinik -İletişim beceri lab	-Data projektör / Tepegöz -Saydam /pps -Slayt makinesi -Kağıt tahtası -Posterler -Broşürler -CD -Slaytlar -Öğrenim rehberleri
İntörnlük döneminde	-Kadın Doğum -Halk Sağlığı	-Sahada uygulama	-Yeterliğe dayalı ölçme	-2. Basamak MR Klinikleri (Devlet Hastanelerinin, Doğumevlerinin MR Klinikleri)	-Öğrenim rehberleri

PDÖ: Probleme Dayalı Öğrenme ÇST: Çoktan Seçmeli Test

OSCE: Objective Structured Clinical Exam (Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav-YOKS)

## Konu : İnfertilite

**Amaç:** Tıp Fakültesi eğitimi sonunda, öğrenciler başvurana odaklı hizmet sunumunun farkında ve başvuranın haklarını dikkate alarak infertilite yakınması gelen kadın ve erkeklerin öyküsünü alarak, gerekli ön-tetkikleri yaparak, başvuranları bilgilendirebilecek ve yönlendirebilecektir.

### ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

#### Tıp öğrencileri, klinik öncesi dönemin sonunda:

1. Kadının doğurganlığı ile ilgili anatomik yapıyı-ürogenital organlar- açıklayabilmeli
2. Kadının doğurganlığı ile ilgili hipotalamo-overian aksı, etkilerini açıklayabilmeli
3. Erkeğin doğurganlığı ile ilgili anatomik yapıyı-ürogenital organlar: testis, penis ve salgı bezleri- açıklayabilmeli
4. Erkeğin doğurganlığı ile ilgili hipotalamo-testiküler aksı, etkilerini açıklayabilmeli
5. Erkekte spermiogenezisi açıklayabilmeli
6. Erkekte ereksiyon-ejakülasyon mekanizmasını açıklayabilmeli
7. Erkek infertilitesinin tanımını söyleyebilmeli
8. Erkekte infertilitesinin nedenlerini sayabilmeli
9. En sık görülen erkek infertilite nedenlerinin erken tanı ve korunma yaklaşımlarını sayabilmeli
10. Erkek infertilitesi tanı yöntemlerini, ne zaman, nasıl yapılacağını açıklayabilmeli ve sonuçlarını yorumlayabilmeli
11. En sık görülen erkek infertilite nedenlerinin tedavi yaklaşım ilkelerini açıklayabilmeli
12. En sık görülen erkek infertilite tedavisi seçeneklerinin avantaj-dezavantajlarını, endikasyon-kontrendikasyonlarını açıklayabilmeli
13. Kadın infertilitesinin tanımını söyleyebilmeli
14. Kadın infertilitesinin nedenlerini sayabilmeli
15. En sık görülen kadın infertilite nedenlerinin erken tanı ve korunma yaklaşımlarını sayabilmeli
16. Kadın infertilitesi tanı yöntemlerini, ne zaman, nasıl yapılacağını açıklayabilmeli ve sonuçlarını yorumlayabilmeli
17. En sık görülen kadın infertilite nedenlerinin tedavi yaklaşımlarını (güncel yardımcı üreme tekniklerini) sayabilmeli
18. Güncel yardımcı üreme tekniklerinin genel olarak, başarı oranlarını, yaklaşık maliyetini ve nerelerde yapılabildiğini sayabilmeli
19. En sık görülen kadın infertilite tedavisi seçeneklerinin avantaj-dezavantajlarını, endikasyon-kontrendikasyonlarını açıklayabilmeli

**Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. İnfertilite şüphesi ile başvuran çiftlere uygun danışmanlık hizmeti verebilmeli
2. İnfertil çiftleri ileri tetkik ve tedavi için ilgili merkezlere yönlendirebilmeli
3. İnfertil çiftlerin “sosyal ve psikolojik” sorunlarını da algılayarak, empati kurabilmeli, destekleyici yaklaşımda bulunabilmeli
4. Erkekte fizik muayene+Laboratuvar bulgularını birlikte yorumlayabilmeli
5. Kadında fizik muayene+Laboratuvar bulgularını birlikte yorumlayabilmeli

### “İnfertilite” Yatay Program

ÖNERİLEN					
Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı	Disiplin(ler)	Eğitim Yöntemi	Ölçme / Değerlendirme	Eğitim Ortamı	Araç - Gereç
Klinik öncesi dönemde	-Anatomi -Fizyoloji -Histoloji -Üroloji -Kadın doğum -Psikiyatri -Halk Sağlığı	-PDÖ -Sunum -Vaka çalışmaları -Demonstrasyon -Koçluk -Uygulama -Kendi kendine muay -Simule hasta	-ÇST -OSCE -Modelde veya kişide yapılan uygulamanın değerlendirme rehberi ile değerlendirilmesi	-Fakülte -Anatomi Lab -Histoloji lab -Fizyoloji lab	-Data Projektör/ tepegöz -Maket /Model -Resimli rehberler -CD
Klinik dönemde	-Üroloji -Kadın Doğum -Psikiyatri -Halk Sağlığı	-Sunum -Demonstrasyon -Koçluk -Uygulama	-ÇST -OSCE -Modelde veya kişide yapılan uygulamanın değerlendirme rehberi ile değerlendirilmesi	-Hastane	-Data projektör/ tepegöz -Resimli rehberler -CD

PDÖ: Probleme Dayalı Öğrenme ÇST: Çoktan Seçmeli Test

OSCE: Objective Structured Clinical Exam (Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav)(YOKS)

# ***ENFEKSİYONLAR (CYBE, HIV/AIDS)***

**KONU: CYBE/HIV/AIDS'in Toplum İçin Önemi**

**AMAÇ:** Tıp fakültesi eğitimi sonunda öğrenciler: CYBE/HIV/AIDS'in toplum için önemi, görülme sıklığı, geçiş yolları ve kontrolü konusunda bilgi kazanacaklardır.

**ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

**Tıp öğrencileri, klinik öncesi dönemin sonunda:**

1. CYBE/HIV/AIDS'i tanımlayabilmeli
2. CYBE/HIV/AIDS'in toplum sağlığı açısından önemini ve sıklığını açıklayabilmeli
3. CYBE/HIV/AIDS'in bulaşma yolları ve bulaşmayı etkileyen faktörleri sayabilmeli
4. Riskli cinsel davranışları sayabilmeli ve güvenli cinsel ilişkiyi açıklayabilmeli
5. CYBE/HIV/AIDS'in komplikasyonlarını sayabilmeli
6. HIV/AIDS ile CYBE arasındaki ilişkiyi açıklayabilmeli
7. CYBE'lerin önlenmesi ve kontrolünde temel adımları sayabilmeli

**Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. CYBE/HIV/AIDS'in toplum için önemi ve bulaşma yollarını bilerek CYBE'lerin önlenmesi ve kontrolünde temel adımları açıklayabilmeli

**Tıp öğrencileri, intörlük döneminin sonunda:**

1. CYBE/HIV/AIDS'in toplum için önemi ve bulaşma yollarını bilerek CYBE'lerin önlenmesi ve kontrolünde temel adımları tartışabilmeli



**“CYBE/HIV/AIDS’in Toplum İçin Önemi” Yatay Program**

<b>ÖNERİLEN</b>					
<b>Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı</b>	<b>Disiplin(ler)</b>	<b>Eğitim Yöntemi</b>	<b>Ölçme / Değerlendirme</b>	<b>Eğitim Ortamı</b>	<b>Araç - Gereç</b>
Klinik öncesi dönem	-Mikrobiyoloji -Enfeksiyon Hast. -Kadın Doğum -Halk Sağlığı -Pediatri-Adolesan -Üroloji -Aile Hekimliği -Dermatoloji	-Sunum -Soru-yanıt -Vaka çalışması -Grup çalışması -Tartışma -PDÖ	-ÇST -Vakaya dayalı test -OSCE	-Fakülte	-Barko/tepegöz -Kağıt tahtası -Yazı tahtası -Kaynak kitaplar -Asetat/pps -Tahta kalemi -Vaka örnekleri -PDÖ senaryoları
Klinik dönem	-Enfeksiyon Hast. -Kadın Doğum -Pediatri-Adolesan -Üroloji -Aile Hekimliği -Dermatoloji	-Sunum -Vaka çalışması -Oyunlaştırma -PDÖ -Klinikte pratik	-Açık uçlu test -Vakaya dayalı test -OSCE	-Fakülte -Hastane	-Barko/tepegöz -Kağıt tahtası -Yazı tahtası -Kaynak kitaplar -Asetat/pps -Oyunlaştırma senaryoları -PDÖ senaryoları
İntörnlük dönemi	-Halk Sağlığı -Kadın Doğum -Pediatri	-Sunum -Vaka çalışması -Birinci basamakta pratik	-Açık uçlu test -Vakaya dayalı test -OSCE	-Fakülte -Hastane -Birinci basamak sağlık kuruluşu	-Barko/tepegöz -Kağıt tahtası -Yazı tahtası -Kaynak kitaplar -Asetat/pps -Klinikten seçilmiş örnek vakalar

PDÖ: Probleme Dayalı Öğrenme

ÇST: Çoktan Seçmeli Test

OSCE: Objective Structured Clinical Exam (Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav)

## **KONU: CYBE Kontrolü Açısından Toplumunu İnceleme, Değerlendirme ve Bildirimler**

**AMAÇ:** Tıp fakültesi eğitimi sonunda öğrenciler: toplumu CYBE'ler açısından inceleyebilecek, toplumda başvuran/başvurmayan vakaların belirlenmesi için tarama yöntemlerini/testlerini kullanabilecek, yorumlayabilecek ve elde edilen bilgileri uygun kayıt ve bildirim sistemlerini kullanarak değerlendirebileceklerdir.

### **ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

#### **Tıp öğrencileri, klinik öncesi dönemin sonunda:**

1. CYBE/HIV/AIDS hizmetleri açısından toplumu tanımanın ve hedef nüfusu belirlenmenin önemini belirtebilmeli
2. CYBE/HIV/AIDS hizmetleri açısından toplumu tanıma yöntemlerini açıklayabilmeli
3. Toplumda başvurmayan CYBE ve HIV/AIDS vakaların belirlenmesinin önemini açıklayabilmeli
4. Risk faktörlerini ve risk değerlendirilmesinin temel ilkeleri sayabilmeli
5. CYBE için toplumda tarama yöntemleri/ testlerini ve bunların özelliklerini sayabilmeli
6. CYBE/HIV/AIDS hizmetleri açısından varolan kayıt, bildirim ve değerlendirme sisteminin bileşenlerini sayabilmeli
7. Kayıtların, bildirimlerin gizliliği ilkelerini açıklayabilmeli

#### **Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. Toplumda CYBE için risk faktörlerini değerlendirebilmeli
2. CYBE için uygun tarama yöntemleri/ testlerini uygulayabilmeli,
3. Tarama yöntemleri/ testleri ile elde edilen sonuçları değerlendirme yöntemlerini kullanabilmeli
4. CYBE/HIV/AIDS hizmetleri açısından varolan kayıt, bildirim ve değerlendirme sisteminin önemini belirtebilmeli
5. Kayıtların, bildirimlerin gizliliği ilkelerini açıklayabilmeli

#### **Tıp öğrencileri, intörnlük döneminin sonunda:**

1. Birinci basamak sağlık kuruluşlarında, CYBE için risk faktörlerini değerlendirebilmeli
2. Toplumda CYBE ve HIV/AIDS vakalarına yönelik tarama yöntemleri/ testlerini kullanabilmeli
3. Tarama yöntemleri/ testleri ile elde edilen sonuçları toplum sağlığı açısından yorumlayabilmeli
4. CYBE/HIV/AIDS hizmetleri açısından kayıt, bildirim ve değerlendirme sisteminin önemini belirtebilmeli
5. Kayıtların, bildirimlerin gizliliğine saygılı bir tutum gösterebilmeli
6. CYBE/HIV/AIDS hizmetleri için varolan kayıt ve bildirim sistemine uygun kayıt tutabilmeli ve bildirimde bulunabilmeli

**“CYBE Kontrolü Açısından Toplum İnceleme, Değerlendirme ve Bildirimler” Yatay Program**

ÖNERİLEN					
Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı	Disiplin(ler)	Eğitim Yöntemi	Ölçme / Değerlendirme	Eğitim Ortamı	Araç - Gereç
Klinik öncesi dönem	-Mikrobiyoloji -Kadın Doğum -Halk Sağlığı -Deontoloji ve Etik -Pediatri-Adolesan -Üroloji -Aile Hekimliği -Dermatoloji	-Sunum -Soru-yanıt -Vaka çalışması -Grup çalışması -Tartışma -Oyunlaştırma -Birinci basamak sağlık kuruluşu ziyaretleri	-ÇST -Vakaya dayalı test	-Fakülte -Birinci basamak sağlık kuruluşu	-Barko/tepegöz -Kağıt tahtası, -Yazı tahtası -Kaynak kitaplar -Asetat/pps -Tahta kalem -Vaka örnekleri -Oyunlaştırma senaryoları -Klinikte çekilmiş video film
Klinik dönem	-Enfeksiyon Hast. -Kadın Doğum -Pediatri-Adolesan -Üroloji -Aile Hekimliği -Dermatoloji -Halk Sağlığı	-Sunum -Demonstrasyon -Koçluk -Oyunlaştırma -PDÖ -Klinikte pratik	-Açık uçlu test -Vakaya dayalı test -OSCE	-Fakülte -Hastane	-Barko/tepegöz -Kağıt tahtası,-Yazı tahtası -Kaynak kitaplar -Asetat/pps -Oyunlaştırma senaryoları -PDÖ senaryoları -Poliklinik def.
İntörnlük dönemi	-Halk Sağlığı -Kadın Doğum -Pediatri	-Sunum -Demonstrasyon -Koçluk -Vaka çalışması -Birinci basamakta pratik -Sahada taramayla ilgili bir araştırma yapma	-Açık uçlu test -Vakaya dayalı test -OSCE	-Fakülte -Hastane -Birinci basamak sağlık kuruluşu	-Barko/tepegöz -Kağıt tahtası, -Yazı tahtası -Kaynak kitaplar, -Asetat/pps -Klinikten seçilmiş örnek vakalar -Kişisel Sağlık Fişi -İlgili kayıt formları -Bildirim formları

PDÖ: Probleme Dayalı Öğrenme

ÇST: Çoktan Seçmeli Test

OSCE: Objective Structured Clinical Exam (Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav)

**KONU: CYBE Açısından Başvuranın Değerlendirilmesi (Öykü Alma ve Muayene)**

**AMAÇ:** Tıp fakültesi eğitimi sonunda öğrenciler: birinci basamak sağlık kuruluşlarında CYBE açısından başvuranın değerlendirilmesi için öykü alabilecek ve muayene yapabilecektir.

**ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

**Tıp öğrencileri, klinik öncesi dönemin sonunda:**

1. Başvuranın değerlendirilmesinde temel ilkeleri sayabilmeli
2. CYBE/HIV/AIDS vakalarında öykü almanın ilkelerini açıklayabilmeli
3. CYBE/HIV/AIDS açısından risk değerlendirme sorularını sayabilmeli
4. CYBE/HIV/AIDS vakalarından öykü alma adımlarını sayabilmeli
5. CYBE/HIV/AIDS açısından kadın ve erkek başvurularına uygulanan muayene sürecinin bileşenlerini açıklayabilmeli
6. Anatomik model üzerinde erkekte genitoüriner sistem, kadında pelvik muayene yapabilmeli
7. CYBE/HIV/AIDS vakalarında öykü alma ve muayenede hekimin tutum ve sorumluluklarını açıklayabilmeli

**Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. CYBE/HIV/AIDS vakalarında öykü alabilmeli
2. CYBE/HIV/AIDS açısından risk değerlendirme sorularını sorabilmeli
3. CYBE açısından kadında pelvik muayene ve erkekte genito-üriner sistem muayenesi yapabilmeli
4. CYBE/HIV/AIDS açısından bütüncül yaklaşımla başvuruları değerlendirebilmeli
5. Elde ettiği bilgileri uygun bir şekilde kaydedebilmeli
6. Sır saklayan: hizmet alanın haklarına saygılı, yargılamayan, cinsiyetler arası hakkaniyeti gözetken, özenli bir tutum gösterebilmeli
7. CYBE/HIV/AIDS hizmetleri için sağlıkta bütüncül yaklaşıma sahip, bireylerin üreme ve cinsel haklarını önemseyen, sorumluluk taşıyan, bilgilendirici, kayıtların gizliliğine saygılı bir tutum gösterebilmeli

**Tıp öğrencileri, intörnlük döneminin sonunda:**

1. Hastanede ve birinci basamak sağlık kuruluşlarında başvuran tüm vakaları CYBE/HIV/AIDS açısından değerlendirebilmeli
2. CYBE/HIV/AIDS vakalarında öykü alabilmeli
3. Kadın ve erkek başvurana gerekli muayeneyi yapabilmeli
4. CYBE/HIV/AIDS açısından bütüncül yaklaşımla başvurana değerlendirebilmeli
5. Elde ettiği bilgileri uygun bir şekilde kaydedebilmeli
6. Sır saklayan: hizmet alanın haklarına saygılı, yargılamayan, cinsiyetler arası hakkaniyeti gözeten, özenli bir tutum gösterebilmeli
7. CYBE/HIV/AIDS hizmetleri için sağlıkta bütüncül yaklaşıma sahip, bireylerin üreme ve cinsel haklarını önemseyen, sorumluluk taşıyan, bilgilendirici, kayıtların gizliliğine saygılı bir tutum gösterebilmeli

**“CYBE Açısından Başvuranın Değerlendirilmesi (Öykü Alma ve Muayene)” Yatay Program**

ÖNERİLEN					
Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı	Disiplin(ler)	Eğitim Yöntemi	Ölçme / Değerlendirme	Eğitim Ortamı	Araç - Gereç
Klinik öncesi dönem	-Enfeksiyon Hast. -Kadın Doğum -Halk Sağlığı -Pediatri-Adolesan -Üroloji -Deontoloji ve Etik -Aile Hekimliği -Dermatoloji	-Sunum -Soru-yanıt -Vaka çalışması -Grup çalışması -Tartışma -Oyunlaştırma -PDÖ	-ÇST -Vakaya dayalı test -OSCE -Öykü alma becerisini değerlendirme -Muayene etme becerisini değerlendirme	-Fakülte	-Barko/tepegöz, -Kağıt tahtası, -Yazı tahtası, -Kaynak kitaplar, -Asetat/pps, -Tahta kalemi, -Vaka örnekleri -Oyunlaştırma senaryoları -PDÖ senaryoları -Klinikte çekilmiş video film -Öykü alma öğrenim ve değerlendirme rehberleri, -Muayene yapma öğrenim ve değerlendirme rehberleri
Klinik dönem	-Enfeksiyon Hast. -Kadın Doğum -Pediatri-Adolesan -Üroloji -Aile Hekimliği -Dermatoloji	-Sunum -Demonstrasyon -Koçluk -Oyunlaştırma -PDÖ -Klinikte pratik	-Açık uçlu test -Vakaya dayalı test -OSCE -Öykü alma becerisini değerlendirme -Muayene etme becerisini değerlendirme	-Fakülte -Hastane	-Barko/tepegöz, -Kağıt tahtası, -Yazı tahtası, -Kaynak kitaplar, -Asetat/pps, -Oyunlaştırma senaryoları -PDÖ senaryoları, -Erkek ve kadın genital muayene slaytları -Erkek ve kadın genital sistem maketleri -Öykü alma öğrenim ve değerlendirme rehberi, -Muayene yapma öğrenim ve değerlendirme rehberleri, -Poliklinik def.
İntörnlük dönemi	-Halk Sağlığı -Kadın Doğum -Pediatri-Adolesan	-Sunum -Demonstrasyon -Koçluk -Vaka çalışması -Klinikte ve birinci basamakta pratik	-Açık uçlu test -Vakaya dayalı test -OSCE, -Öykü alma becerisini değerlendirme -Muayene etme becerisini değerlendirme	-Fakülte -Hastane -Birinci basamak sağlık kuruluşu	-Barko/tepegöz -Kağıt tahtası, -Yazı tahtası -Kaynak kitaplar, -Asetat/pps -Klinikten seçilmiş örnek vakalar -Öykü alma öğrenim ve değerlendirme rehberleri, -Muayene yapma öğrenim ve değerlendirme rehberleri -İlgili kayıt ve bildirim formları

PDÖ: Probleme Dayalı Öğrenme ÇST: Çoktan Seçmeli Test

OSCE: Objective Structured Clinical Exam (Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav)

## **KONU: GYE ve CYBE'in Tanısı ve Yönetimi**

**AMAÇ:** Tıp fakültesi eğitimi sonunda öğrenciler: birinci basamak sağlık kuruluşlarında başvuruları GYE/CYBE açısından muayene edebilecek, basit mikrobiyolojik incelemeleri yapabilecek, GYE/CYBE tanı ve tedavi protokollerini uygulayabilecek ve gereğinde sevk edebileceklerdir.

### **ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

#### **Tıp öğrencileri, klinik öncesi dönemin sonunda:**

1. GYE/CYBE'ı tanımlayabilmeli ve aralarındaki farkları açıklayabilmeli
2. GYE/CYBE'nı sınıflandırabilmeli
3. GYE/CYBE vakalarına tanı yaklaşımları ve bu yaklaşımların özelliklerini sayabilmeli
4. Etken mikroorganizmalar ile her bir enfeksiyonun klinik bulgu ve semptomlarını ve bulaşma yollarını sayabilmeli (HIV/AIDS, gonore, klamidyaya, trikomonas, bakteriyel vajinozis, kandida, sifiliz, HPV ve Hepatit B vb..)
5. GYE/CYBE etkenlerinin tanısına yönelik Laboratuvar incelemelerini sayabilmeli
6. Olgu tanımları/Sendromik yaklaşım ve risk değerlendirme kriterlerini açıklayabilmeli
7. Dünya Sağlık Örgütü'nün önerdiği akış şemalarını ve bu şemaların özelliklerini sayabilmeli
8. Bildirimi zorunlu hastalıkları ve izlenecek yolu açıklayabilmeli
9. CYBE hizmetleri açısından kayıt, bildirim ve değerlendirme sisteminin önemini açıklayabilmeli

#### **Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. GYE/CYBE açısından başvuruları değerlendirebilmeli (öykü alma, muayene)
2. GYE/CYBE açısından gerekli Laboratuvar incelemeleri için örnek alabilmeli
3. Basit mikrobiyolojik incelemeleri yapabilmeli
4. Laboratuvar sonuçlarını değerlendirebilmeli
5. Olguya Dünya Sağlık Örgütü'nün önerdiği akış şemaları ile tanı koyabilmeli
6. GYE/CYBE tanı ve tedavi protokollerini uygulayabilmeli
7. CYBE vakalarında vaka yönetiminin ilkelerini sayabilmeli (temaslı aranması, kondom, eşe tedavi, danışmanlık)
8. CYBE hizmetleri için kayıtları tutabilmeli ve bildirimde bulunabilmeli

**Tıp öğrencileri, intörnlük döneminin sonunda:**

1. Hastanede ve birinci basamak sağlık kuruluşlarında bireylere saygılı, mahremiyete özenli, yargılayıcı olmayan bir tutumla GYE/CYBE vakalarında öykü alabilmeli, muayene edebilmeli, Laboratuvar incelemeleri için örnek alabilmeli ve gereğinde sevk edebilmeli
2. Basit mikrobiyolojik incelemeleri yapabilmeli
3. Laboratuvar sonuçlarını değerlendirebilmeli
4. Olguya Dünya Sağlık Örgütü'nün önerdiği akış şemaları ile tanı koyabilmeli
5. GYE/CYBE tanı ve tedavi protokollerini uygulayabilmeli
6. CYBE vakalarında vaka yönetiminin ilkelerini uygulayabilmeli (temaslı aranması, kondom, eşe tedavi, danışmanlık)
7. CYBE hizmetleri için kayıtları tutabilmeli ve bildirimde bulanabilmeli
8. CYBE hizmetleri için sağlıkta bütüncül yaklaşıma sahip, bireylerin üreme ve cinsel haklarını önemseyen, sorumluluk taşıyan, bilgilendirici, kayıtların gizliliğine saygılı bir tutum gösterebilmeli



**“GYE ve CYBE’in Tanısı ve Yönetimi” Yatay Program**

<b>ÖNERİLEN</b>					
<b>Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı</b>	<b>Disiplin(ler)</b>	<b>Eğitim Yöntemi</b>	<b>Ölçme / Değerlendirme</b>	<b>Eğitim Ortamı</b>	<b>Araç - Gereç</b>
Klinik öncesi dönem	-Mikrobiyoloji -Enfeksiyon Hastalıkları -Kadın Doğum -Halk Sağlığı -Deontoloji ve Etik -Pediatri-Adolesan -Üroloji -Aile Hekimliği -Dermatoloji	-Sunum -Soru-yanıt -Vaka çalışması -Grup çalışması -Tartışma -Oyunlaştırma -Demonstrasyon -Koçluk -PDÖ	-ÇST -Vakaya dayalı test -OSCE -Öykü alma becerisini değerlendirme -GYE/CYBE' nın Mikroskop Değerlendirmesini Değerlendirme	-Fakülte	-Barko/tepegöz -Kağıt tahtası, -Yazı tahtası -Erkek ve kadın genital sistem maketleri, -Kaynak kitaplar -Asetat/pps, -Tahta kalem -Vaka örnekleri -Oyunlaştırma senaryoları -PDÖ senaryoları -Klinikte çekilmiş video film -Mikroskop (iki) -Lam-lamel örnekleri (hazırlanmış) -Pelvik ve genitoüriner sistem muayenesi öğrenim ve değerlendirme rehberleri -GYE/CYBE' nın Mikroskop Değerlendirmesi İçin Öğrenim ve Değerlendirme Rehberi -Öykü alma öğrenim ve değerlendirme rehberi
Klinik dönem	-Enfeksiyon Hast. -Kadın Doğum -Pediatri-Adolesan -Üroloji -Aile Hekimliği	-Sunum -Soru-yanıt -Vaka çalışması -Grup çalışması -Tartışma -Oyunlaştırma -Demonstrasyon	-Açık uçlu test -Vakaya dayalı test -OSCE -Öykü alma becerisini değerlendirme	-Fakülte -Hastane	-Barko/tepegöz -Kağıt tahtası,-Yazı tahtası -Mikroskop (iki) -Lam-lamel örnekleri (hazırlanmış) -Kaynak kitaplar, -Asetat/pps -Oyunlaştırma senaryoları -Poliklinik defter.

	-Dermatoloji	-Koçluk -Klinikte pratik	-Pelvik ve genitoüriner sistem muayenesini değerlendirme -GYE/CYBE' nın Mikroskop Değerlendirmesini Değerlendirme		-Bildirimi zorunlu hastalıklar kayıt formları -GYE/CYBE' nın Mikroskop Değerlendirmesi İçin Öğrenim ve Değerlendirme Rehberi -Erkek ve kadın genital muayene slaytları -Öykü alma öğrenim ve değerlendirme rehberi -Pelvik ve genitoüriner sistem muayenesi öğrenim ve değerlendirme rehberleri
İntörnlük dönemi	-Halk Sağlığı -Kadın Doğum -Pediatri-Adolesan -Aile Hekimliği	-Sunum -Demonstrasyon -Koçluk -Vaka çalışması -Birinci basamakta pratik	-Açık uçlu test -Vakaya dayalı test -OSCE -Öykü alma becerisini değerlendirme -Pelvik ve genitoüriner sistem muayenesini değerlendirme -GYE/CYBE' nın Mikroskop Değerlendirmesini Değerlendirme	-Fakülte -Hastane -Birinci basamak sağlık kuruluşu	-Barko/tepegöz -Kağıt tahtası, -Yazı tahtası -Kaynak kitaplar -Asetat/pps -Klinikten seçilmiş örnek vakalar -Kişisel Sağlık Fişi -Bildirimi zorunlu hastalıklar kayıt formları -GYE/CYBE' nın Mikroskop Değerlendirmesi İçin Öğrenim ve Değerlendirme Rehberi -Erkek ve kadın genital muayene slaytları -Öykü alma öğrenim ve değerlendirme rehberi -Pelvik ve genitoüriner sistem muayenesi öğrenim ve değerlendirme rehberleri

PDÖ: Probleme Dayalı Öğrenme ÇST: Çoktan Seçmeli Test

OSCE: Objective Structured Clinical Exam (Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav)

## **KONU: HIV/AIDS Tanısı ve HIV/AIDS'e Yaklaşım**

**AMAÇ:** Tıp fakültesi eğitimi sonunda öğrenciler: birinci basamak sağlık kuruluşlarında HIV/AIDS ile ilgili danışmanlık verebilecek, HIV test protokolünü uygulayabilecek, tanı ve tedavi protokolünü bilerek uygun koşullarda başvuruları sevk edebileceklerdir.

### **ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

#### **Tıp öğrencileri, klinik öncesi dönemin sonunda:**

1. HIV/AIDS'i tanımlayabilmeli, bulaşma yollarını sayabilmeli
2. Etken mikroorganizma ve özelliklerini sayabilmeli
3. HIV enfeksiyonunun klinik bulgu ve belirtilerini sayabilmeli
4. HIV tanısında kullanılan testleri sayabilmeli
5. HIV test protokolünü açıklayabilmeli
6. HIV/AIDS ile CYBE, gebelik ve uyuşturucu kullanımı arasındaki ilişkiyi açıklayabilmeli
7. HIV/AIDS tedavi protokollerini sayabilmeli
8. Bildirimi zorunlu hastalıkları ve izlenecek yolu açıklayabilmeli
9. HIV/AIDS hizmetleri açısından kayıt, bildirim, sevk ve değerlendirme sisteminin önemini açıklayabilmeli

#### **Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. HIV/AIDS tanı ve tedavi protokollerini sayabilmeli
2. HIV test protokolünü uygulayabilmeli
3. HIV/AIDS ile ilgili test öncesi ve sonrası danışmanlığın özelliklerini sayabilmeli
4. HIV/AIDS klinik seyri ve tedavisi, anti-retroviral tedavi (ART), sevk basamakları ve sunulan hizmetleri açıklayabilmeli
5. HIV enfeksiyonunda temas sonrası profilaksi ilkelerini açıklayabilmeli
6. HIV/AIDS hizmetleri için gizlilik ilkelerine uyarak kayıtları tutabilmeli ve bildirimde bulunabilmeli

**Tıp öğrencileri, intörnlük döneminin sonunda:**

1. HIV/AIDS ile ilgili test öncesi ve sonrası danışmanlığı yapabilmeli
2. HIV/AIDS'le ilgili kan örneklerini gizliliğe bağlı kalarak gönderebilmeli
3. HIV/AIDS vakalarında uygun koşullarda sevk edebilmeli
4. HIV/AIDS hizmetleri için kayıt tutabilmeli ve bildirimde bulunabilmeli
5. HIV/AIDS hizmetleri için sağlıkta bütüncül yaklaşıma sahip, bireylerin üreme ve cinsel haklarını önemseyen, sorumluluk taşıyan, bilgilendirici, kayıtların gizliliğine saygılı bir tutum gösterebilmeli

**“HIV/AIDS Tanısı ve HIV/AIDS’ e Yaklaşım” Yatay Program**

<b>ÖNERİLEN</b>					
<b>Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı</b>	<b>Disiplin(ler)</b>	<b>Eğitim Yöntemi</b>	<b>Ölçme / Değerlendirme</b>	<b>Eğitim Ortamı</b>	<b>Araç - Gereç</b>
Klinik öncesi dönem	-Mikrobiyoloji -Enfeksiyon Hast. -Kadın Doğum -Halk Sağlığı -Deontoloji ve Etik -Pediatri-Adolesan -Üroloji -Aile Hekimliği -Dermatoloji	-Sunum -Soru-yanıt -Vaka çalışması -Grup çalışması -Tartışma -Oyunlaştırma -Demonstrasyon -Koçluk -PDÖ	-ÇST -Vakaya dayalı test -OSCE	-Fakülte	-Barko/tepegöz -Kağıt tahtası, -Yazı tahtası -Erkek ve kadın genital sistem maketleri -Kaynak kitaplar, -Asetat/pps -Tahta kalemi -Vaka örnekleri -Oyunlaştırma senaryoları -PDÖ senaryoları -Klinikte çekilmiş video film
Klinik dönem	-Enfeksiyon Hast. -Kadın Doğum -Pediatri-Adolesan -Üroloji -Aile Hekimliği -Dermatoloji	-Sunum -Soru-yanıt -Vaka çalışması -Grup çalışması -Tartışma -Oyunlaştırma -Klinikte pratik	-Açık uçlu test -Vakaya dayalı test -OSCE	-Fakülte -Hastane	-Barko/tepegöz -Kağıt tahtası, -Yazı tahtası -Mikroskop (iki) -Lam-lamel örnekleri (hazırlanmış) -Kaynak kitaplar -Asetat/pps -Oyunlaştırma senaryoları -Bildirimi zorunlu hastalıklar kayıt formları
İntörnlük dönemi	-Halk Sağlığı -Kadın Doğum -Pediatri-Adolesan	-Sunum -Oyunlaştırma -Vaka çalışması -Birinci basamakta pratik	-Açık uçlu test -Vakaya dayalı test -OSCE	-Fakülte -Hastane -Birinci basamak sağlık kuruluşu	-Barko/tepegöz-Kağıt tahtası -Yazı tahtası-Kaynak kitaplar -Asetat/pps -Klinikten seçilmiş örnek vakalar -Bildirimi zorunlu hastalıklar kayıt formları

PDÖ: Probleme Dayalı Öğrenme ÇST: Çoktan Seçmeli Test

OSCE: Objective Structured Clinical Exam (Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav)

## **KONU: CYBE- HIV/AIDS'in Önlenmesi**

**AMAÇ:** Tıp fakültesi eğitimi sonunda öğrenciler: sır saklayan, yargılamayan, hizmet alanın haklarına saygılı, cinsiyetler arası hakkaniyeti gözetken, özenli ve destekleyici bir tutumla kondom kullanımını teşvik edebilecek ve CYBE-HIV/AIDS'in anneden bebeğe bulaşmasının önlenmesi için gerekli yaklaşımları uygulayabilecektir.

### **ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

#### **Tıp öğrencileri, klinik öncesi dönemin sonunda:**

1. CYBE/HIV/AIDS'in önlenmesindeki temel ilkeleri sayabilmeli
2. CYBE/HIV/AIDS'in önlenmesinde hasta eğitiminin özelliklerini sayabilmeli
3. Hasta uyumunun sağlanmasının önemini açıklayabilmeli
4. Kondom kullanmanın CYBE/HIV/AIDS'i önlemedeki önemini açıklayabilmeli
5. Erkek ve kadın kondomunun özelliklerini ve kullanmanın yararlarını sayabilmeli
6. Kadın ve erkek kondomu takılmasını maket üzerinde gösterebilmeli
7. Temaslıları izlemenin önemini açıklayabilmeli
8. Cinsel eşlere yaklaşımın temel ilkelerini söyleyebilmeli
9. Hastanın cinsel eşini haberdar etmesi ile hizmet sunanın haberdar etmesi yaklaşımlarının özelliklerini sayabilmeli
10. Hastalığın anneden bebeğe geçmesini önleme stratejilerini açıklayabilmeli
11. Gebelikteki tarama testlerinin özelliklerini açıklayabilmeli
12. Doğum eylemi ve doğum sırasında ART kullanılmasının önemini açıklayabilmeli
13. Emzirmeden kaynaklanan riskleri açıklayabilmeli
14. Oftalmia neonatorumu önleme yaklaşımını açıklayabilmeli
15. Bağışıklama koşullarını açıklayabilmeli

**Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. Hasta uyumunu sağlanmanın önemini açıklayabilmeli
2. CYBE/HIV/AIDS'in önlenmesinde hasta eğitimi yapabilmeli
3. CYBE/HIV/AIDS'in önlenmesinde kondom kullanımını başvurana doğru bir şekilde gösterebilmeli
4. Cinsel eş/lere yaklaşım ilkelerini uygulayabilmeli
5. Temaslıları izleyebilmeli
6. Hastalığın anneden bebeğe geçmesini önleme stratejilerini uygulayabilmeli
7. Doğum eylemi ve doğum sırasında ART kullanabilmeli
8. Hastaya doğru emzirme önerilerinde bulunabilmeli
9. Yenidoğanın göz bakımını yapabilmeli

**Tıp öğrencileri, intörnlük döneminin sonunda:**

1. CYBE/HIV/AIDS'in önlenmesinde hasta eğitimi yapabilmeli
2. CYBE/HIV/AIDS'in önlenmesinde kondom kullanımını başvurana doğru bir şekilde gösterebilmeli
3. Cinsel eş/lere yaklaşım ilkelerini uygulayabilmeli
4. Temaslıları izleyebilmeli
5. Hastalığın anneden bebeğe geçmesini önleme stratejilerini uygulayabilmeli
6. Hastaya doğru emzirme önerilerinde bulunabilmeli
7. Yenidoğanın göz bakımını yapabilmeli
8. Birinci basamak sağlık kuruluşlarında CYBE/HIV/AIDS ile ilgili sevk basamaklarını ve sunulan hizmetleri açıklayabilmeli
9. İkinci basamakla işbirliği yapabilmeli, gerektiğinde sevk edebilmeli

**“CYBE-HIV/AIDS’in Önlenmesi” Yatay Program**

<b>ÖNERİLEN</b>					
<b>Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı</b>	<b>Disiplin(ler)</b>	<b>Eğitim Yöntemi</b>	<b>Ölçme / Değerlendirme</b>	<b>Eğitim Ortamı</b>	<b>Araç - Gereç</b>
Klinik öncesi dönem	-Mikrobiyoloji -Enfeksiyon Hast. -Kadın Doğum -Halk Sağlığı -Deontoloji ve Etik -Pediatri-Adolesan -Üroloji -Aile Hekimliği -Dermatoloji	-Sunum -Soru-yanıt -Vaka çalışması -Grup çalışması -Tartışma -Oyunlaştırma -Demonstrasyon -Koçluk -PDÖ	-ÇST -Vakaya dayalı test -OSCE -Model üzerinde kadın ve erkek kondomu takmanın değerlendirilmesi	-Fakülte	-Barko/tepegöz, -Kağıt tahtası -Yazı tahtası, -Penis ve saydam vajina (uterus) modelleri, -Kaynak kitaplar, -Asetat/pps, -Tahta kalem, -Vaka örnekleri, -Oyunlaştırma senaryoları -PDÖ senaryoları -Kadın ve erkek kondomları -Kadın ve erkek kondomu takma öğrenim ve değerlendirme rehberleri
Klinik dönem	-Enfeksiyon Hast. -Kadın Doğum -Halk Sağlığı -Pediatri-Adolesan -Üroloji -Aile Hekimliği -Dermatoloji	-Sunum -Soru-yanıt -Vaka çalışması -Grup çalışması -Tartışma -Oyunlaştırma -Demonstrasyon -Koçluk -Klinikte pratik	-Açık uçlu test -Vakaya dayalı test -OSCE -Model üzerinde kadın ve erkek kondomu takmanın değerlendirilmesi	-Fakülte -Hastane	-Barko/tepegöz -Kağıt tahtası, -Yazı tahtası -Penis ve saydam vajina (uterus) modelleri -Kaynak kitaplar,-Asetat/pps -Oyunlaştırma senaryoları -Kadın ve erkek kondomları -Kadın ve erkek kondomu takma öğrenim ve değerlendirme rehberleri
İntörnlük dönemi	-Halk Sağlığı -Kadın Doğum -Pediatri-Adolesan -Aile Hekimliği	-Sunum, -Koçluk -Demonstrasyon -Vaka çalışması -Oyunlaştırma -Birinci basamakta pratik	-Açık uçlu test -Case-based test -OSCE-Model üzerinde kadın ve erkek kondomu takmanın değerlendirilmesi	-Fakülte -Hastane -Birinci basamak sağlık kuruluşu	-Barko/tepegöz-Kağıt tahtası -Yazı tahtası-Kaynak kitaplar -Asetat/pps-Oyunlaştırma senaryoları- Kadın ve erkek kondomları-Kadın ve erkek kondomu takma öğrenim ve değerlendirme rehberleri

PDÖ: Probleme Dayalı Öğrenme ÇST: Çoktan Seçmeli Test

OSCE: Objective Structured Clinical Exam (Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav)



**KONU: Cinsel Sağlık ve CYBE-HIV/AIDS Danışmanlığı**

**AMAÇ:** Tıp fakültesi eğitimi sonunda öğrenciler: birinci basamak sağlık kuruluşlarında cinsel sağlık ve CYBE/HIV/AIDS konusuna özel danışmanlık verebileceklerdir

**ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

**Tıp öğrencileri, klinik öncesi dönemin sonunda:**

1. Temel danışmanlık tekniklerini sayabilmeli
2. İyi bir danışmanın özelliklerini sayabilmeli
3. Temel danışmanlık tekniklerini uygulayabilmeli
4. CYBE/HIV/AIDS konusunda danışmanlık çeşitlerini tanımlayabilmeli
5. CYBE/HIV/AIDS'e özel danışmanlığın bileşenlerini açıklayabilmeli
6. Birey haklarının farkında olmalı
7. Sır saklayan, yargılamayan, hizmet alan haklarına saygılı, cinsiyetler arası hakkaniyeti gözeten, özenli, destekleyici bir tutum gösterebilmeli

**Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. CYBE/HIV/AIDS'e özel danışmanlığın bileşenlerini açıklayabilmeli
2. CYBE/HIV/AIDS konusunda danışmanlık verebilmeli
3. HIV/AIDS ile ilgili test öncesi ve sonrası danışmanlığın özelliklerini sayabilmeli
4. HIV/AIDS ile ilgili test öncesi ve sonrası danışmanlık verebilmeli
5. Sır saklayan, yargılamayan, hizmet alan haklarına saygılı, cinsiyetler arası hakkaniyeti gözeten, özenli, destekleyici bir tutum gösterebilmeli
6. Davranış değişimi stratejileri/iletişimi konusunda temel yaklaşımları açıklayabilmeli
7. Gruplarla çalışma ve iletişim konusunda temel yaklaşımları açıklayabilmeli

**Tıp öğrencileri, intörnlük döneminin sonunda:**

1. Hastanede ve birinci basamak sağlık kuruluşlarında başvurana CYBE/HIV/AIDS konusunda danışmanlık verebilmeli
2. HIV test protokolünü uygulayabilmeli
3. HIV/AIDS ile ilgili test öncesi ve sonrası danışmanlık verebilmeli
4. Sır saklayan, yargılamayan, hizmet alan haklarına saygılı, cinsiyetler arası hakkaniyeti gözeten, özenli, destekleyici bir tutum gösterebilmeli
5. Davranış değişimi stratejilerini kullanarak bireylerle ve gruplarla iletişim kurabilmeli

**“Cinsel Sağlık ve CYBE-HIV/AIDS Danışmanlığı” Yatay Program**

<b>ÖNERİLEN</b>					
<b>Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı</b>	<b>Disiplin(ler)</b>	<b>Eğitim Yöntemi</b>	<b>Ölçme / Değerlendirme</b>	<b>Eğitim Ortamı</b>	<b>Araç - Gereç</b>
Klinik öncesi dönem	-Enfeksiyon Hast. -Kadın Doğum -Halk Sağlığı -Deontoloji ve Etik -Pediatri-Adolesan -Üroloji -Aile Hekimliği -Dermatoloji -Psikiyatri	-Sunum -Soru-yanıt -Vaka çalışması -Grup çalışması -Tartışma -PDÖ -Oyunlaştırma -Demonstrasyon -Koçluk	-ÇST -Vakaya dayalı test -OSCE -Temel danışmanlık becerisini değerlendirme	-Fakülte	-Barko/tepegöz -Kağıt tahtası -Yazı tahtası, -Kaynak kitaplar -Asetat/pps, -Tahta kalemi -Vaka örnekleri -Oyunlaştırma senaryoları -PDÖ senaryoları -Temel danışmanlık becerisi öğrenim ve değerlendirme rehberleri
Klinik dönem	-Enfeksiyon Hast. -Kadın Doğum -Pediatri-Adolesan -Üroloji -Halk Sağlığı -Aile Hekimliği -Dermatoloji -Psikiyatri	-Sunum -Soru-yanıt -Vaka çalışması -Grup çalışması -Tartışma -Oyunlaştırma -Demonstrasyon -Koçluk -Klinikte pratik	-Açık uçlu test -Vakaya dayalı test -OSCE -CYBE/HIV/AIDS danışmanlığını değerlendirme	-Fakülte -Hastane	-Barko/tepegöz -Kağıt tahtası -Yazı tahtası -Kaynak kitaplar -Asetat/pps -Oyunlaştırma senaryoları -HIV test protokolü -CYBE/HIV/AIDS danışmanlığı öğrenim ve değerlendirme rehberleri
İntörnlük dönemi	-Halk Sağlığı -Kadın Doğum -Pediatri-Adolesan -İç hastalıkları	-Sunum -Demonstrasyon -Koçluk -Vaka çalışması -Oyunlaştırma -Birinci basamakta pratik	-Açık uçlu test -Vakaya dayalı test -OSCE -CYBE/HIV/AIDS danışmanlığını değerlendirme	-Fakülte -Hastane -Birinci basamak sağlık kuruluşu	-Barko/tepegöz -Kağıt tahtası -Yazı tahtası, -Kaynak kitaplar -Asetat/pps, -Oyunlaştırma senaryoları, -HIV test protokolü -CYBE/HIV/AIDS danışmanlığı öğrenim ve değerlendirme rehberleri

PDÖ: Probleme Dayalı Öğrenme ÇST: Çoktan Seçmeli Test

OSCE: Objective Structured Clinical Exam (Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav)

## **KONU: CYBE/HIV/AIDS'in Önlenmesinde Sektörler Arası İşbirliği**

**AMAÇ:** Tıp fakültesi eğitimi sonunda öğrenciler: birinci basamak sağlık kuruluşlarında CYBE/HIV/AIDS'in önlenmesinde davranış değişimi için ilgili sektörlerle işbirliği yapabileceklerdir.

### **ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

#### **Tıp öğrencileri, klinik öncesi dönemin sonunda:**

1. CYBE/HIV/AIDS'in önlenmesindeki temel ilkeleri sayabilmeli
2. CYBE/HIV/AIDS'in önlenmesinde diğer sektörlerin görevlerini sayabilmeli
3. CYBE/HIV/AIDS'in önlenmesinde sektörler arası işbirliğinin önemini açıklayabilmeli

#### **Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. CYBE/HIV/AIDS'in önlenmesinde işbirliği yapılabilecek sektörleri açıklayabilmeli
2. Davranış değişimi stratejileri/iletişimi konusunda temel yaklaşımları açıklayabilmeli ve uygulayabilmeli
3. Gruplarla çalışma ve iletişim konusunda temel yaklaşımları açıklayabilmeli ve uygulayabilmeli
4. Birinci basamak sağlık kuruluşlarında CYBE/HIV/AIDS ile ilgili işbirliği yapılabilecek sektörleri ve sunulan hizmetleri açıklayabilmeli

#### **Tıp öğrencileri, intörlük döneminin sonunda:**

1. Davranış değişimi stratejilerini kullanarak bireylerle ve gruplarla iletişim kurabilmeli
2. Birinci basamak sağlık kuruluşlarında CYBE/HIV/AIDS ile ilgili işbirliği yapılabilecek sektörleri ve sunulan hizmetleri açıklayabilmeli
3. CYBE/HIV/AIDS ile ilgili birinci basamak sağlık kuruluşlarında sektörler arası işbirliği yapabilmeli

**“CYBE/HIV/AIDS’in Önlenmesinde Sektörler Arası İşbirliği” Yatay Program**

<b>ÖNERİLEN</b>					
<b>Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı</b>	<b>Disiplin(ler)</b>	<b>Eğitim Yöntemi</b>	<b>Ölçme / Değerlendirme</b>	<b>Eğitim Ortamı</b>	<b>Araç - Gereç</b>
Klinik öncesi dönem	-Halk Sağlığı -Deontoloji ve Etik -Aile Hekimliği	-Sunum -Soru-yanıt -Vaka çalışması -Grup çalışması -Tartışma -Oyunlaştırma	-ÇST -Vakaya dayalı test	-Fakülte	-Barko/tepegöz -Kağıt tahtası -Yazı tahtası -Penis ve saydam vajina (uterus) modelleri -Kaynak kitaplar -Asetat/pps -Tahta kalemi -Vaka örnekleri -Oyunlaştırma senaryoları
Klinik dönem	-Halk Sağlığı	-Sunum -Soru-yanıt -Vaka çalışması -Grup çalışması -Tartışma -Oyunlaştırma	-Açık uçlu test -Vakaya dayalı test	-Fakülte	-Barko/tepegöz -Kağıt tahtası -Yazı tahtası -Kaynak kitaplar -Asetat/pps -Oyunlaştırma senaryoları
İntörnlük dönemi	-Halk Sağlığı	-Sunum -Demonstrasyon -Koçluk -Vaka çalışması -Oyunlaştırma -Birinci basamakta pratik	-Açık uçlu test -Vakaya dayalı test	-Fakülte -Hastane -Birinci basamak sağlık kuruluşu	-Barko/tepegöz -Kağıt tahtası -Yazı tahtası -Kaynak kitaplar -Asetat/pps -Oyunlaştırma senaryoları

ÇST: Çoktan Seçmeli Test

# ***ADOLESAN VE GENÇLER İÇİN CİNSEL SAĞLIK VE ÜREME SAĞLIĞI***

**Konu: Adolesanın Fiziksel Büyümesi, Cinsel ve Psikososyal Gelişimi**

**Amaç:** Tıp Fakültesi eğitiminin sonunda öğrenciler, adolesan dönemde 'fiziksel-cinsel büyüme-gelişme' ve psikososyal gelişme hakkında bilgi kazanarak, fiziksel büyüme ve cinsel gelişmeyi izleyebileceklerdir.

**ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

**Tıp öğrencileri, klinik öncesi dönemin sonunda:**

1. Adolesan ve gençlik dönemlerini tanımlayabilmeli
2. Gençlerin farklılıklarını tartışabilmeli
3. Adolesan dönemde fiziksel ve cinsel büyüme ve gelişmeyi açıklayabilmeli
4. Adolesan dönemde psikososyal gelişmeyi açıklayabilmeli

**Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. Birinci basamak sağlık kuruluşlarına başvuran gencin öyküsünün alınması sırasında sorulması gereken soruları tartışabilmeli
2. Sağlık kuruluşlarına başvuran gencin fizik muayenesi sırasında yapılması gerekenleri tartışabilmeli
3. Adolesan dönemde fiziksel ve cinsel büyüme ve gelişme anormalliklerini açıklayabilmeli
4. Erken ve geç pubertenin bulgularını sayabilmeli
5. Erken ve geç pubertenin ayırıcı tanısını -genel olarak: öykü, fizik muayene ve basit lab tetkikleri ile- yapabilmeli
6. Erken ve geç pubertenin tedavisini ve tedavi yapabilecek merkezleri listeleyebilmeli, erken ve geç puberte şüpheli vakaları uygun birimlere ve zamanında sevk edebilmeli

**“Adolesanın Fiziksel Büyüme, Cinsel ve Psikososyal Gelişimi” Yatay Program**

ÖNERİLEN					
Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı	Disiplin(ler)	Eğitim Yöntemi	Ölçme / Değerlendirme	Eğitim Ortamı	Araç - Gereç
Klinik öncesi dönem	-Anatomi -Fizyoloji -Adolesan -Pediatri -Psikiyatri -Kadın Doğum -Üroloji -Ortopedi	-PDÖ -Sunum -Tartışma -Vaka -Simüle hasta -Uygulama	-ÇST -OSCE	-Fakülte -Klinik beceri lab	-Data projektör/ Tepegöz -Saydam / pps -Maket /Model -Resimli rehberler -CD
Klinik dönemi	-Adolesan -Pediatri -Psikiyatri -Kadın Doğum -Üroloji -Ortopedi	-Sunum -Tartışma -Vaka -Uygulama	-ÇST -Vakaya dayalı değerlendirme	-Klinik	-Data projektör/ Tepegöz -Saydam / pps -Resimli rehber

PDÖ: Probleme Dayalı Öğrenme

ÇST: Çoktan Seçmeli Test

OSCE: Objective Structured Clinical Exam (Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav)(YOKS)



## **Konu: Gençlerin Cinselliği**

**Amaç:** Tıp Fakültesi eğitiminin sonunda öğrenciler, cinselliği konuşabilecek ve gençlerin cinsellik görüşleri hakkında duyarlı bir tutum geliştireceklerdir.

### **ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

#### **Tıp öğrencileri, klinik öncesi dönemin sonunda:**

1. Norm ve değerler” kavramlarının tanımını, anlamını ve önemini söyleyebilmeli
2. Ulusal ve evrensel, cinsellikle ilgili norm ve değerlerin farkına varabilmeli
3. Cinselliği konuşabilmeli
4. Gençlerle cinsellik kavramını tartışabilmeli
5. Gençlerin cinselliğine ilişkin kendi norm ve değerlerinin farkına varabilmeli ve anlayabilmeli
6. Ön yargısız, destekleyici, gençlerin üreme ve cinsel haklarına saygılı bir tutum kazanabilmeli
7. Toplumlarda cinselliği yaşama boyutları ve bunu etkileyen faktörleri açıklayabilmeli
8. Cinsellikle ilgili temel kavramların tanımlarını söyleyebilmeli
  - a. Mastürbasyon
  - b. Bekaret
  - c. Fahişelik
  - d. Zorla evlendirme
  - e. Kız çocukların sünneti
  - f. CYBE
  - g. Kontraseptifler
  - h. Cinsel sorunlar
  - i. Toplumsal cinsiyet ve kimlik
  - j. Cinsel taciz, cinsel istismar ve cinsel şiddet
  - k. Cinsel eğitim
  - l. Homoseksüalite-homofobi
  - m. Sünnet

**Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. Herhangi bir nedenle başvuran gençlerle klinikte cinselliği konuşabilmeli
2. Başvuran gençlere ön yargısız, destekleyici, saygılı bir tutum içinde davranabilmeli

**Tıp öğrencileri, intörnlük döneminin sonunda:**

1. Başvuran gençlerle iletişim krallarına göre davranabilmeli
2. Kendi değerlerinin farkında olabilmeli
3. Herhangi bir nedenle başvuran gençlerle klinikte cinselliği konuşabilmeli, cinsellik konusundaki görüşlerini tartışabilmeli
4. Başvuran gençleri, gereksinimlerine göre yönlendirebilmeli

**“Gençlerin Cinselliği” Yatay Program**

<b>ÖNERİLEN</b>					
<b>Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı</b>	<b>Disiplin(ler)</b>	<b>Eğitim Yöntemi</b>	<b>Ölçme / Değerlendirme</b>	<b>Eğitim Ortamı</b>	<b>Araç - Gereç</b>
Klinik öncesi dönem	-Adolesan Psikiyatrisi -Psikiyatri -Adolesan -Pediatri -Kadın Doğum -Üroloji -Çocuk Psikiyatrisi	-PDÖ -Sunum -Grup çalışması -Tartışma -Vaka -Oyunlaştırma -Simüle hasta -Uygulama	-ÇST -OSCE	-Fakülte -İletişim beceri lab	-Data projektör/ Tepegöz -Saydam / pps -Resimli rehberler -Öğrenme rehberleri -CD
Klinik dönem	-Adolesan -Pediatri -Psikiyatri -Kadın Doğum -Üroloji -Çocuk Psikiyatrisi	-Sunum -Tartışma -Vaka -Uygulama	-ÇST -Vakaya dayalı değerlendirme -Tutum ölçer	-Klinik	-Data projektör Tepegöz -Saydam / pps -Resimli rehber
İntörnlik dönemi	-Tüm klinik disiplinler -(Dermatoloji -Ortopedi -Kadın Doğum -Üroloji -Adolesan Psikiyatrisi -Psikiyatri -Adolesan -Halk sağlığı -Pediatri	-Uygulama	-Vakaya dayalı değerlendirme -Tutum ölçer	-Klinik	-Vaka tartışmaları

PDÖ: Probleme Dayalı Öğrenme ÇST: Çoktan Seçmeli Test

OSCE: Objective Structured Clinical Exam (Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav)(YOKS)

**Konu: Gençlerin Cinsel ve Üreme Hakları**

**Amaç:** Tıp Fakültesi eğitiminin sonunda öğrenciler, gençlerin cinsel ve üreme haklarına saygılı tutum kazanacaklardır.

**ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

**Tıp öğrencileri, klinik öncesi dönemin sonunda:**

1. Uluslararası Aile Planlaması Federasyonu tarafından gençler için belirlenen “Gençlerin Cinsel ve Üreme Haklarını” açıklayabilmeli
2. Gençlerin cinsel ve üreme haklarına ulaşmada karşılaştıkları engelleri tartışabilmeli
3. Gençlerin cinsel ve üreme haklarına ulaşması için yapılması gerekenleri tartışabilmeli
4. Gençlerin cinsel ve üreme haklarına saygılı bir tutum kazanmalı
5. Gençlerin cinsel ve üreme haklarının savunuculuğunu yapabilmeli
6. Gençlerin cinsel ve üreme haklarının korunması açısından “iyi rol modeli” olabilmeli
7. Yasal düzenlemeleri (evlenme yaşı, Türkiye’deki durum v.b.) açıklayabilmeli
8. Evlilik öncesi değerlendirme ile ilgili güncel uygulamaları sayabilmeli

**Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda,**

1. Gençlerin cinsel ve üreme haklarına saygılı bir tutum kazanmalı
2. Gençlerin cinsel ve üreme haklarının savunuculuğunu yapabilmeli
3. Gençlerin cinsel ve üreme haklarının korunması açısından “iyi rol modeli” olabilmeli

**Tıp öğrencileri intörnlük döneminin sonunda,**

1. Türkiye’de gençlerin üreme ve cinsel sağlık durumlarını açıklayabilmeli
2. Sağlık kuruluşlarında “Genç Dostu Sağlık Hizmetleri” için kriterleri sıralayabilmeli
3. Gençlerin cinsel ve üreme haklarını ve bu haklara ulaşmalarında karşılaştıkları engelleri ve sağlık kuruluşları düzeyinde çözüm önerilerini tartışabilmeli
4. Gençlerin sağlık hizmet kullanımında karşılaştıkları engelleri ve engellerin ortadan kaldırılmasına yönelik yapılması gerekenleri tartışabilmeli

**“Gençlerin Cinsel ve Üreme Hakları” Yatay Program**

ÖNERİLEN					
Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı	Disiplin(ler)	Eğitim Yöntemi	Ölçme / Değerlendirme	Eğitim Ortamı	Araç - Gereç
Klinik öncesi dönemde	-Adolesan -Psikiyatri -Halk Sağlığı -Adli Tıp -Pediatri -Kadın Doğum -Üroloji	-PDÖ -Sunum -Grup çalışması -Tartışma -Vaka -Oyunlaştırma -Simüle hasta -Uygulama	-ÇST -OSCE	-Fakülte -İletişim beceri lab	-Data projektör/ Tepegöz -Saydam / pps -Resimli rehberler -Öğrenme rehberleri -CD
Klinik döneminde	-Adolesan -Psikiyatri -Halk Sağlığı -Adli Tıp -Pediatri -Kadın Doğum -Üroloji	-Sunum -Tartışma -Vaka -Uygulama	-ÇST -Vakaya dayalı değerlendirme -Tutum ölçer	-Klinik	-Data projektör/ Tepegöz -Saydam / pps -Resimli rehber
İntörnlük döneminde	-Halk Sağlığı -Pediatri -Kadın Doğum -Psikiyatri	-Sunum -Tartışma -Vaka -Uygulama -Araştırma -Proje: (Bilgilendirme etkinliği)	-Proje raporu	-Saha	Data projektör/ Tepegöz Saydam / pps Resimli rehberler Öğrenme rehberleri CD

PDÖ: Probleme Dayalı Öğrenme ÇST: Çoktan Seçmeli Test

OSCE: Objective Structured Clinical Exam (Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav)(YOKS)

**Konu : Gençlerin Cinsel Ve Üreme Sağlığı Gereksinimleri**

**Amaç:** Tıp Fakültesi eğitiminin sonunda öğrenciler, gençlerin cinsel sağlık ve üreme sağlığı gereksinimleri hakkında farkındalık kazanacaklardır.

**ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

**Tıp öğrencileri, klinik öncesi dönemin sonunda:**

1. Eğitim/bilgi, hizmet, aile/toplum düzeyinde gençlerin cinsel sağlık/üreme sağlığı gereksinimlerini söyleyebilmeli
2. Psikososyal ve kültürel gereksinimleri içerecek şekilde gençlerin cinsel ve üreme sağlığı gereksinimlerini tanımlayabilmeli
3. Birinci basamak sağlık kuruluşları düzeyinde gençlerin cinsel sağlık/üreme sağlığı gereksinimlerini belirleyebilmeli
4. Gençlerin cinsel ve üreme sağlığı ile ilgili "risksiz davranışları" açıklayabilmeli
5. Gençlerin cinsel sağlık/üreme sağlığı gereksinimlerin belirlenmesinin birinci basamak sağlık kuruluşlarının hizmet sunumu üzerindeki etkilerini açıklayabilmeli

**Tıp öğrencileri, intörnlük döneminin sonunda:**

1. Birinci basamak sağlık kuruluşları düzeyinde gençlerin cinsel sağlık/üreme sağlığı gereksinimlerini ve çözüm yaklaşımlarını sayabilmeli
2. Birinci basamak sağlık kuruluşları düzeyinde gençlere "gençlik döneminin CSÜS sorunları ve çözümleri" ile ilgili bilgilendirme/danışmanlık (bireysel ve grup bazında) yapabilmeli

„Gençlerin Cinsel Ve Üreme Sağlığı Gereksinimleri” Yatay Program

ÖNERİLEN					
Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı	Disiplin(ler)	Eğitim Yöntemi	Ölçme / Değerlendirme	Eğitim Ortamı	Araç - Gereç
Klinik öncesi dönemde	-Adolesan Psikiyatrisi -Adolesan -Psikiyatri -Pediatri -Kadın Doğum -Üroloji	-PDÖ -Sunum -Grup çalışması -Tartışma -Vaka -Simüle hasta -Uygulama	-ÇST -OSCE	-Fakülte	-Data projektör/ Tepegöz -Saydam /pps -Resimli rehberler -Öğrenme rehberleri -CD
İntörnlük döneminde	-Halk Sağlığı -Tüm klinik disiplinler: -Dermatoloji -Ortopedi -Kadın Doğum -Üroloji -Adolesan Psikiyatrisi -Psikiyatri -Adolesan -Pediatri	-Sunum -Grup çalışması -Tartışma -Vaka	-Proje Raporu	-Saha -Okullar	-Data projektör/ Tepegöz -Saydam /pps -Kağıt tahtası -Renkli kağıt ve kalem -CD -Poster -Broşür

PDÖ: Probleme Dayalı Öğrenme ÇST: Çoktan Seçmeli Test

OSCE: Objective Structured Clinical Exam (Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav)(YOKS)

## **Konu : Gençlerde Sık Görülen Üreme Sağlığı Sorunları**

**Amaç:** Tıp Fakültesi eğitiminin sonunda öğrenciler, gençlerde sık görülen sağlık sorunları hakkında bilgi kazanacak, kendi kendine meme ve testis muayenesi yapabilecek ve yapmayı öğretebilecektir.

### **ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

#### **Tıp öğrencileri, klinik öncesi dönemin sonunda:**

1. Gençlerde en sık görülen üreme ve cinsel sağlık sorunlarını sıralayabilmeli ve bu sorunlara yaklaşımın özelliklerini açıklayabilmeli (öykü+inspeksiyon+palpasyon+lab/tanı/tedavi/sevk)
2. Menstruasyon döngüsünü (vajinal akıntının ovulasyon dönemine göre değişmesini) izleyebilmeli
3. Gençlerin bedeninde olan fizyolojik değişiklikleri izleyebilmeli
4. Gençlerde sık görülen aşağıdaki sorunları (semptom, bulgu, ayırıcı tanı, erken tanı, tedavi, izlem ve sevk kriterleri) açıklayabilmeli;
  - Memeye ait sorunlar ve hastalıklar
  - Menstruasyon düzenini takip edebilmeli (akıntıdaki değişiklikleri izleyebilmeli)
  - Menstrüel siklus sorunları (premenstrüel sendrom, disfonksiyonel kanama, dismenore)
  - Testis, skrotum ve spermatik kord hastalıkları
5. Kendi kendine meme muayenesi yapabilmeli
6. Kendi kendine meme muayenesi ile normal ve patolojik bulguları ayırt edebilmeli
7. Kendi kendine testis muayenesi yapabilmeli
8. Kendi kendine testis muayenesi ile normal ve patolojik bulguları ayırt edebilmeli



**Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. Herhangi bir nedenle başvuran her adolesana meme muayenesi yapabilmeli
2. Herhangi bir nedenle başvuran her adolesana kendi kendine meme muayenesi yapabilmeyi öğretebilmeli
3. Herhangi bir nedenle başvuran her adolesana testis muayenesi yapabilmeli
4. Herhangi bir nedenle başvuran her adolesana kendi kendine testis muayenesi yapabilmeyi öğretebilmeli
5. Sık görülen memeye ait sorunların ayırıcı tanısını yapabilmeli, izlem ve sevk kriterlerine göre izleyip-sevkedebilmeli
6. Sık görülen menstrüel siklus sorunlarının (premenstrüel sendrom, disfonksiyonel kanama, dismenore) ayırıcı tanısını yapabilmeli, izlem ve sevk kriterlerine göre izleyip-sevkedebilmeli
7. Sık görülen testis, skrotum ve spermatik kord hastalıklarının ayırıcı tanısını yapabilmeli, izlem ve sevk kriterlerine göre izleyip-sevkedebilmeli

**“Gençlerde Sık Görülen Üreme Sağlığı Sorunlar” Yatay Program**

<b>ÖNERİLEN</b>					
<b>Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı</b>	<b>Disiplin(ler)</b>	<b>Eğitim Yöntemi</b>	<b>Ölçme / Değerlendirme</b>	<b>Eğitim Ortamı</b>	<b>Araç - Gereç</b>
Klinik öncesi dönemde	-Adolesan Psikiyatrisi -Adolesan -Psikiyatri -Pediatri -Kadın Doğum -Üroloji	-PDÖ -Sunum -Grup çalışması -Tartışma -Vaka -Simüle hasta -Uygulama	-ÇST -OSCE	-Fakülte -Klinik beceri lab	-Data projektör/ Tepegöz -Saydam /pps -Resimli rehberler -Öğrenim rehberleri -Model/maket -CD
Klinik dönemde	-Tüm klinik disiplinler: -Adolesan -Kadın Doğum -Üroloji -Genel Cerrahi -Adolesan Psikiyatrisi -Psikiyatri -Pediatri -Halk Sağlığı	-Sunum -Grup çalışması -Tartışma -Vaka -Uygulama	-ÇST -Vaka çözümleme	-Klinik	-Data projektör/ Tepegöz -Saydam /pps -Kağıt tahtası -Renkli kağıt ve kalemler -Resimli rehberler -Öğrenim rehberleri -CD -Poster -Broşür

PDÖ: Probleme Dayalı Öğrenme ÇST: Çoktan Seçmeli Test

OSCE: Objective Structured Clinical Exam (Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav)(YOKS)

**Konu : Gençlerde Sık Görülen Sistem Hastalıkları**

**Amaç:** Tıp Fakültesi eğitiminin sonunda öğrenciler, gençlerde sık görülen sağlık sorunları ve yaklaşım (CSÜS hariç, diğer) hakkında bilgi ve tanı-tedavi-sevk edebilme becerisi kazanacaktır.

**ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

**Tıp öğrencileri, klinik öncesi dönemin sonunda:**

1. Gençlerde en sık görülen kas-iskelet sistemi hastalıklarının
  - a. Semptom ve bulgularını sayabilmeli
  - b. Tanı ve tedavisini tartışabilmeli
  - c. Sevk kriterleri ve basamaklarını sıralayabilmeli
2. Gençlerde en sık görülen cilt hastalıklarının
  - a. Semptom ve bulgularını sayabilmeli
  - b. Tanı ve tedavisini tartışabilmeli
  - c. Sevk kriterleri ve basamaklarını sıralayabilmeli
3. Gençlerde en sık görülen endokrin sistemi hastalıklarının
  - a. Semptom ve bulgularını sayabilmeli
  - b. Tanı ve tedavisini tartışabilmeli
  - c. Sevk kriterleri ve basamaklarını sıralayabilmeli
4. Gençlerde en sık görülen psikososyal hastalıklarının
  - a. Semptom ve bulgularını sayabilmeli
  - b. Tanı ve tedavisini tartışabilmeli
  - c. Sevk kriterleri ve basamaklarını sıralayabilmeli

**Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. Gençlerde en sık görülen kas-iskelet sistemi hastalıklarını
  - a. Öykü + fizik muayene ve basit laboratuvar tetkilerini yorumlayıp değerlendirebilmeli (tedaviye yönlendirebilmeli, sevk edebilmeli)
  - b. Koruyucu önlemlerini öğretebilmeli
2. Gençlerde en sık görülen cilt hastalıklarını
  - a. Öykü + fizik muayene ve basit laboratuvar tetkilerini yorumlayıp değerlendirebilmeli (tedaviye yönlendirebilmeli, sevk edebilmeli)
  - b. Koruyucu önlemlerini öğretebilmeli
3. Gençlerde en sık görülen endokrin sistemi hastalıklarını
  - a. Öykü + fizik muayene ve basit laboratuvar tetkilerini yorumlayıp değerlendirebilmeli (tedaviye yönlendirebilmeli, sevk edebilmeli)
  - b. Koruyucu önlemlerini öğretebilmeli
4. Gençlerde en sık görülen psikososyal hastalıkları
  - a. Öykü + fizik muayene ve basit laboratuvar tetkilerini yorumlayıp değerlendirebilmeli (tedaviye yönlendirebilmeli, sevk edebilmeli)
  - b. Koruyucu önlemlerini öğretebilmeli

**“Gençlerde Sık Görülen Sistem Hastalıkları“ Yatay Program**

<b>ÖNERİLEN</b>					
<b>Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı</b>	<b>Disiplin(ler)</b>	<b>Eğitim Yöntemi</b>	<b>Ölçme / Değerlendirme</b>	<b>Eğitim Ortamı</b>	<b>Araç - Gereç</b>
Klinik öncesi dönemde	-Ortopedi -Endokrinoloji -Dermatoloji -Adolesan Psikiyatrisi -Adolesan -Psikiyatri	-PDÖ -(Sunum) -Grup çalışması -Vaka -Simüle hasta -Uygulama	-ÇST -OSCE	-Fakülte -Klinik beceri lab	-Data projektör/ Tepegöz -Saydam /pps -Resimli rehberler -Öğrenim rehberleri -Model/maket -CD
Klinik döneminde	-Adolesan -Ortopedi -Endokrinoloji -Dermatoloji -Adolesan Psikiyatrisi -Psikiyatri	-Sunum -Grup çalışması -Tartışma -Vaka -Uygulama	-ÇST -Vaka çözümleme	-Klinik	-Data projektör/ Tepegöz -Saydam /pps -Kağıt tahtası -Renkli kağıt ve kalemler -Resimli rehberler -Öğrenim rehberleri -CD -Poster -Broşür

PDÖ: Probleme Dayalı Öğrenme ÇST: Çoktan Seçmeli Test

OSCE: Objective Structured Clinical Exam (Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav)(YOKS)

**Konu: Gençlerle İletişim ve Danışmanlık Teknikleri**

**Amaç:** Tıp Fakültesi eğitiminin sonunda öğrenciler, gençlerle iletişim ve danışmanlık konularında bilgi ve beceri kazanacaklardır.

**ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

**Tıp öğrencileri, klinik öncesi dönemin sonunda:**

1. Gençlerle iletişimde sözel unsurları tanımlayabilmeli
2. Gençlerle iletişimde sözel olmayan unsurları tanımlayabilmeli
3. Gençlerle iletişim kurma kurallarını tanımlayabilmeli
4. Gençlerle iletişim kurabilmeli ve danışmanlık yapabilmeli
5. Gençlerin üreme ve kişilik haklarına saygılı, ön yargısız, destekleyici tutum kazanmalı

(Not: Genel danışmanlık, genel iletişim, üreme haklarına ilişkin temel bilgileri başka oturumlarda alacağından burada yer verilmemiştir.)

**Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. Herhangi bir nedenle başvuran tüm gençlere, gençlerin üreme ve kişilik haklarına saygılı, ön yargısız-nötr, destekleyici tutumla, gençlerle iletişim kurabilmeli, danışmanlık yapabilmeli

**Tıp öğrencileri, intörnlük döneminin sonunda:**

1. Herhangi bir nedenle başvuran tüm gençlere, gençlerin üreme ve kişilik haklarına saygılı, ön yargısız-nötr, destekleyici tutumla, gençlerle iletişim kurabilmeli, danışmanlık yapabilmeli

**“Gençlerle İletişim ve Danışmanlık Teknikleri” Yatay Program**

ÖNERİLEN					
Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı	Disiplin(ler)	Eğitim Yöntemi	Ölçme / Değerlendirme	Eğitim Ortamı	Araç - Gereç
Klinik öncesi dönemde	-Adolesan Psikiyatrisi -Adolesan Psikiyatri -Aile Hekimliği -Halk Sağlığı -Ortopedi -Endokrinoloji -Dermatoloji	-PDÖ -(Sunum) -Demonstrasyon -Koçluk -Simüle hasta -Uygulama -Grup çalışması -Vaka	-ÇST -OSCE	-Fakülte -Klinik beceri lab	-Data projektör/ Tepegöz -Saydam /pps -Resimli rehberler -Öğrenim rehberleri -Model/maket -CD
Klinik dönemde	-Adolesan Ortopedi -Endokrinoloji -Dermatoloji -Adolesan Psikiyatrisi -Psikiyatri -(Adolesan ile karşılaşılan tüm disiplinler)	-(Sunum) -Uygulama -Vaka -Tartışma	-ÇST -Mesleki performans değerlendirmesi -Vaka çözümlene	-Klinik	-Data projektör/ Tepegöz -Saydam /pps -Kağıt tahtası -Renkli kağıt ve kalemler -Resimli rehberler -Öğrenim rehberleri -CD -Poster /Broşür
İntörnlük döneminde	-Tüm disiplinler (adolesan ile karşılaşılan)	-Uygulama -Vaka -Tartışma	-Mesleki performans değerlendirmesi	-Klinik	-Resimli rehberler -Öğrenim rehberleri -Poster / Broşür

PDÖ: Probleme Dayalı Öğrenme ÇST: Çoktan Seçmeli Test

OSCE: Objective Structured Clinical Exam (Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav)(YOKS)

## **Konu : Gençlere Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Danışmanlığı**

**Amaç:** Tıp Fakültesi eğitiminin sonunda öğrenciler, gençlerle cinsel sağlık ve üreme sağlığı ile ilgili en riskli konulara yaklaşım konusunda danışmanlık konularında bilgi ve beceri kazanacaklardır.

### **ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

#### **Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. Gençlere doğurganlık bilinci kazandırabilmeli (Menstruasyon döngüsünü, vajinal akıntının ovulasyon dönemine göre değişmesini izlemeyi öğretebilmeli)
2. Gençlere kontraseptif danışmanlığı yapabilmeli;
  - a. Gençlerin güvenle kullanabilecekleri kontraseptif yöntemleri sayabilmeli
  - b. Gençlerin güvenle kullanabilecekleri kontraseptif yöntemleri için yönetime özel danışmanlık yapabilmeli
  - c. Gençlerin güvenle kullanabilecekleri kontraseptif yöntemlerin izlem danışmanlığını yapabilmeli
  - d. Acil kontrasepsiyon yöntemleri için yönetime özel danışmanlık yapabilmeli
3. “İstenmeyen gebelik” ile karşılaşmış gençlere;
  - a. Doğru yaklaşımda bulunabilmeli
  - b. Öykü alabilmeli
  - c. Danışmanlık verebilmeli
  - d. Gençlerin gebeliklerindeki (istenen ve istenmeyen gebeliklerdeki) yasal yükümlülükleri –özellikle yaş- açıklayabilmeli
4. Genç gebelere danışmanlık yapabilmeli;
  - a. Adolesan ve gençlik dönemlerindeki gebelikler sırasında karşılaşılabilecek sağlık sorunlarını sıralayabilmeli
  - b. Gebelik izlemleri sırasında karşılaşılabilecek sağlık sorunları hakkında gençlere bilgi verebilmeli
  - c. Gebelik izlemleri sırasında gebeliğin sağlıklı geçmesi için danışmanlık yapabilmeli
5. Gençlere cinsel yolla bulaşan hastalıklar ile ilgili danışmanlık yapabilmeli;
  - a. Cinsel yolla bulaşan enfeksiyonları tanımlayabilmeli
  - b. Cinsel yolla bulaşan enfeksiyonların isimlerini sıralayabilmeli
  - c. Cinsel yolla bulaşan enfeksiyonların belirti ve bulgularını sıralayabilmeli
  - d. Cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlara yakalanma risklerini belirleyebilmeli
  - e. Kendi önyargı ve tutumlarının farkına varabilmeli
  - f. CYBE/HIV/AIDS’in önlenmesindeki temel ilkeleri sayabilmeli
  - g. CYBE/HIV/AIDS’in önlenmesinde hasta eğitiminin özelliklerini sayabilmeli



- h. Kondom kullanmanın CYBE/HIV/AIDS'i önlemedeki önemini açıklayabilmeli
  - i. Erkek ve kadın kondomunun özelliklerini ve kullanmanın yararlarını sayabilmeli
  - j. Kadın ve erkek kondomu takılmasını maket üzerinde gösterebilmeli
  - k. Cinsel yolla bulaşan enfeksiyonun kişinin yaşamı üzerindeki etkilerini fark edebilmeli
  - l. CYB enfeksiyonunun kişinin cinsel yaşamı üzerindeki etkisinin farkına varabilmeli
  - m. CYBE olan bir kişiye danışmanlık hizmeti verebilmeli
6. Gençlerin üreme ve kişilik haklarına saygılı, ön yargısız, destekleyici tutum kazanmalı

(Not: Genel danışmanlık, genel iletişim, üreme haklarına ilişkin temel bilgileri başka oturumlarda alacağından burada yer verilmemiştir.)

**Tıp öğrencileri, intörnlük döneminin sonunda:**

1. Herhangi bir nedenle başvuran tüm gençlere, gençlerin üreme ve kişilik haklarına saygılı, ön yargısız, destekleyici tutumla, gençlerle iletişim kurabilmeli, danışmanlık yapabilmeli

**“Gençlere Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Danışmanlığı” Yatay Program**

<b>ÖNERİLEN</b>					
<b>Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı</b>	<b>Disiplin(ler)</b>	<b>Eğitim Yöntemi</b>	<b>Ölçme / Değerlendirme</b>	<b>Eğitim Ortamı</b>	<b>Araç - Gereç</b>
Klinik dönemde	-Adolesan Psikiyatrisi -Adolesan -Psikiyatri -Aile Hekimliği -Halk Sağlığı -Kadın Doğum -Enfeksiyon	-PDÖ -(Sunum) -Demonstrasyon -Koçluk -Simüle hasta -Uygulama -Grup çalışması -Vaka	-ÇST -Yeterliğe dayalı değerlendirme	-Klinik	-Data projektör/ Tepegöz -Saydam /pps -Resimli rehberler -Öğrenim rehberleri -Model/maket -CD
İntörnlük döneminde	-(Adolesan ile karşılaşılan tüm disiplinler)	(Sunum) Uygulama Vaka Tartışma	-Vaka çözümlleme	-Saha (İstenmeyen gebeliklerin sonlandırılması hizmeti verilen üniteler, gençlik danışma merkezleri v.b.)	-Resimli rehberler -Öğrenim rehberleri -CD -Poster /Broşür

PDÖ: Probleme Dayalı Öğrenme ÇST: Çoktan Seçmeli Test

## Konu : Gençler İçin Riskli Davranışlar ve Sağlığın Geliştirilmesi

**Amaç:** Tıp Fakültesi eğitiminin sonunda öğrenciler, güvenli davranışın önemini açıklayabilmeli, güvenli davranışın gelişme sürecini “karar verme bilinci”ni tanımlayabilmeli, gençler için riskli davranışları ve sağlığın geliştirilmesi hakkında bilgi ve beceri kazanacaklar, “iyi rol modeli” olabileceklerdir.

### ÖĞRENİM HEDEFLERİ:

#### Tıp öğrencileri, klinik öncesi dönemin sonunda:

1. Gençler için güvenli davranış geliştirme sürecini açıklayabilmeli
2. Gençlere kazandırılacak “güvenli davranış” tartışabilmeli
3. Gençler için riskli davranışları tanımlayabilmeli ve sıralayabilmeli
4. Gençlerde tütün kullanımını
  - a. Tanımlayabilmeli
  - b. Nedenlerini tartışabilmeli
  - c. Çözüm önerilerini tartışabilmeli
  - d. Koruyucu “sağlığın geliştirilmesi” yaklaşımını uygulayıp-uygulatabilmeli
  - e. Bırakma/televa yaklaşımaları hakkında bilgi sahibi olmalı
5. Gençlerde alkol kullanımını
  - a. Tanımlayabilmeli
  - b. Nedenlerini tartışabilmeli
  - c. Çözüm önerilerini tartışabilmeli
  - d. Koruyucu “sağlığın geliştirilmesi” yaklaşımını uygulayıp-uygulatabilmeli,
  - e. Bırakma/televa yaklaşımaları hakkında bilgi sahibi olmalı,
6. Gençlerde madde kullanımını
  - a. Tanımlayabilmeli
  - b. Nedenlerini tartışabilmeli
  - c. Çözüm önerilerini tartışabilmeli
  - d. Koruyucu “sağlığın geliştirilmesi” yaklaşımını uygulayıp-uygulatabilmeli
  - e. Bırakma/televa yaklaşımaları hakkında bilgi sahibi olmalı
7. Gençlerde yaralanma (kasıtlı ve kasıtsız) nedenleri, yarattığı sağlık sorunlarını ve çözüm önerilerini tartışabilmeli
8. Gençlerde şiddet, cinsel şiddet, cinsel istismarın nedenleri, yarattığı sağlık sorunlarını ve çözüm önerilerini tartışabilmeli
9. Gençlerde şiddet, cinsel şiddet, cinsel istismarın önlenmesi için bireysel ve toplumsal boyutta yapılacakları sayabilmeli

10. Gençlere kazandırılması gereken güvenli davranışlar
11. Gençlere kazandırılması gereken kişisel hijyen konularını tartışabilmeli
12. Gençlere kazandırılması gereken kişisel fizik aktivite konularını tartışabilmeli
13. Gençlere kazandırılması gereken kişisel sağlıklı beslenme konularını tartışabilmeli
14. Gençlerde sık görülen beslenme sorunlarının (anemi, vitamin-mineral eksiklikleri, obesite, blumia v.b.)
  - a. Semptom ve bulgularını sayabilmeli
  - b. Tanı ve tedavisini tartışabilmeli
  - c. Sevk kriterleri ve basamaklarını sıralayabilmeli
  - d. Yaygınlığını, sıklığını söyleyebilmeli
  - e. Koruyucu yaklaşımı (bireysel ve toplumsal düzeyde) tartışabilmeli
15. Destekleyici: cesaretlendirici: sabırlı: mahremiyete özenli: sağlıklı olmaya yatırımın bilincinde: cinsiyetler arası hakkaniyete duyarlı bir tutum kazanmalı
16. Gençlerin riskli davranışlarının önlenmesi, sağlığın geliştirilmesi konusunda “iyi rol modeli” olabilmeli

**Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. Herhangi bir nedenle başvuran tüm gençlere, gençlerin üreme ve kişilik haklarına saygılı, ön yargısız-nötr, destekleyici tutumla, gençlerle iletişim kurabilmeli, danışmanlık yapabilmeli
2. Gençlerin riskli davranışlarının önlenmesi, sağlığın geliştirilmesi konusunda “iyi rol modeli” olabilmeli

**Tıp öğrencileri, intörnlük döneminin sonunda:**

1. Herhangi bir nedenle başvuran tüm gençlere, gençlerin üreme ve kişilik haklarına saygılı, ön yargısız, destekleyici tutumla, gençlerle iletişim kurabilmeli, danışmanlık yapabilmeli
2. Gençlerin riskli davranışlarının önlenmesi, sağlığın geliştirilmesi konusunda “iyi rol modeli” olabilmeli

**“Gençlerin Risk Alma Davranışları ve Sağlığın Geliştirilmesi” Yatay Program**

<b>ÖNERİLEN</b>					
<b>Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı</b>	<b>Disiplin(ler)</b>	<b>Eğitim Yöntemi</b>	<b>Ölçme / Değerlendirme</b>	<b>Eğitim Ortamı</b>	<b>Araç - Gereç</b>
Klinik öncesi dönemde	-Adolesan Psikiyatrisi -Adolesan -Psikiyatri -Aile Hekimliği -Halk Sağlığı -Adli Tıp	-PDÖ -(Sunum) -Demonstrasyon -Koçluk -Simüle hasta -Uygulama -Grup çalışması -Vaka	-ÇST -OSCE	-Fakülte -İletişim beceri lab -Klinik beceri lab	-Data projektör/ Tepegöz -Saydam /pps -Resimli rehberler -Öğrenim rehberleri -Model/maket -CD
Klinik dönemde	-Adolesan Psikiyatrisi -Adolesan -Psikiyatri -Aile Hekimliği -Halk Sağlığı -Kadın Doğum -Enfeksiyon -Adli Tıp	-(Sunum) -Demonstrasyon -Koçluk -Uygulama -Vaka	-ÇST -Yeterliğe dayalı değerlendirme	-Klinik	-Data projektör/ Tepegöz -Saydam /pps -Resimli rehberler -Öğrenim rehberleri
İntörnlük döneminde	- (Adolesan ile karşılaşılan tüm disiplinler)	-(Sunum) -Uygulama -Vaka -Tartışma	-Mesleki performans değerlendirmesi -Vaka çözümleme	-Klinik -Saha (İstenmeyen gebelik hizmeti verilen üniteler, gençlik danışma merkezleri v.b.)	-Resimli rehberler -Öğrenim rehberleri -CD -Poster /Broşür

PDÖ: Probleme Dayalı Öğrenme ÇST: Çoktan Seçmeli Test

OSCE: Objective Structured Clinical Exam (Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav)(YOKS)

## **Konu: Adolesan Döneminde Bağışıklama**

**Amaç::** Tıp fakültesi eğitimi sonunda, öğrenciler, adolesan dönemde uygulanması gereken aşıları sayabilecek ve uygulayabileceklerdir.

### **ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

#### **Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. Adolesan yaş grubunda aşı ile korunulabilen hastalıkları sayabilmeli
2. Adolesan yaş grubunda aşı ile korunulabilen hastalıkların bulgularını ve semptomlarını sayabilmeli
3. Adolesan yaş grubunda aşı ile korunulabilen hastalıklardan “korunma” /koruyucu sağlık yaklaşımının bilincinde olmalı
4. Adolesan yaş grubunda uygulanan ulusal aşı takvimini sayabilmeli
5. Adolesan yaş grubunda uygulanan ulusal aşı takvimindeki aşuların saklanma/depolama v.b. lojistiğini açıklayabilmeli
6. Adolesan yaş grubunda uygulanan ulusal aşı takvimindeki aşuların kontrendikasyonlarını sayabilmeli
7. Adolesan yaş grubunda uygulanan ulusal aşı takvimindeki aşuların uygulanma (doz, uygulama zamanı, yeri, şekli, rapel sayısı v.b.) özelliklerini ayrıntısı ile sayabilme
8. “Kaçırılmış fırsatlar”ı önleme yaklaşımlarını bilmeli
9. Adolesan yaş grubunda uygulanan ulusal aşı takvimindeki aşuların kayıt ve bildirimini bilmeli (aşı kartı, Form 012B, Form 013)
10. Adolesan yaş grubunun ulusal aşı takvimine göre gereken aşıları doğru olarak yapabilmeli
11. Adolesan yaş grubunun ulusal aşı takvimine göre yapılan aşıları doğru-tam-zamanında kayıt ve bildirimini yapabilmeli
12. Kendi aşı takvimini değerlendirip, varsa eksik aşılarını tamamlamalı

#### **Tıp öğrencileri, intörnlük döneminin sonunda:**

1. Karşılaştığı her adolesan yaş grubundaki başvuranın aşılarını sorgulayabilmeli
2. Varsa karşılaştığı her bir adolesan başvuranın aşılarını yapabilmeli
3. Aşıları soğuk zincire dikkat ederek saklayabilmeli
4. Aşıların kayıt ve bildirimini yapabilmeli

**“Adolesan Döneminde Bağışıklama” Yatay Program**

<b>ÖNERİLEN</b>					
<b>Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı</b>	<b>Disiplin(ler)</b>	<b>Eğitim Yöntemi</b>	<b>Ölçme / Değerlendirme</b>	<b>Eğitim Ortamı</b>	<b>Araç - Gereç</b>
Klinik dönemde	-Pediatri -Adolesan -Acil Tıp	-Sunum -Demonstrasyon -Koçluk -Vaka -Oyunlaştırma -Uygulama	-ÇST -Yeterliğe dayalı değerlendirme -Vakaya dayalı çözümlenme	-Klinik	-Data projektör/ Tepegöz -Saydam /pps -Öğrenim rehberleri
İntörnlük döneminde	-Tüm bölümler	-Uygulama	-İntörn dosyasının değerlendirilmesi	-Klinik -Sağlık Ocağı /AÇSAP	-Poster -Duvar ilanları -İntörn dosyası

ÇST: Çoktan Seçmeli Test

# **İLERİ YAŞ CİNSEL SAĞLIK VE ÜREME SAĞLIĞI SORUNLARI**



## **KONU: İleri Yaş Cinsel Sağlık/Üreme Sağlığı Sorunları**

### **1.1. Menopoz/Andropoz Dönemi Sorunlarının Yönetimi**

**Amaç:** Tıp Fakültesi eğitimi sonunda öğrenciler, menopoz/andropozun tanısı, semptomların yönetimi ve bu dönemde sık rastlanan hastalıkların önlenmesi konusunda bilgi ve danışmanlık becerisi kazanacaktır.

#### **ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

##### **Tıp öğrencileri, klinik öncesi dönemin sonunda:**

1. Menopoz/Andropozun tanımını yapabilmeli
2. Erken menopoz/andropoz tanımını açıklayabilmeli
3. Menopoz/Andropozun mekanizmasını açıklayabilmeli
4. Menopoz/Andropozun cinsel sağlık ve üreme sağlığı açısından önemini açıklayabilmeli
5. Menopoz/Andropoz döneminde başta üreme organları olmak üzere vücutta meydana gelen değişiklikleri sayabilmeli
6. Menopoz/Andropoz döneminde sık rastlanan semptom ve yakınmaları sıralayabilmeli
7. Menopoz/Andropoz dönemine ait sık görülen hastalıkları sayabilmeli
8. Osteoporozun tanımını yapabilecek ve risk faktörlerini sayabilmeli
9. Osteoporozun yönetiminde ilaçla ve ilaç dışı tedavinin ilkelerini açıklayabilmeli
10. Osteoporozdan korunmanın ilkelerini ve tarama testlerini sayabilmeli
11. Hormon replasman tedavisinin ilkelerini, endikasyon ve kontrendikasyonlarını açıklayabilmeli
12. Menopoz/andropoz dönemi danışmanlığının ilkelerini sıralayabilmeli

##### **Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. Menopoz/Andropozun cinsel sağlık ve üreme sağlığı açısından önemini açıklayabilmeli
2. Menopoz/andropoz döneminde sık görülen yakınmaların tedavisini planlayabilmeli
3. Hormon replasman tedavisi için kontrendikasyonları ve riskli durumları değerlendirebilmeli
4. Osteoporozun yönetiminde ilaçla ve ilaç dışı tedavinin ilkelerini açıklayabilmeli
5. Osteoporozdan korunma konusunda danışmanlık yapabilmeli
6. Kemik yoğunluğu ölçümü taramasının ne zaman başlayacağını ve ne sıklıkla yapılacağını açıklayabilmeli
7. Sağlıklı bir menopoz/andropoz dönemi için danışmanlık verebilmeli

**Tıp öğrencileri, intörnlük döneminin sonunda:**

1. Menopoz/Andropoz döneminde sık görülen yakınmaların tedavisini planlayabilmeli
2. Hormon replasman tedavisi için kontrendikasyonları ve riskli durumları değerlendirebilmeli
3. Osteoporozdan korunma konusunda danışmanlık yapabilmeli
4. Kemik yoğunluğu ölçümünün sonuçlarını yorumlayabilmeli ve kişiyi yönlendirebilmeli
5. Sağlıklı bir menopoz/andropoz dönemi için danışmanlık yapabilmeli

## “İleri Yaşta Cinsel Sağlık/Üreme Sağlığı Sorunları” Yatay Program

### 1.1. Menopoz/Andropoz Dönemi Sorunlarının Yönetimi

ÖNERİLEN					
Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı	Disiplin(ler)	Eğitim Yöntemi	Ölçme / Değerlendirme	Eğitim Ortamı	Araç - Gereç
Klinik öncesi dönem	-Halk Sağlığı -Aile hekimliği -Kadın Doğum -Psikiyatri	-Eğitmen sunumu -Soru cevap -Vaka çalışması -PDÖ -Beyin fırtınası -Oyunlaştırma	-Klasik yazılı sınav -Boşluk doldurma -Rehberler eşliğinde performansın değerlendirilmesi	-Fakülte	-Asetat/pps -Vaka örnekleri / senaryolar -Alıştırma kağıtları
Klinik dönem	-Kadın Doğum -Fizik tedvai ve Rehabilitasyon -Psikiyatri	-Soru cevap -Vaka çalışması -PDÖ -Beyin fırtınası -Grup çalışması -Demonstrasyon -Koçluk -Oyunlaştırma	-OSCE -Rehberler eşliğinde performansın değerlendirilmesi	-Klinik beceri laboratuvarı -Hastane -Sağlık Ocağı -AÇSAP Merkezi	-Vaka örnekleri/ senaryolar -Kemik yoğunluğu ölçüme ilişkin örnek sonuçlar
İntörlük dönemi	-Kadın Doğum -Halk Sağlığı -Psikiyatri	-Vaka çalışması/ senaryolar -PDÖ -Oyunlaştırma	-OSCE -Rehberler eşliğinde performansın değerlendirilmesi	-Hastane -Sağlık Ocağı -AÇSAP Merkezi	-Vaka örnekleri/ senaryolar -Kemik yoğunluğu ölçüme ilişkin örnek sonuçlar

PDÖ: Probleme Dayalı Öğrenme OSCE: Objective Structured Clinical Exam (Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav-YOKS)

## **KONU: İleri Yaşta Cinsel Sağlık/Üreme Sağlığı Sorunları**

### **1.2. Üreme Organları Kanseri**

**Amaç:** Tıp Fakültesi eğitimi sonunda öğrenciler, üreme organları kanserlerinde risk faktörleri ve korunma stratejileri konusunda bilgi ve danışmanlık becerisi kazanacaktır.

#### **ÖĞRENİM HEDEFLERİ:**

**Tıp öğrencileri, klinik öncesi dönemin sonunda:**

1. Risk faktörü kavramını açıklayabilmeli
2. Genel olarak kanserlerdeki risk faktörlerini sayabilmeli
3. Genel olarak kanserlerde birincil, ikincil ve üçüncül koruma stratejilerini ve hedef grupları açıklayabilmeli
4. Kadınlarda üreme organları kanserleri için risk faktörlerini sayabilmeli
5. Kadınlarda en sık görülen üreme organları (over, endometriyum, serviks ve meme) kanserlerini, etiyolojide belirtilen nedenler ve risk faktörleri ile birlikte açıklayabilmeli
6. Meme, uterus, serviks ve over kanseri için ayrı ayrı olmak üzere korunma basamakları ve izlenecek stratejilerinin neler olduğunu açıklayabilmeli
7. HPV enfeksiyonlarının serviks kanseri ile olan ilgisini, ve bu enfeksiyondan korunma yollarını söyleyebilmeli
8. Serviks kanserinden korunmada taramanın önemini açıklayabilmeli
9. Pap smear taramasının ne zaman başlayacağını ve ne sıklıkla yapılacağını açıklayabilmeli
10. Erkeklerde prostat kanseri ve testiküler kanser için risk faktörlerini sayabilmeli
11. Prostat kanseri ve testiküler kanserden korunma stratejilerini açıklayabilmeli
12. Model üzerinde meme muayenesi yapabilmeli
13. Model üzerinde prostat muayenesi yapabilmeli
14. Pelvik modelde smear alma tekniğini gösterebilmeli

**Tıp öğrencileri, klinik dönemin sonunda:**

1. Prostat kanserinde erken tanı için prostat muayenesi yapabilmeli
2. Meme muayenesi yapabilmeli
3. Meme muayenesinin sonuçlarına göre uygun yönlendirme yapabilmeli
4. Pap smear alabilmeli
5. Pap smear sonucuna göre hastaya uygun yönlendirme yapabilmeli
6. Üreme organları kanserlerinden korunma konusunda başvurana danışmanlık verebilmeli
7. Kişiye uygun izlem takvimi oluşturabilmeli

**Tıp öğrencileri, intörnlük dönemin sonunda:**

1. Üreme organları kanserlerinden korunma konusunda başvurana danışmanlık verebilmeli
2. Başvurayı muayene edebilmeli
3. Muayene sonuçlarına göre kişiyi yönlendirebilecek ve uygun bir izlem takvimi oluşturabilmeli

**“Üreme Organları Kanseri” Yatay Program**

<b>ÖNERİLEN</b>					
<b>Genel Tıp Müfredatındaki Yeri / Zamanı</b>	<b>Disiplin(ler)</b>	<b>Eğitim Yöntemi</b>	<b>Ölçme / Değerlendirme</b>	<b>Eğitim Ortamı</b>	<b>Araç - Gereç</b>
Klinik öncesi dönem	-Halk Sağlığı -Aile hekimliği -Kadın Doğum -Üroloji	-Soru cevap -Vaka çalışması -PDÖ -Beyin fırtınası -Grup çalışması -Demonstrasyon -Koçluk	-Klasik yazılı sınav -Boşluk doldurma -Rehberler eşliğinde performansın değerlendirilmesi	-Fakülte -Klinik beceri laboratuvarı	-Asetat/pps -Vaka örnekleri / senaryolar -Alıştırma kağıtları -Meme, prostat modeli -Pelvik model -Meme muayenesi eğitim rehberi -Prostat muayenesi eğitim rehberi -Servikal smear alma eğitim rehberi
Klinik dönem	-Kadın Doğum -Üroloji	-Soru cevap -Vaka çalışması -PDÖ -Beyin fırtınası -Grup çalışması -Demonstrasyon -Koçluk -Oyunlaştırma	-OSCE -Rehberler eşliğinde performansın değerlendirilmesi	-Klinik beceri laboratuvarı -Hastane -Sağlık Ocağı -AÇSAP Merkezi	-Vaka örnekleri / senaryolar -Meme, prostat modeli -Pelvik model -Meme muayenesi eğitim rehberi
İntörlük dönemi	-Halk Sağlığı -Kadın Doğum	-Oyunlaştırma -Demonstrasyon -Koçluk -Beyin fırtınası	-Geri bildirim	-Klinik beceri laboratuvarı -Hastane (Üniversite ve/veya Devlet Hastanesi) -Sağlık Ocağı -AÇSAP Merkezi	-Vaka örnekleri / senaryolar -Meme, prostat modeli -Pelvik model -Meme muayenesi eğitim rehberi -İzlem formları

PDÖ: Probleme Dayalı Öğrenme OSCE: Objective Structured Clinical Exam (Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav-YOKS)